

מכון חרוב
The Haruv Institute

דוח שנתי 2016

ריכוז מידע ועריכה: יפה ציונית, מכון הרוב

עריכה לשונית: נורית ולק

עיצוב גרפי: אתי אזולאי, תכלת

דפוס: דפוס מאור ולך, ירושלים

מכון הרוב, האוניברסיטה העברית, קמפוס הר הצופים, ירושלים 9765418

077-5150304 077-5150300

<https://www.facebook.com/haruvinstitute/> Haruv.org.il

סיוון תשע"ז, יוני 2017

פתח דבר

אנו שמחים להציג לפניכם את דוח פעילות מכון חרוב לשנת 2016.

מכון חרוב הוא הגוף המוביל בישראל ומהמובילים בעולם בהכשרה בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה. המכון פועל להכשרת אנשי מקצוע, עובדי סמך מקצועיים, חוקרים, הורים וילדים בכל הקשור למניעה, לאיתור, לטיפול ולשיקום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה - וכל אלה לצד חידוש והבניה של ידע מקצועי מתקדם והפצתו בישראל ובעולם.

יותר מ-7,000 אנשי מקצוע השתתפו בפועל בתכניות השנתיות והתקופתיות שערך מכון חרוב בשנת 2016 בארץ ובעולם: באירועים, בימי עיון, בכנסים ובסדנאות - בפעילויות חד-יומיות ובתכניות לימוד והשתלמויות בנות יומיים ויותר. עוד עשרות אלפי אנשים נחשפו לתכנים שהובאו באירועים אלה, באמצעות מידע שהעבירו אלה שהוכשרו לכך או באמצעות חומר כתוב שמפיץ המכון במהלך הכנסים וההכשרות, באמצעי התקשורת, באינטרנט ובמדיה החברתית.

בדוח זה אנו סוקרים את פעילותנו ומקווים שתמצאו בו עניין. בדוח תוכלו גם למצוא מידע על מגוון הפעילויות שמכון חרוב יזם, פיתח, הפעיל והשתתף. לצד כל פעילות מצוין התקציב המוערך של הפעילות. נשמח לתגובות ולרעיונות העשויים לתרום לשיפור ולקידום פעילותנו למען שלומם ורווחתם של ילדים בסיכון.

בברכה,

אשר בן-ארי

פרופ' אשר בן-אריה

מנכ"ל מכון חרוב

תוכן העניינים

7	על מכון חרוב
9	תקציב
11	תכניות לימוד והשתלמויות
13	תכניות לימוד, השתלמויות והכשרות רב־תחומיות
49	תכניות לימוד והשתלמויות בתחום הבריאות
57	תכניות לימוד והשתלמויות בתחום החינוך
65	תכניות לימוד והשתלמויות בתחום הרווחה
73	תכניות לימוד והשתלמויות בתחום חוק ומשפט
79	כנסים וימי עיון
89	פרויקטים
90	קמפוס חרוב לילדים
91	מיזם מהל"ב (מניעת התעללות בילדים)
	פרויקט להנגשת חקירה והעדה לאנשים עם מוגבלות תקשורתית מורכבת באמצעות
93	"תקשורת תומכת חלופית" (תת"ח) - פרויקט ארבע־שנתי
97	קהילות חזקות
100	"סייפקר" (Safecare)
101	עיתון "נקודת מפגש"
103	מחקר ופעילות בין־לאומית
104	מלגות בתר-דוקטורט
105	ילדים בסיכון בפרספקטיבה משווה -
106	ילדים בסיכון: קורס משותף לישראל ולקוריאה הדרומית
107	משלחת בין־לאומית מאיטליה
108	סדנה בנושא מחקר בשיטות מעורבות (Mixed) Methods Research
109	סמינר חרוב-ברוקדייל
110	סדנת דוקטורנטים בין־לאומית
111	מחקר על עמדות מטפלים באנשים עם מוגבלויות שנפגעו מינית
113	חרוב - ארצות הברית
114	על חרוב ארצות הברית

תוכן העניינים (המשך)

116	ביקור והרצאות מומחים בין לאומיים
122	מרכז טנדי (Tandy) לחינוך ולסימולציה
126	קורסים
127	ימי עיון
129	חרוב בתקשורת ובמדיה החברתית
131	רשימת פרסומים

על מכון חרוב

מכון חרוב, מיסודה של קרן שוסטרמן ישראל, הוא הגוף המוביל בישראל בהכשרה ובמחקר בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה. המכון פועל להכשרת אנשי מקצוע, עובדי סמך מקצועיים, חוקרים, הורים וילדים בכל הקשור לאיתור של ילדים נפגעי התעללות והזנחה, לטיפול בהם, לשיקומם ולמניעת התופעה. ייחודו של המכון בפעילות הרב-תחומית והמקיפה שהוא מקיים לקידום מטרה זו על כלל היבטיה – הרפואי, המשפטי, הנפשי, החינוכי והחברתי.

המכון פועל לגיבוש קהילה מקצועית וציבורית בעלת השכלה רחבה, מיומנויות וכישורים הולמים, כדי שתפעל למען שלומם ורווחתם של ילדים נפגעי התעללות והזנחה. לשם כך פועל המכון לשכלול הכלים העומדים לרשותה באמצעים הבאים:

- **חידוש והבניה של הידע המקצועי המתקדם ביותר בתחום התעללות בילדים והזנחתם והפצתו בארץ ובעולם.**
פיתוח תכניות לימוד חדשניות ובאמצעותן, הכשרת עובדי שטח במגוון מקצועות.
- **הפעלת תכניות לימוד וקורסים, ממושכים וקצרים, לקהלי יעד שונים. התכניות מותאמות כולן לצורכי קבוצת הלמידה הספציפית.**
- **ערכת כנסים, ימי עיון וסמינרים בהשתתפות מומחים בעלי שם מהארץ והעולם.**
פעילויות אלה מתקיימות ברחבי הארץ ומיועדות לקהלי יעד מגוונים, בדגש על אנשי הפריפריה, כדי שיעמיקו את היכרותם עם הידע המצטבר.
- **הפקה והפצה של מידע ופרסומים מקצועיים בנושא התעללות בילדים והזנחתם**
הוצאה לאור של דפי מידע, חוברות ומונוגרפיות המסכמות ומאגדות ידע רלוונטי בנושא; המשגה ותיעוד של מחקרים קליניים המתבצעים בשדה; תרגום של ידע עדכני לעברית. המכון מוציא לאור את העיתון **נקודת מפגש** שמטרתו להנגיש לאנשי המקצוע את הידע הקיים והנצבר באקדמיה ובשטח, ליצור שפה משותפת ולהגביר את שיתוף הפעולה והתיאום בין כל הגורמים המקצועיים הרלוונטיים. **בשנת 2016 אף החל לפעול דף פייסבוק של המכון שמיועד לאנשי מקצוע, ומטרתו להביא לידיעת אנשי מקצוע העובדים בתחום מידע מקצועי ופעילויות של המכון בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה.**
באתר מכון חרוב תוכלו למצוא מאגרים של קובצי נתונים וסרטוני הרצאות וכן מידע להורים ולאנשי מקצוע על התעללות מסוגים שונים.
- **הכשרת חוקרים צעירים**
למכון תכנית מלגות ללימודי פוסט דוקטורט בחו"ל. בוגרי התכנית מצטרפים לעמיתי חרוב, נקלטים כחברי סגל במוסדות להשכלה גבוהה ומרחיבים את מעגל החוקרים בישראל בתחום של התעללות בילדים והזנחתם. המכון גם מארח סדנאות לדוקטורנטים מכל העולם ומסייע להפעלת קורסים אוניברסיטאים בין-לאומיים לסטודנטים ללימודים מתקדמים.
- **חילופי ידע מקצועיים בין ישראל למדינות אחרות**
במטרה להשתלב בזירה הבינ-לאומית כגורם מוביל, מתוך הגברת הפעילות והנוכחות בה והפצת ידע חדשני ועדכני בתחום, ובכלל זה הקמת סניף של מכון חרוב - ארה"ב - OU TULSA וחילופי משלחות של אנשי מדיניות ואקדמיה ממדינות שונות.

- חיפוש מתמיד אחר יוזמות חדשות והצטרפות לשיתופי פעולה ולפיתוח של פרויקטים חדשים בתחום של התעללות בילדים והזנחתם מתוך איגום של משאבים וידע, ובכללם ייזום והקמת קמפוס חרוב לילדים בשותפות של שלושה עשר גופים וארגונים, פרויקט למניעת התעללות בילדים מהל"ב (מניעת התעללות בילדים) בשיתוף מכון מאיירס ג'וינט ברוקדייל והמועצה לשלום הילד, פרויקט קהילות חזקות למניעת התעללות והזנחה ועוד.

מכון חרוב מעסיק עובדים ועוזרי מחקר במגוון מקצועות הנוגעים לתחום פעילותו. את עבודת המכון מלווה מועצה ציבורית המורכבת מאנשי מקצוע מובילים בתחומם. המועצה מסייעת להנהלת המכון בגיבוש המדיניות המקצועית, אסטרטגיות הפעולה ומיצוב המכון כמוסד המוביל בהכשרה, בלימוד ובמחקר בתחום ההתעללות בילדים והזנחתם.

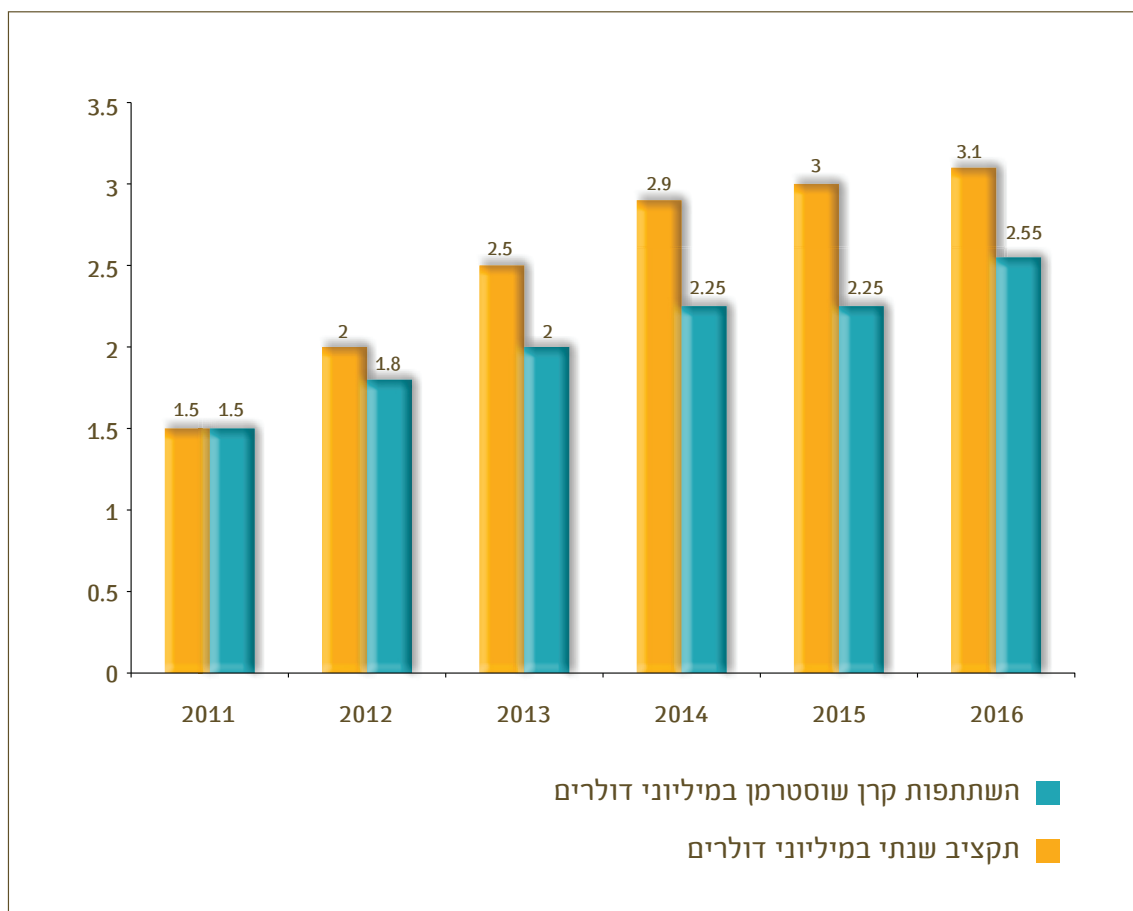
מידע נוסף אפשר למצוא באתר האינטרנט של המכון: www.haruv.org.il

ובדף הפייסבוק שלנו: <https://www.facebook.com/haruvinstitute/>

תקציב

קרן צירלס ולין שוסטרמן היא המייסדת של מכון חרוב וגורם המימון העיקרי שלו. בשנים האחרונות ניכרת מגמה בחרה של עלייה בהיקף הפעילות של מכון חרוב ומכאן נגזר גם הגידול בתקציבו.

תכניות לימוד והשתלמויות

- תכניות לימוד, השתלמויות והכשרות רב־תחומיות
- תכניות לימוד והשתלמויות בתחום הבריאות
- תכניות לימוד והשתלמויות בתחום החינוך
- תכניות לימוד והשתלמויות בתחום הרווחה
- תכניות לימוד והשתלמויות בתחום חוק ומשפט

תכניות לימוד, השתלמויות והכשרות רב־תחומיות

- תכניות לימוד לאנשי מקצוע בחברה החרדית
- הכשרה לאנשי מקצוע בחברה הערבית
- השתלמות לעובדי מרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית
- הכשרות וימי למידה בתחום פגיעה מינית
- תכניות לימוד ברוח "פסיכותרפיה ילד-הורה" –
(Child Parent Psychotherapy, CPP)
- טיפול מבוסס על עקרונות הטיפול בטראומה לילדים ולמשפחות
במצבי טראומה ומשבר
- ועדות מוגנות קהילתיות: תכנית למידה ליישובי הציונות הדתית
- ימי למידה למרכזי הגנה (בתי לין)
- תכניות לאנשים עם מוגבלויות

תכניות לימוד לאנשי מקצוע בחברה החרדית

במהלך חמש השנים האחרונות התמקדו פעילויות ההכשרה של מכון חרוב בחברה החרדית בהכשרת מטפלים לטיפול בילדים שעברו פגיעה מינית ובבני משפחותיהם. זאת במטרה להגדיל את מאגר אנשי המקצוע מקרב האוכלוסייה החרדית המתמחים בנושא זה. ההכשרה כללה הקניית ידע תאורטי מתקדם וכלים יישומיים להתמודדות עם התופעה.

עד כה הכשיר מכון חרוב כ־120 מטפלות וכ־100 מטפלים.

במשך השנים עלתה המודעות של החברה החרדית לנושא ועמה גם הצורך בהכשרת אנשי מקצוע מתחומים נוספים. בעקבות כך, ב־2016 החליט המכון להרחיב את פעילותו באוכלוסייה החרדית לקהלים נוספים.

 תקציב כולל של ההכשרות לאנשי מקצוע בחברה החרדית: 234,000 ש"ח

להלן ההכשרות שנערכו בשנת 2016:

הכשרה לצוותים חינוכיים בתלמודי תורה

ינואר-דצמבר 2016

כחלק מהרחבת הפעילות, הוחלט על פעילויות הכשרה שונות במערכת החינוך החרדית בנושא איתור וזיהוי ילדים נפגעי התעללות.

נושאי ההכשרה: עמדות ורגשות ביחס לנושא ההתעללות בילדים; ילדים נפגעי הזנחה והתעללות - הגדרת התופעה, סוגי הפגיעות, סימנים לאיתור ולזיהוי; היקף התופעה ומאפייניה; השלכות על התפתחות הילד; עקרונות שיח עם התלמידים ומשפחותיהם בחשד לפגיעה; התמודדות מערכת החינוך עם הנושא; בעלי תפקידים ומוסדות בקהילה הנותנים מענה בנושאים אלה.

הפעילויות נערכות ברחבי הארץ. עד כה נערכו פעילויות בבני ברק, באשדוד ובאלעד, בשישה מוסדות שונים, תלמודי תורה ומוסדות חינוך חרדיים. מטרת ההכשרה היו העלאת המודעות לתופעה ויצירת שפה אחידה בנושא התעללות ופגיעה בילדים.

 משתתפים: 150-200 משתתפים - מנהלים, מורים וצוותים אדמיניסטרטיביים

 מפגשים: 4-8 מפגשים בכל מוסד

 תקציב: 50,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« תודה, היה פשוט מרתק וכדאי. מותאם היטב לציבור שלנו.

« ועל ההתאמה לבנות, שהן כזכור תלמידות חינוך מיוחד. בע"ה המחנכות תמשכנה להחזיק את הנושא במסגרת שיעורי ההכנה לחיים. תמשכנה לעשות חיל בשליחות החשובה הזו.

השתלמות בנושא פגיעה מינית בכפר הילדים דוד

ינואר-מרץ 2016

מטרת ההשתלמות הייתה הקניית כלים מעשיים לאנשי המקצוע בבניית מוגנות בפנימייה ובמועדוניות של כפר הילדים דוד ברמת שלמה בירושלים. נלמדו דרכי מניעה וכלים להתמודדות ולטיפול.

נושאי ההשתלמות: הרקע שממנו באות הילדות והמתבגרות של הפנימייה והמועדוניות; טראומה והשפעתה על ההתפתחות; התנהגות מינית נורמטיבית לעומת התנהגות לא נורמטיבית; התבגרות כשלב התפתחותי; חובת דיווח; חקירות ילדים; חשיפה של ילדים ונוער לאינטרנט ולמדיה בצורה לא תואמת גיל; התמודדות ודרכי טיפול.

משתתפים: 20 אנשי צוות רב-תחומי של עובדי הפנימייה והמועדוניות

מפגשים: 6 מפגשים

תקציב: 7,000 ש"ח

פעילות העשרה לבוגרות התכניות בנושא פגיעה מינית למטפלות חרדיות

8 במרץ 2016, 15 במרץ 2016

מכון חרוב ממשיך להכשיר את בוגרי התכניות שלו במטרה ליצור קהילת מטפלים לומדת ועדכנית. בשנת 2016 נערך סמינר בן יומיים בנושא שילוב מרכיבים קוגניטיביים-התנהגותיים (CBT – Cognitive Behavioral Therapy) בטיפול בטראומה מינית.

משתתפות: 30 בוגרות הקורסים למטפלות חרדיות

מפגשים: 2 מפגשים

תקציב: 8,000 ש"ח

פגיעה מינית למטפלים חרדים

ספטמבר 2016-ינואר 2017

תכנית ההכשרה לגברים בחברה החרדית נמשכה גם בשנת 2016.

נושאי ההכשרה: השלכות פגיעה מינית בילדות; התנהגות מינית נורמטיבית ולא נורמטיבית לאורך ציר ההתפתחות; טראומה, פוסט-טראומה, דיסוציאציה; דינמיקת הסוד ואלמנט ההכחשה, כיצד לעודד ולאפשר חשיפה; אבחון פגיעה מינית, כלים אבחוניים וכניסה לטיפול; הטיפול בילד, השלכות לטווח קצר ולטווח ארוך – פגיעה עצמית, אובדנות, סמים, יחסי מין, נשירה, עבריינות; סוגיות ייחודיות בעבודה עם מתבגרים מהציבור החרדי שעברו פגיעה מינית; כלים טיפוליים – הצגת כלים, תרגילים ואפשרויות לחדר הטיפול; פגיעה מינית בין

ילדים; ההיבט המשפחתי של פגיעה מינית; יום מסר (מרכז לסימולציה רפואית); מי מטפל במטפל? – טראומה משנית; התערבות מערכתית – חובת דיווח, "חוק הנוער טיפול והשגחה" ותפקיד חוקר הילדים וסמכויותיו.

משתתפים: 23 מטפלים חרדים

מפגשים: 19 מפגשים

תקציב: 160,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« זו הזדמנות לומר תודה על קורס מושקע, מלמד ומקצועי. טביעת היד ותשומת הלב והמחשבה של המכון לצוות העובדים שלו ניכרת מאוד.

הכשרת מנחים של עמותת "לתת פה"

בשיתוף העמותה

נובמבר 2016

התכנית "לתת פה" קמה מתוך צורך של מערכות חינוך וקהילות להתמודד עם פגיעה מינית. הפרויקט מכון לבית הספר היסודי, לחטיבת ביניים ולתיכון, מתוך הבנה שיש צורך בחינוך בריא בנוגע למיניות ולמוגנות כבר מגיל צעיר.

כחלק מהליווי שמכון חרוב נותן לבוגרי התכניות הוחלט לתמוך בהכשרה של מנחי התכנית.

נושאי ההכשרה: מהי פגיעה מינית; דימוי גוף של ילדים; רשת האינטרנט ופורנוגרפיה; ילדים פוגעים; פגיעה מינית בציבור הדתי והחרדי – מאפיינים קהילתיים; כלי המדריך, סימולציות; דרמה וסיפור; כלים ותרגול של התמודדות עם סבטקסט והתנגדויות בנושא מיניות; דינמיקת ההשתקה ומעגלי סביבת הפגיעה ועוד.

משתתפים: 20 מדריכים

מפגשים: 4 מפגשים

תקציב: 9,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« ההכשרה היא הצלחה גדולה מבחינתנו. התגבשה כאן קבוצה של מנחים עם תשוקה לנושא, שאמנם יש להם עוד דרך ארוכה להתמקצע בתחום, אך אנחנו מרגישים שכבר יכולים להיכנס לכיתות בבית ספר - זו הייתה מטרתנו העיקרית. שוב אני רוצה להודות למכון חרוב על ההירתמות, התמיכה והאכפתיות.

הכשרה לאנשי מקצוע בחברה הערבית

נושא הפגיעה המינית בחברה הערבית דורש יחס אחר מזה של אוכלוסיות אחרות, זאת בשל הרגישות התרבותית המיוחדת של החברה לנושא. עד 2016 התמקדו פעילויות ההכשרה בפגיעה מינית ובטיפול בילדים שחוו פגיעה מסוג זה.

בהמשך להכשרות אלה, וכחלק מהרחבת הפעילות, הוחלט שמי-2016 ייערכו פעילויות הכשרה באיתור ובזיהוי ילדים נפגעי התעללות והזנחה בקרב האוכלוסייה הערבית.

נושאי ההכשרה

- מבוא תרבותי לפגיעות בילדים ופגיעה מינית בחברה הערבית.
- טיפול רגיש תרבות.
- **אבחון פגיעה מינית:** כלים אבחוניים לטראומה, לפוסט-טראומה, לדיסוציאציה; דינמיקת הסוד ואלמנט ההכחשה, כיצד לעודד ולאפשר חשיפה; הטיפול בנערות; כלים טיפוליים.
- **הטיפול בילד וההיבט המשפחתי:** חובת הדיווח; "חוק הנער טיפול והשגחה"; תפקיד חוקר הילדים וסמכויותיו; קשרים בתוך הקהילה וסוגיות הקשורות לטיפול בתוך הקהילה; התנסות בהדמיית מצבים במסר (המרכז הארצי לסימולציה רפואית); טראומה משנית ועוד.
- המשתתפים התבקשו לעשות פרויקט בקהילה בתחום של העלאת המודעות לנושא, איתור ודיווח.

קורס לפגיעה מינית למטפלים בחברה הערבית ביישוב טירה

בשיתוף המוסד לביטוח לאומי

אוקטובר 2015 - מרץ 2016

מטרת תכנית ההכשרה, שנערכה ביישוב טירה, הייתה להגדיל את מאגר אנשי המקצוע מקרב האוכלוסייה

קורס לפגיעה מינית למטפלים בחברה הערבית ביישוב טירה, אוקטובר 2015 - מרץ 2016

הערבית המתמחים בטיפול בילדים שנפגעו מינית ובבני משפחותיהם באמצעות הקניית ידע תאורטי מתקדם וכלים יישומיים להתמודדות עם התופעה.

משתתפים: 24 אנשי טיפול – פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, מטפלים באומנות

מפגשים: 20 מפגשים

תקציב: 130,000 ש"ח

השתלמות לצוות רב־מקצועי בנושא פגיעה מינית בילדים במזרח ירושלים

בשיתוף עיריית ירושלים, "הקרן לירושלים"

מרץ-מאי 2016

מטרת ההשתלמות הייתה להקנות לאנשי המקצוע כלים למניעה של פגיעה מינית, להתמודדות עמה ולטיפול בה במערכות החינוך ובקהילה באמצעות כמה פעולות:

- יצירת פורום רחב: "פורום למוגנות ילדים" של אנשי חינוך ואנשי רווחה וקהילה במזרח ירושלים.
- הכשרת צוותי החינוך בגנים על ידי הצוות המוביל לאיתור ולטיפול בפגיעה מינית בילדים.
- תכנון שתי ערכות בנושא זה על ידי הצוות המוביל של הפרויקט: ערכה אחת לפעילות לילדים, וערכה שנייה לפעילות להורים.

משתתפים: 30 אנשי צוות רב־תחומי – גננות, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, מפקחים ממזרח ירושלים

מפגשים: 10 מפגשים

תקציב: 50,000 ש"ח

הכשרות למטפלות ומטפלים ממזרח ירושלים, 2016

הכשרה בנושא התעללות בילדים לפסיכולוגים, לעובדים סוציאליים וליועצות במועצה מקומית ג'ת

בשיתוף המועצה המקומית

יולי 2016

מכון חרוב, בשיתוף המועצה המקומית ג'ת, פתח בסדרת השתלמויות במטרה להכשיר אנשי מקצוע בנושא של ילדים נפגעי התעללות והזנחה. ההכשרה הראשונה הייתה הכשרה בסיסית והיא נועדה לפסיכולוגים ולעובדים סוציאליים במועצה וליועצות בבתי הספר. נושא ההכשרה היה התעללות בילדים ועמדות בנושא פגיעה בילדים.

משתתפים: כ־30 עובדים סוציאליים ויועצות

מפגשים: 8 מפגשים

תקציב: 8,000 ש"ח

הכשרה בנושא התעללות בילדים לסייעות בגנים במועצה המקומית ג'ת

בשיתוף המועצה המקומית

אוגוסט 2016

במסגרת שיתוף הפעולה עם המועצה המקומית ג'ת, ערך מכון חרוב הכשרה שנועדה לצוות הסייעות בגני הילדים ביישוב בנושא התעללות בילדים והזנחתם.

הסייעות השתתפו בהכשרה בסיסית בנושא התעללות בילדים וכן בסדנה בנושא עמדות ורגשות ביחס לנושא התעללות בילדים.

משתתפות: כ־40 משתתפות

מפגשים: 3 מפגשים

תקציב: 7,000 ש"ח

השתלמות לעובדי המרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית

בשיתוף משרד הרווחה והעמותות המפעילות את המרכזים השונים

משנת 2013 מלווה מכון חרוב את הכשרתם של עובדי המרכזים לטיפול בילדים שעברו פגיעה מינית, הן בהכשרות היסוד הן בהכשרות מתקדמות. תכניות ההכשרה נבנות בהתאם לצרכים השונים של כל מרכז ומרכז. כל אחד מהמרכזים עורך 10-30 מפגשי הכשרה בנושאים שונים, בהתאם לצרכי המטפלים במרכז.

קורס בסיסי בפגיעה מינית למטפלים חדשים במרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית

נובמבר 2016 - ינואר 2017

קורס זה מיועד להכשרת מטפלים חדשים במרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית.

משתתפים: 31 עובדים חדשים

מפגשים: 10 מפגשים

תקציב: 20,000 ש"ח

קורס בסיסי לעובדים חדשים במרכזי הטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית, נובמבר 2016.

השתלמות למנהלי מרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית

יולי 2016

מכון חרוב עורך הכשרות שנתיות למנהלי המרכזים לטיפול בנפגעי תקיפה מינית. השנה נושא ההשתלמות היה סוגיות בניהול מרכזים טיפוליים.

משתתפים: 13 מנהלי מרכזים

מפגשים: 3 ימים מרכזים במלון "נחשולים"

תקציב: 40,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« ההשתלמות העלתה בי מחשבות ועיבוד תכנים הקשורים לזהות שלי כמנהלת, ועוזרים לי להרגיש נוח יותר במרחב שבין הניהולי לטיפולי. נקודות משמעותיות בנוגע לאופני התארגנות נכונים יותר לעבודה עם הצוות והפיקוח, ובכלל בניית מפה שמשקפת את המציאות המורכבת שאנו עובדים בה.

השתלמות למנהלי המרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית, יולי 2016

הכשרה מתקדמת לעובדי 13 המרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית

נושאי ההכשרות המתקדמות

- מנפגעות לפוגענות - היבטים בטיפול ובהערכה.
- החוויה הסומטית - SE – SOMATIC EXPERIENCING
- "הקהיה ועיבוד מחדש באמצעות תנועות עיניים" (Eye Movement Desensitization and Reprocessing, EMDR).
- הפוגענות שבתוך הנפגע.
- "טיפול דיאלקטי התנהגותי" (DBT).
- השפעת הטיפול בפוגעים מינית ובנפגעים מינית על הדינמיקה הארגונית.
- סדנת "טיפול עצמי" (self-care) למטפלים - עבודה במים, כמשאב למטפל השחוק ועוד.

משתתפים: 150 עובדי המרכזים

מפגשים: 10-30 מפגשים לכל מרכז, בהתאם לבחירת המרכז

תקציב כולל להכשרות המרכזים לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית: 312,000 ש"ח

נוסף על הכשרות אלה ערך מכון חרוב הכשרה מותאמת למרכזים לטיפול ממוקד טראומה על פי עקרונות "פסיכותרפיה ילד-הורה" (Child Parent Psychotherapy, CPP).

הכשרה על עקרונות טיפול ממוקד טראומה לצוות הטיפולי של המרכזים לטיפול בילדים שעברו פגיעה מינית, בני ברק, ראשון לציון ולוד

במסגרת ההכשרות המתקדמות למרכזי הטיפול, נערכה הכשרה בטיפול בעקרונות CPP. מטרת הכשרה זו היא להדריך מטפלים בעקרונות טיפול ממוקד טראומה בילדים בגיל הרך שנפגעו מינית ובהוריהם.

משתתפים: 30 מטפלים

מפגשים: 5 מפגשים

מרשמי המשתתפים

« קורס מעניין, נתן לנו כלים חשובים לעבודה דיאדית עם ילדים בגילים צעירים. מאוד חשובה הדרכה טובה לאחר הקורס על מנת לתרגל ולהפנים את השימוש בכלי ההתערבות. בסך הכול קורס ממוקד ומעשיר.

הכשרות וימי למידה נוספים בתחום פגיעה מינית

ימי למידה בנושא: פגיעה מינית בילדים בבית החולים "איתנים"

בשיתוף בית החולים

נובמבר 2015 - יולי 2016

לבקשת בית החולים איתנים ערך מכון חרוב הכשרה לצוות בית החולים בנושא פגיעה מינית. נושאי המפגשים: השלכות נפשיות של טראומה לאורך ציר ההתפתחות (הגיל הרך, תקופת החביון וגיל ההתבגרות); הטיפול בילד - עקרונות בטיפול בילדים שעברו תקיפה מינית.

משתתפים: 20 אנשי צוות רב-תחומי של אגף ילדים ונוער בבית החולים איתנים

מפגשים: 2 מפגשי לימוד מרוכזים, 9 מפגשי הדרכה קבוצתיים

תקציב: 19,000 ש"ח

הכשרה לצוות האומנה בעמותת "אור שלום" בנושא פגיעה מינית

בשיתוף העמותה

ספטמבר-נובמבר 2016

נושאי ההכשרה: המשגת עולם התוכן של פגיעה-פוגענות; מוגנות - המשגה ואחריות; סדנה בקבוצות - בניית סביבה מוגנת במסגרות השונות; פגיעה מינית במרחב הטיפולי: יצירת שפה משותפת לשיח הצוות על הנושא - איזון בין אדישות להיסטריה; התבוננות דרך משקפיים של פגיעה ופוגענות; עבודה ושיח עם ההורים הביולוגים ועם ההורים האומנים; עבודה ושיח עם הילדים גם על נושא הסוד; מה שייך לחדר הטיפול ומה למרחב הטיפולי.

עוד למדו המשתתפים על הטיפול בחדר הטיפולי: דינמיקה של פגיעה; הבנה של החלקים הפוגעניים הדינמיים של הפגיעה; גישות טיפוליות לטיפול בפוגעים; תוקפנות ופוגענות בחדר הטיפול; הזדהות עם התוקפן; הפרדה של הפגיעה משאר הבעיות של המטופל; רהזיקטימיזציה (פגיעה חוזרת).

משתתפים: 50 אנשי צוות - מטפלים, מדריכים ומנהלים בעמותת אור שלום

מפגשים: 3 מפגשים

תקציב: 17,000 ש"ח

תכניות לימוד ברוח "פסיכותרפיה ילד-הורה" (Child Parent Psychotherapy, CPP)

פסיכותרפיה ילד-הורה היא מודל התערבות מבוסס ראיות (evidence based) שפיתחו בארצות הברית פרופ' אליסיה ליברמן ופרופ' פטרישיה ואן הורן. זוהי שיטת טיפול שפותחה עבור תינוקות וילדים בגיל הרך שנפגעו מטראומה במשפחה ומטרתה לקדם את הקשר בין הילד בגיל הרך לבין הוריו, כדי לאפשר לילד לחזור למסלול ההתפתחותי התקין שלו.

המחקר מלמד כי טראומה משפיעה גם על הבריאות הפיזית וגם על ההתפתחות המוחית. מבוגרים פוסט-טראומטיים מתקשים לגדל את ילדיהם ברוגע ובביטחון, ולעתים הם מתקשים לעזור לילדיהם לעבד חוויות טראומטיות. הטראומה פוגעת אפוא ביכולת של הורים לשמש בסיס בטוח עבור ילדיהם.

ההתערבות בגישת CPP נעשית ברקע של מערכת היחסים עם דמויות ההתקשרות הראשוניות.

בגישת התערבות זו, **המטפל מתבונן בדיאדה דרך שתי עדשות: עדשת ההתקשרות** בין הילד לדמות המטפלת, **ועדשת הטראומה** והשפעתה על ההתקשרות. המטפל מסייע לילד ולהורה לשקם את מערכת יחסי ההתקשרות כשהוא עוסק בחוויה הסובייקטיבית של שני הצדדים. באמצעות ההליך הטיפולי מתבססים בדיאדה יכולות לוויסות רגשי, לביטחון, למנטליזציה ולפתרון קונפליקטים. כמו כן נבנה בהדרגה נרטיב עקבי לסיפור הטראומטי, מתוך הדגשת החוויה האישית והתנהגות מקדמת הגנה, צמיחה וחוסן. השירות הפסיכולוגי ומסגרות טיפול נוספות, המטפלים בילדים בגיל הרך ובהוריהם, נפגשים עם השפעת הטראומה על התפתחות הילד ועל בני המשפחה ולכן יש חשוב מאוד להכשיר מטפלים בעקרונות של טיפול מכוון טראומה לאוכלוסייה זו.

בשנת 2016 נערכו שתי תכניות והכשרות בשיטת CPP:

- **תכנית למידה שנתית בנושא CPP**
- **יומיים של תגבור CPP עם ד"ר אליסיה ליברמן, יוני 2016**

ימי תגבור של CPP, עם ד"ר אליסיה ליברמן, יוני 2016

מפגשים: 9 ימי סמינר ועשרות התייעצויות קליניות של המשתלמים

משתתפים: 24 מטפלים בקורס CPP - עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, פסיכיאטרים ומטפלים באומנויות;
כ־60 בוגרי CPP

תקציב כולל של תכניות ברוח CPP בשנת 2016: 200,000 ש"ח

בוגרי קורס CPP (2015), בסיום הקורס, מרץ 2016

טיפול המבוסס על עקרונות טראומה לילדים ולמשפחות במצבי טראומה ומשבר

אירועים טראומטיים כוללים חשיפה לאלימות או לחוויות אלימות קשות, התעללות בילדים, מחלה קשה או מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית, ועוד. משפחות רבות סובלות מטרומה מתמשכת.

טיפול מוכוון טראומה מניח כי הבנת ההשפעה של טראומה על ילדים, על הורים ועל הקשר ביניהם ומתן כלים לטיפול בקשיים המתעוררים כתוצאה מחשיפה לאירועים טראומטיים, חשובים ומועילים לכל ארגון המטפל בהורים ובילדים. ארגונים אלה כוללים מחלקות לשירותים חברתיים, מרכזי הורים וילדים, מכונים להתפתחות הילד, אומנה ופנימיות לילדים שהוצאו מביתם, ועוד.

הטראומה משפיעה באופן דרמטי על ילדים ומשפחות, אבל קשה לדבר עליה. גם הורים וגם אנשי מקצוע נוטים למזער את השפעת הטראומה על ילדים, ואפילו אנשי מקצוע מתקשים למצוא את הדרכים לדבר עליה.

מכון חרוב מביא טיפול מבוסס עקרונות טיפול בטרומה למחלקות רווחה, למרכזים לטיפול ברשויות, למכונים להתפתחות הילד, למסגרות חוץ-ביתיות, למרכזי הורים וילדים ולכל מקום העובד עם ילדים קטנים שעברו אירועים טראומטיים. מטרת ההכשרה היא לעזור למטפלים לדבר עם הורים, אך בעיקר עם ילדים, על אירועים קשים שקרו במשפחה, כדי שהילדים יוכלו לעבד חוויות אלה עם המשפחה. בשנת 2016 המשיך מכון חרוב לתת הכשרות בנושא טיפול מבוסס עקרונות של טראומה לארגונים שהביעו בהן עניין. ההכשרות ניתנו לאנשי מקצוע בשירות הפסיכולוגי-חינוכי, במכונים להתפתחות הילד, במחלקות לשירותים חברתיים הוד השרון, מודיעין עילית וחדרה וכן במסגרות חוץ-ביתיות.

נושאי ההכשרות: הגדרה של טראומה והשפעותיה על ילדים ומשפחות; השפעת טראומה על ההורות; שפת הדיבור על אירועים קשים עם ילדים; המפגש הטיפולי עם המשפחות; בין ילדים להורים, סימולציה עם שחקנים ממסר (המרכז הארצי לסימולציה רפואית), הדיבור על טראומה והשפעתו על העובדים הסוציאליים.

משתתפים: כ־150 אנשי מקצוע

מפגשים: 5-8 מפגשים בכל קבוצה

תקציב כולל: 100,000 ש"ח

הכשרות בתחום עקרונות טראומה לילדים ומשפחות במצבי טראומה ומשבר במחלקות לשירותים חברתיים

בשיתוף עיריית הוד השרון, ספטמבר 2016-ינואר 2017; עיריית מודיעין עילית, אוקטובר 2015-ינואר 2016;
המרכז לטיפול בעיריית חדרה, מרץ-ספטמבר 2016

משפחות המגיעות לטיפול אגף הרווחה סובלות לעתים קרובות מאירועי דחק ומאירועים טראומטיים שהתרחשו במשפחה, כמו למשל חשיפה לאלימות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית. הרבה מהמשפחות סובלות מטרומה מתמשכת.

טראומה משפיעה באופן דרמטי על ילדים ומשפחות, אבל קשה לדבר עליה. גם הורים וגם אנשי מקצוע נוטים למזער את השפעת הטראומה על ילדים, בטענה כי ילדים קטנים אינם זוכרים, לא מבינים מה שראו, או

מתאוששים באופן טבעי. גם אנשי מקצוע מתקשים למצוא את הדרך לדבר על טראומה עם ילדים. לכן ישנה חשיבות רבה להכשרה של מטפלים בהתערבויות מבוססות על עקרונות הטיפול בטרומה וברציונל שלהן כפי שמציע מודל CPP.

משתתפים: 75 עובדים סוציאליים ומטפלים

מפגשים: 5-8 מפגשים

תקציב: 53,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« לדברי משתתפים בקורס שנערך במודיעין עילית, הקורס שינה לחלוטין את האופן שבו הם מסתכלים על טיפול במשפחות שבמחלקה. ההכשרה נתנה להם הרבה מאוד כלים חדשים לעבודה עם משפחות וילדים.

עקרונות התערבות CPP: פסיכותרפיה ילד-הורה בגיל הרך, במצבי טראומה ואלימות במשפחה

בשיתוף השירות הפסיכולוגי חינוכי (שפ"י), עיריית תל אביב

נובמבר 2016-אפריל 2017

תכנית הכשרה זו נועדה לפסיכולוגים העובדים בגנים של החינוך המיוחד בשירות הפסיכולוגי של עיריית תל אביב. מטרתה היא להכיר את שיטת הטיפול CPP המיועדת לטיפול בילדים בגיל הרך שחוו טראומה ולהוריהם.

משתתפים: 25 פסיכולוגים של השירות הפסיכולוגי והמרכז לטיפול בגיל הרך של עיריית תל אביב

מפגשים: 11 מפגשים

תקציב: 18,000 ש"ח

הכשרה על טיפול מבוסס עקרונות של טראומה לעובדי "המכון להתפתחות הילד" באשקלון ובבית החולים "ברזילי"

נובמבר 2015-מאי 2016

טראומה משפיעה באופן דרמטי על ילדים ומשפחות. ילדים בגיל הרך ותינוקות, שחוו טראומה, נפגעים בתחומי התפתחות רבים. המחקר מלמד כי טראומה משפיעה גם על ההתפתחות המוחית. מבוגרים פוסט-טראומטיים מתקשים לגדל את ילדיהם ברוגע ובביטחון. לעתים הם מתקשים לעזור לילדיהם לעבד חוויות טראומטיות. הטראומה פוגעת אפוא ביכולת של הורים לשמש בסיס בטוח עבור ילדיהם.

המכון להתפתחות הילד ומסגרות טיפול אחרות, העובדות עם ילדים בגיל הרך ועם הוריהם, השתלמו בעקרונות של טיפול ב־CPP, והתמקדו בהערכה ובטיפול באירועים טראומטיים בעבודה האבחונית והטיפולית.

משתתפים: 28 אנשי מקצוע

מפגשים: 7 מפגשים

תקציב: 18,000 ש"ח

הכשרה על טיפול מבוסס עקרונות טיפול בטרומה במסגרות חוץ־ביתיות

הכשרה בטיפול מבוסס עקרונות טיפול בטרומה באומנה הטיפולית של עמותת "אור שלום"

בשיתוף העמותה

ינואר 2016-אוגוסט 2016

מנחי אומנה ואנשי טיפול אחרים באומנה הטיפולית מטפלים בילדים שעברו אירועים טראומטיים, כמו למשל חשיפה לאליומות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית. ההוצאה מהמשפחה הביולוגית היא טראומה נוספת. אירועים אלה משפיעים על התפקוד בכלל, על התפקוד הרגשי בפרט ועל היכולת של הילדים להתקשר עם הורי אומנה ועם מטפלים אחרים שלהם. משפחות האומנה נדרשות לגדל ילדים שנפגעו מטרומות אלה, ואילו ההורים הביולוגים, שעברו את הטרומות עם ילדיהם, מתמודדים עם קשר הורי פגוע וחלקי.

נושאי ההכשרה: הגדרת הטרומה וחשיבות הדיבור עליה; טראומה והתקשרות; דיבור עם ילדים קטנים; דיבור עם ילדים גדולים יחסית ועם מתבגרים; הילד והוריו הביולוגים - על חשיבות הקשר ביניהם לקידום התפתחותו של הילד באומנה; עבודה עם הורי אומנה; העובדים הסוציאליים ועייפות החמלה.

משתתפים: 30 מנחים ואנשי טיפול באומנה טיפולית

מפגשים: 8 מפגשים

תקציב: 15,000 ש"ח

מפגשי עבודה לצוותים בכירים של פנימיות – שילוב עקרונות של טיפול בטרואמה בילדות בעבודה הפנימייתית

כל הילדים ובני הנוער - המגיעים לפנימיות טיפוליות ופוסט-אשפוזיות, למרכזי חירום ולהוסטלים לבני נוער - הגיעו למקומות אלה לאחר שחוו אירועים טראומטיים במשפחה. אירועים אלה השפיעו על התפתחותם, על הקשרים שלהם עם הוריהם ועל בריאותם הפיזית והנפשית. עם זאת בדרך כלל תכנית הטיפול הנבנית עבור ילדים בפנימיות לא נשענת על עקרונות לטיפול בטרואמה בילדות. עדשת הטרואמה אינה שגורה בפנימיות, ולכן איננה מהווה בסיס מחשבתי או מעשי לבניית תכנית טיפול. מטרת ההשתלמות היא לדון בשילוב עקרונות של טראומה בטיפול בפנימיות. המפגשים נערכו בבית הילדים "הרי ירושלים".

משתתפים: 20 מנהלים וצוותים בכירים של פנימיות טיפוליות לילדים ובני נוער

מפגשים: 5 מפגשים

תקציב: 13,000 ש"ח

עבודה טיפולית לצוות הורי נערות השוהות בהשמה חוץ ביתית

בשיתוף "עמותת ידידות טורונטו"

פברואר 2016 - יוני 2016

משפחה היא הגורם המשפיע ביותר על רווחתו ועל בריאותו הנפשית של האדם. גם כאשר הילד יוצא מהבית מרצונו וגם כשהוא יוצא מהבית בעל כורחו, בעקבות הזנחה, התעללות, או מסיבות אחרות, לרוב למשפחה שלו עדיין יש חלק בחייו. מסיבות רבות ומגוונות העבודה עם הורים איננה פשוטה. לעתים מעומס המשימות הטיפוליות האחרות, למטפלים אין די זמן להתאמץ ולגייס אותם. לעתים ההורים גורמים לכעס ולאנטגוניזם אצל אנשי הטיפול בגלל התנהגותם הפוגעת בילדים, ונדמה למטפלים כי ילדים, נערים, ובעיקר נערות, יסתדרו טוב יותר בלי מעורבות הוריהם. עם זאת יש לזכור כי הקשרים של נערות עם הוריהם ארוכים בהרבה מתקופת השוהות שלהם בהשמה החוץ ביתית. קשרים אלה ילוו את הנערות לאורך חייהן וישמשו מודל לקשרים נוספים בבגרותן. על כן נחוצה מאוד העבודה הטיפולית הן עם ההורים הן עם הנערות בכדי לעזור להן להשתקם. מטרת ההשתלמות הייתה לשדרג את העבודה הטיפולית עם הורים של נערות השוהות בדירות "פנימיות".

נושאי ההשתלמות: עמדות כלפי הורים והשפעתן על העבודה עם הנערות; תאוריות של הורות; המפגש הראשון עם המשפחה כביסוס להמשך העבודה המשותפת; העבודה הטיפולית על הקשר של הנערה עם הוריה כתורמת להתפתחותה; ההורה החסר; טיפול בהורים וילדים.

משתתפים: 25 עו"סים, מנהלות ורכזות של "פנימיות"

מפגשים: 7 מפגשים

תקציב: 11,000 ש"ח.

סמינר לרכזי עמותת "אותות"

בשיתוף העמותה

אוקטובר 2015 - מאי 2016

עמותת אותות פועלת למתן מענה חוץ־ביתי בקהילה לבני נוער בסיכון מאוכלוסיות קצה. במסגרותיה השונות, העמותה מעניקה טיפול, חינוך ושיקום לבני הנוער מאוכלוסיות מגוונות ומסייעת לשילובם בקהילה הסובבת.

במסגרות הללו לרכז אין תפקיד מוגדר וחד־משמעי, ותפקידו מורכב ורבגוני. לרכז תפקיד מפתח, הוא עומד בלבן של התרחשויות ואירועים רבים ועניינים שונים מגיעים לפתחו. העיסוק הטיפולי של הרכז מופנה הן לבני הנוער הן לאנשי הצוות.

ההשתלמות עסקה בבחינת תפקיד הרכז, ומטרתה הייתה שיח על מהות תפקידו, הגדרת תפקידו ודנה בסוגיות שונות שעמן הוא מתמודד בעבודתו ובקבלת כלים להבנה וליצירת שפה טיפולית פנים־ארגונית.

כל מפגש היה מורכב משני חלקים: חלק עיוני, של הרצאה מקצועית, וחלק שני, של דיון עם המרצה ונציגי העמותה על תוכני ההרצאה.

משתתפים: 15 רכזים של עמותת אותות

מפגשים: 7 מפגשים

תקציב: 8,000 ש"ח

ועדות מוגנות קהילתיות: תכנית למידה ליישובי הציונית הדתית

בשיתוף מועצות אזוריות גוש עציון, בנימין, דרום הר חברון, נחל שורק, ורשויות נוספות באזור יהודה והשומרון

לא פעם מתמודדות קהילות קטנות ומגובשות עם חשד לפגיעה במשפחה או במרחב הציבורי. החשוד בפגיעה, כמו גם הנפגע, הם חברי הקהילה. מבחינה זו הפגיעה דומה מאוד לפגיעה בתוך המשפחה. אנשי הקהילה מחויבים לחוק, וככאלה חובתם וזכותם לפנות לסיוע חוקי ("חוק הנוער טיפול והשגחה" וחובת הדיווח). עם זאת לעתים החוקים לא חלים על המעשה המדווח, כגון: כשהפוגע אינו האפוטרופוס של הילד או כשאישה שנפגעה לא מעוניינת להתלונן על הפגיעה.

רוב יישובי הציונות הדתית במועצות האזוריות גוש עציון, בנימין, דרום הר חברון, נחל שורק, יהודה ושומרון הם יישובים קהילתיים קטנים, יש בהם חיי קהילה משותפים ובין חבריהם היכרות הדוקה. מדובר בקהילות סגורות שבהן הרב משמש כרועה רוחני, מורה דרך ופוסק הלכה ויש לו מקום מרכזי וחשוב בקהילה. בבואנו לסייע ביצירת מוגנות קהילתית יש צורך לתת את הדעת גם למאפיינים אלה.

תכנית הלימודים לוועדות מוגנות קהילתיות היא תכנית רב־שנתית. ועדות המוגנות מורכבות ממתנדבים מהקהילה: אנשי מקצוע ובעלי תפקידים שנבחרו על ידי חברי היישוב. מטרת התכנית היא לסייע לקהילה לקדם את מוגנות ילדי הקהילה מפני התעללות. התכנית מתחלקת לשני סוגי הכשרות: יום עיון, שבו נערך גיוס של המשתתפים, תכנית ההכשרה, ואחריה מפגשי ליווי פרטני של בוגרי התכנית.

נושאי תכנית המוגנות

- תפקיד הרב בחשד לפגיעה מינית.

- דינמיקה של פגיעה מינית בילד.
- דינמיקה של פגיעה מינית במשפחה.
- דינמיקה של פגיעה מינית בקהילה.
- מניעה ומוגנות קהילתית.
- הצגת מודל עבודה קיבוצי ותפקיד הוועדה.

הכשרת ועדות המוגנות

בשלב הראשון נערך גיוס האנשים, ולאחר מכן הם עוברים הכשרה. עם סיום ההכשרה חברי הוועדה חוזרים לעבודתם בקהילה, ולאחר זמן מה נערכים מפגשים נוספים שבהם הם מקבלים ליווי ויכולים להתייעץ עם מומחה. התכנים הנלמדים מיועדים כולם להכשיר את המשתתפים בידע שישימש אותם כיצד לנהוג בחשד לפגיעה או בפגיעה שהתגלתה.

ועדת המוגנות שואבת את כוחה ממעמדה המוסרי-חברתי בקהילה, במקום שבו קצרה ידו של החוק, או לחלופין מנגישה את הצעדים החוקיים ומלווה את הנפגע בהליך החוקי-טיפולי. מאחר שחברי הוועדה הם מתנדבים, הכשרה זו באה להנגיש להם את הידע הנוגע להם ולהכינם לתפקידם.

התכנית היא ארוכת טווח, החלה ב־2015 ותימשך גם ב־2017.

משתתפים: חברי ועדות ביישובים ובמועצות, כ־180 איש. בימי העיון לחברי ועדות ואנשי מקצוע נחשפו כ־1,000 משתלמים.

תקציב: 8,000 ש"ח לכל ועדה

להלן פירוט פעילות מכון חרוב עם הוועדות בשנת 2016:

יום עיון מסכם לתכנית מוגנות, קדומים

28 בינואר 2016

יום זה הוא חלק מתכנית ועדות המוגנות.

משתתפים: 60 משתתפים - רבנים, עובדים סוציאליים, עובדי רווחה, פסיכולוגים, שירות פסיכולוגי חינכי (שפ"ח), מורים ויועצים

נושאי ההרצאות

- תפקיד המנהיגות התורנית.
- תפקיד המבוגר האחראי במערכת החינוך.
- הובלת שינוי.
- סיפור אמנון ותמר בנרטיב של גילוי עריות.

יום עיון מסכם לתכנית מוגנות, קדומים 28 בינואר 2016

גני טל - הכשרת ועדת מוגנות

בשיתוף מועצה אזורית נחל שורק

ספטמבר-נובמבר 2016

פעילות זו נערכה ביישובי מועצה אזורית נחל שורק - יד בנימין, חפץ חיים בני ראם ויסודות. מטרת הפעילות הייתה הנחלת הידע, בניית נוהלי עבודה ועבודה על מקרים מהשטח.

משתתפים: 8 מתנדבים, חברי ועדת המוגנות

מפגשים: 5 מפגשים של ליווי הדרכת

ערב עיון לוועדות מוגנות, מועצה אזורית נחל שורק

בשיתוף המועצה

26 בספטמבר 2016

ערב עיון זה נועד לחברי ועדות המוגנות, אנשי מקצוע מהצוותים החינוכיים, כולל השירות הפסיכולוגי החינוכי, עובדים סוציאליים מהמחלקות לשירותים חברתיים. מטרתו הייתה למנף את פרויקט ועדות המוגנות במועצה ולגייס את חברי הוועדות ואנשי המקצוע.

נושאי ערב העיון

- שיח מיני נורמטיבי במשפחה ובקהילה.
- מה נעשה בתחום המוגנות במועצה.
- "הקהילה שלנו היא כמו משפחה" - השפעת הפגיעה המינית על הקהילה.
- "אני נפגעת" - עדות אישית.

משתתפים: 80 חברי הוועדות

תקציב: 13,000 ש"ח

גוש עציון - הכשרת צוותי מוגנות

בשיתוף המחלקות לשירותים חברתיים, בגוש עציון

מאי-יוני 2016

קהל היעד בתכנית זו היה חברי ועדות המוגנות של שבעה מיישובי גוש עציון.

משתתפים: 40 משתתפים - ביניהם מתנדבים, חברי ועדות המוגנות, רובם משתייכים למעטפת הטיפולית של ילדים ביישובי הגוש (אנשי חינוך ורוח ואנשי טיפול).

מפגשים: 5 מפגשים

תקציב: 13,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« עולה כי הלמידה חשובה מאוד לעבודת הוועדה ועלתה בקשה להשתלמויות נוספות.

ועדת מוגנות גוש עציון, מאי 2016

גוש עציון - מפגשי הדרכה וליווי של בוגרי ההכשרה למוגנות

בשיתוף מועצה אזורית גוש עציון

תכנית שנתית

לאחר שנלמדו התכנים הרלוונטיים בימי ההכשרה, מטרת המפגשים הייתה לשמור על שגרת עבודת ועודת המוגנות. במסגרת תפקידם קיבלו הוועדות פניות רבות, שחלקן נגעו לסוגיות לא פשוטות. מטרת המפגשים הייתה העמקת הידע שיש בידי בוגרי קורס המוגנות הראשון בגוש עציון ומתן ליווי מקצועי תוך כדי עבודת הוועדה.

נערכו שני מפגשי הנחיה ולמידה בהנחיית מנחה מקצועית. במסגרתם דנו המשתתפים בנושאים ובפניות שהגיעו לפתחה של הוועדה. למשל, נידונו נושאים שונים ובהם גיבוש מנדט הוועדה, נוהלי העבודה ודין על מעשים שהובאו לידיעתה או לטיפול של הוועדה.

למפגשים הגיעו המתנדבים, רובם ככולם עובדים במקצועות הקרובים לעולם הטיפול בילדים, כגון: עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, רופאים, עורכי דין ורבנים. ההשתלמויות נערכו בשעות הערב.

מפגשים: 2 - לכלל בוגרי התכנית; 14 מפגשים נפרדים לשבעה יישובים - כרמי צור, תקוע, נוקדים, ראש צורים, נווה דניאל וכפר עציון

משתתפים: 40 מתנדבים מ-7 יישובים, מכל יישוב כ-6 משתתפים

תקציב: 12,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« מה שאני לומד בהשתלמות, עוזר לי גם בחיי האישיים ובמיוחד לילדי.

« מאז שקמה הוועדה פתאום יש כל כך הרבה מקרים שבאים לפתחנו.

תכניות למידה נוספות לציונות הדתית

תכנית למידה לרבני מכון ברקאי בנושא מוגנות במשפחה ובקהילה

בשיתוף מכון ברקאי

דצמבר 2016 - יוני 2017

רבני הקהילות נושאים תפקיד מרכזי וחשוב בקהילותיהם. אנשי הקהילה נושאים אליהם עיניים ומתייעצים אתם במגוון נושאים, לפיכך חשוב שיהיו בידיהם ידע וכלים על מנת שיוכלו לעזור לחברי הקהילה בזמן משבר.

מטרת התכנית היא לתת לרבנים כלים לזיהוי ולאיתור ילדים שנפגעו בקהילה וידע חיוני להתמודדות עם התעללות והזנחה בהיבט החוקי וביכולת הזיהוי והשיח עם הנפגע.

נושאי תכנית הלמידה: איתור וזיהוי ילד בחשד לפגיעה מינית; השפעת ההתעללות על הילד; השפעת ההתעללות על המשפחה; השפעת ההתעללות על הקהילה, ויצירת מוגנות קהילתית; שיח עם ילדים והורים

בנושא הפגיעה; תפקיד רב הקהילה בהובלת מוגנות קהילתית; שיח עם רב הקהילה על סוגיות ותיאורי מקרה; השפעה של סכסוכי גירושין וניכור הורי על נפש הילד; עדות אישית; היבטים חוקיים בהגנה על ילדים; מענה בקהילה לטובת ילדים נפגעי התעללות.

משתתפים: 18 רבני המכון

מפגשים: 6 מפגשים

תקציב: 9,500 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« הידע שאני רוכש בהשתלמות עוזר לי גם בבית שלי להבין ולראות ולשוחח עם ילדיי נכון יותר, נוסף על תפקידי בקהילה.

תכנית למידה לרבני מכון ברקאי בנושא מוגנות במשפחה ובקהילה, מודיעין, 2016.

ימי למידה למרכזי הגנה (בתי לין)

יום למידה לאנשי הצוות הטיפולי בנושא שיח טיפולי עם ילדים במרכז ההגנה החדש באשקלון

2 בינואר 2016

יום הלמידה בנושא הוא חלק מפעילות הלמידה של מכון חרוב במרכזי ההגנה. מרכזי הגנה מתמודדים עם מצבים שבהם ילדים נפגעי התעללות לא יכולים להיחקר מסיבות שונות. מטרת יום הלמידה הייתה לאפשר שיח טיפולי עם הילדים, ונערכה בה סדנה לדיבוב ילדים שאינם נחקרים. עבור הצוות הטיפולי עלתה לדיון סוגיית הדיבוב - אם מותר או רצוי לדובב ילד שנפגע וכיצד עושים זאת.

 מפגשים: מפגש אחד

 משתתפים: 7 אנשי צוות טיפול

 תקציב: 5,000 ש"ח

 מרשמי המשתתפים

« עתה ברור לנו שילדים אלה כן יכולים להיחקר.

O.D.T Out Door Training: סדנה לעובדי מרכזי ההגנה

בשיתוף משרד הרווחה

15 בספטמבר 2017

מרכזי ההגנה מתפקדים כל אחד באופן עצמאי, אולם הם גם אמורים לפעול כרשת המסונכרנת בינה לבין עצמה שיש לה משימה זהה ותורת עבודה אחת.

מטרת הסדנה הייתה ליצור שלם שהוא יותר מסך כל חלקיו. סדנה זו היא חלק מימי גיבוש שבאו לאחד את כל עובדי מרכזי ההגנה לשם מטרת על זו. אלו הם ימים של יציאה מחוץ לקופסה, ימים הנערכים מדי שנה לטובת מטרות אלה.

נושאי הסדנה: העצמת המשתתפים והעמקת ההיכרות ביניהם לשם יצירת שיתוף פעולה טוב ויעיל; יצירת תשתית לשיתוף פעולה צוותי - זיהוי חוזקות של כל פרט בקבוצה ותרומתו הייחודית לעבודת הצוות, מתוך פרגון מקצועי ואישי בין המשתתפים; פיתוח מיומנויות אישיות וצוותיות כעבודת צוות, שיתוף פעולה, אמון, תקשורת, הקשבה, חשיבה יצירתית, פתרון בעיות והתמקדות בהשגת המטרה המשותפת.

 משתתפים: 40 אנשי צוות מרכזי ההגנה - מנהלים ועובדים, מכל רחבי הארץ

מפגשים: יום סדנה אחד

תקציב: 10,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« היה יום עיון מעשיר. כל כך חשוב להכיר אחד את השני ברמה של הארגון וגם ברמה האישית.

סדנה לאנשי צוות מרכזי ההגנה בישראל, כרם מהר"ל, ספטמבר 2016

תכניות לאנשים עם מוגבלויות

מחקרים מלמדים שאנשים עם מוגבלות נפגעים ממכלול מצבי הפגיעה, הניצול והאלימות פי שלושה עד ארבעה יותר מאנשים ללא מוגבלות. לצד ריבוי מצבי סיכון ופגיעה, יש בעיה קשה של תת־דיווח, נפגעים רבים אינם מאתרים ולפיכך אינם זוכים להתערבות מתאימה.

במטרה להגביר את המוגנות של תלמידים עם מוגבלות, ובכך להפחית את מעשי האלימות, מומלץ להשית תכניות מניעה מערכתיות. נוסף על תכניות מניעה, תכניות מוגנות ותכניות לאיתור פגיעה, המיועדות לאנשי מקצוע המטפלים בילדים, יש להעלות את המודעות לתופעת האלימות כלפי תלמידים עם מוגבלות, להגביר את פעולות האיתור והדיווח ולהקנות כלים להתערבות בזמן אירועים.

תכנית למטפלים באנשים עם מוגבלויות מעמותת שק"ל בשיטת T.B.C.F.T (התערבות קוגניטיבית-התנהגותית ממוקדת טראומה)

בשיתוף העמותה

דצמבר 2015 - ינואר 2016

זו השנה השנייה שמכון חרוב מכשיר את צוות המטפלים של עמותת שק"ל בשיטת c.b.t. היום אין שיטה מבוססת ראיות (evidence-based) לטיפול בקהל היעד של ילדים עם מוגבלויות. הליווי נועד לעשות התאמות לטיפול כזה לנפגעי תקיפה מינית. לאחר לימוד השיטה, מלווה צוות מחקר את המטפלים ובודק את יעילות השיטה. הלמידה מעניינת ומאתגרת והתהליך נמצא בעיצומו. המעבר לשיטה זו מאתגר את המשתלמים, כיוון שהוא שונה מהטיפול הדינמי שאליו הם רגילים. עם זאת הליווי ההדרכתי והמעשי חיוני ועונה על ציפיות הטיפול של המטפלים והמטופלים. לאחר המחקר אפשר יהיה להיווכח אם השיטה אכן מתאימה לקהל היעד, ואם יש בה חידוש מקומי ועולמי בשיטת טיפול מבוססת ראיות לקהל יעד זה.

 משתתפים: 8 מטפלים בפגיעה מינית לילדים עם מוגבלויות

 מפגשים: 22 מפגשים, מפגש של אחת לשבועיים במשך כל השנה

 תקציב: 15,000 ש"ח

 מרשמי המשתתפים:

« הדרכתו של ד"ר בן הרוש מסייעת לנו ליישם את מה שלמדנו בתכנית הלמידה ושהיה לנו קשה כל כך ליישם בהתחלה.

ימי למידה אזוריים למכונים להתפתחות הילד

בשיתוף משרד הבריאות

מרץ-דצמבר 2016

קטינים עם מוגבלויות נפגעים מהתעללות והזנחה פי שלושה עד ארבעה מקטינים ללא מוגבלות. למרות זאת אנו עדים למיעוט דיווחים על התעללות ולמיעוט ענישה של פוגעים וכן לתסכול הרב בקרב אנשי המקצוע בעניין זה.

איתור וזיהוי חשד להתעללות בילדים עם מוגבלויות בגיל הרך הם חלק מהמאפיינים המנבאים שרידות והחלמה. המכונים והיחידות להתפתחות הילד מהווים מקום מפגש של צוותי רפואה וצוותי מקצועות הבריאות עם ילדים עם צרכים מיוחדים ובני משפחותיהם. המפגש במסגרת זו מאפשר זיהוי צרכים שונים של הילד ומשפחתו, ובהם היכולת לזהות מצבים של סיכון להתעללות ולהזנחה. עם זאת, בקרב צוותים אלה דווקא, עולים קשיים רבים בדיווח על חשד לסיכון. כמו כן פעמים רבות המטפלים במכונים להתפתחות הילד הם דמויות טיפוליות הנוכחות בקביעות בשלבי חייו המוקדמים של הילד.

על מנת לסייע לצוותים, משרד הבריאות, המחלקה להתפתחות הילד והמחלקה לטיפול באלימות במשפחה בשירות הארצי לעבודה סוציאלית, בשיתוף מכון חרוב, מיסודה של קרן שוסטרמן-ישראל יזמו ימי הכשרה לצוותים הרב־מקצועיים.

יום עיון למכונים להתפתחות הילד בחיפה, סדנה בנושא השיח ההורי, אוקטובר 2016

מטרות ימי הלמידה:

- הנחלה של ידע מתקדם בזיהוי, באיתור ובטיפול של ילדים עם חשד לפגיעה.
- שיח עם הורים וילדים בחשד להתעללות במשפחה.
- הורדת חסמים של אנשי מקצוע בעבודה עם ילדים ומשפחות בחשד להתעללות במשפחה.
- עבודה על רצף הדיווח והטיפול: היכרות עם גורמי רווחה, גורמי חוק וגורמי בריאות בקהילה, המטפלים בילדים עם חשד לפגיעה.

משתתפים: עובדי המכונים להתפתחות הילד, 35 משתתפים בכל מפגש

מפגשים: 5 מפגשים - באזור הצפון, באזור המרכז ובאזור הדרום

תקציב: 37,000 ש"ח

תכנית למידה למלווי הסעות של תלמידים בחינוך המיוחד

בשיתוף עיריית חולון ו"החברה למוסדות חינוך בחולון"

פברואר-נובמבר 2016

במטרה להגביר את מוגנותם של תלמידים עם מוגבלות ולהפחית את מעשי האלימות נגדם, נדרשות תכניות מניעה מערכתיות שיעלו את המודעות לתופעה של אלימות כלפי אוכלוסייה זו, יעלו את פעולות האיתור והדיווח ויקנו כלים להתערבות בזמן האירועים. מאחר שהסעות הן נדבך חשוב בחיי היום-יום של תלמידים עם מוגבלות, ובהן לעתים הם נחשפים לפגיעות, למלוויהם יש תפקיד חשוב במניעה. מטרת תכנית הלמידה הייחודית הייתה להקנות למלווים מעמד של "מנהל ההסעה" באופן שיאפשר להם להתמודד עם מצבים מאתגרים במהלך ההסעה, ויגביר את יכולתם לפעול למען צמצום מצבי הפגיעה והאלימות.

נושאי תכנית הלמידה: להיות מבוגר משמעותי; אנשים עם מוגבלות - עיבוד עמדות; חסמים במפגש עם אנשים עם מוגבלות; היכרות עם המאפיינים המרכזיים בעולם הלקויות ההתפתחותיות (אוטיזם, שיקום, מוגבלות שכלית התפתחותית); היכרות עם המאפיינים המרכזיים בעולם הלקויות החושיות, הפרעות התנהגות, נכויות פיזיות; "שיחה מיוחדת" - מאפייני שיח עם אנשים עם מוגבלות; מקום המלווה בקשר עם הנהג, עם ההורים ועם צוות בית הספר; מאפייני תקשורת עם ההורים ועם צוות בית הספר; פרטיות, מרחב אישי ומרחקים חברתיים; תפקיד המלווה ביחס לתלמידים שהוא מלווה; אתגרים בהעסקת ילדים במהלך ההסעה; מאגר פעילויות שאפשר להשתמש בהן במהלך ההסעה. ועוד.

משתתפים: 20 מלווי הסעות לילדים עם מוגבלות מעיריית חולון

מפגשים: 16 מפגשים

תקציב: 53,000 ש"ח

תכנית להורים לילדים עם מוגבלויות בחיפה (בערבית) "כיצד נמנע פגיעה בילדינו?"

בשיתוף ארגון "קשר"

ינואר-מרץ 2016

ילדים עם מוגבלות הם ילדים החשופים לאלמוניות ולהזנחה הרבה יותר מילדים ללא מוגבלות. ממחקרים שונים בעולם עולה כי ילדים עם מוגבלות נמצאים בסיכון הגדול פי שלושה עד ארבעה לפגיעה מהתעללות בהשוואה לילדים ללא מוגבלות. לפיכך הצורך בהעלאת מודעות ובמתן כלים למניעת אלימות והזנחה בקרב ילדים עם מוגבלות גדול פי כמה מאשר באוכלוסייה הרגילה. הורים לילדים אלה הם בעלי הפוטנציאל הגדול ביותר להגן על ילדם, ועל כן הם קהל היעד של קורס זה. מטרת הקורס המיועד להורים לילדים עם מוגבלות היא להפחית ולמנוע מצבי סיכון לפגיעה, למוגנות יתר ולהזנחה מצד סביבתו של הילד, וזאת באמצעות העלאת המודעות ומתן כלים להורים לאיתור ולזיהוי פגיעה בילדיהם וכן מתן כלים לילדים עצמם להגן על עצמם.

במרץ 2016 הסתיימה תכנית למידה בשפה הערבית (שהחלה ב-2014). התכנית יועדה להורי ילדים עם מוגבלות בעיר חיפה, והיא חלק מחמישה קורסים שנערכו ברחבי הארץ בשיתוף גורמים שונים. בקורס למדו הורים מהרשות המקומית ומיישובי הסביבה. המפגשים נערכו אחת לשבועיים. כמו כן נערכו סדנאות שונות להתמודדות עם תסכול וכעסים בעבודה קבוצתית. הקורסים הותאמו לצורכי אוכלוסיית היעד.

"כיצד נמנע פגיעה בילדינו?", תכנית למידה להורים לילדים עם מוגבלויות, חיפה, ינואר 2016

משתתפים: 17 הורים לילדים עם מוגבלות (עד גיל 21)

מפגשים: 7 מפגשים בני חצי יום

תקציב: 31,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים מקורס חיפה

- « זה המקור היחידי שמצאתי בו תמיכה והעלאת מודעות.
- « הציפיות שלי היו לדעת איך להתמודד עם הקשיים שלי ועם הקשיים של הבת שלי עם החברה, עלתה המודעות שלי בתחומים רבים, וקיבלתי חיזוק ותמיכה.
- « קיבלתי הרבה מהקורס, והצטערתי שהקורס נגמר. הקורסים האלה חשובים מאוד להורים לילדים עם מוגבלות שכלית.
- « הקורס נתן לי תקווה, מקווה לעוד.

השתלמות עובדי בית החולים אלי"ן

בשיתוף משרד הבריאות ובית החולים אלי"ן

דצמבר 2016 - ינואר 2017

בית חולים אלי"ן הוא מרכז שיקום לילדים ונוער היחיד בארץ. אלי"ן מתמחה באבחון ובשיקום ילדים הסובלים ממגוון רב של מוגבלויות גופניות, מולדות ונרכשות. בבית החולים צוות רב-מקצועי המעניק מגוון רחב של שירותים רפואיים, פרה-רפואיים ושירותים נוספים.

ילדים עם מוגבלות, מכל הארץ ומחוצה לה, באים לטיפול או לאשפוז בבית חולים זה. בבית החולים מחלקת שיקום ילדים; מחלקה לשיקום נשימתי לילדים; אשפוז יום שיקומי; מרפאות חוץ רב-צוותיות; שח"ר – שיקום חינוכי רפואי (גני ילדים ומעון יום שיקומי); מרכז לשיפור מיומנויות; מרכז ספורט טיפולי; מערך דיור למונשמים. בית החולים אלי"ן גם משמש מרכז מחקר והוראה לעוסקים בשיקום ילדים ונוער.

ד"ר ענבר הרטמן מרצה על "זיהוי, איתור וטיפול בילד בחשד להתעלות והזנחה במשפחה" במסגרת תכנית הכשרה לצוות בית החולים אלי"ן, 21 בדצמבר 2016

ילדים עם מוגבלויות נפגעים פי שלושה עד ארבעה מילדים אחרים. לפיכך ההשתלמות בבית חולים זה באה לזרוע אור על תופעת ההתעללות בילדים עם נכויות, ולהעלות את יכולת האיתור והזיהוי של ילדים בחשד להתעללות במשפחה של אנשי הצוות.

נושאי ההשתלמות: שיח עם הילד ועם הוריו בחשד לפגיעה בכלל ולפגיעה מינית בפרט; עבודת ועדת הגנת הילד בבית החולים; היבטים חוקיים בחשד להתעללות במשפחה; נוהלי משרד הבריאות לטיפול בחשד להתעללות; דגשים לעבודה רגישת תרבות.

משתתפים: 100 אנשי צוות מתחומי הרפואה, הסייעוד, הפרה־רפואי והחינוכי

מפגשים: 4 מפגשים אחת לשבועיים

תקציב: 15,000 ש"ח

השתלמות למנהלי מרכזי החירום

בשיתוף משרד הרווחה

ספטמבר 2016 - מרץ 2017

מנהלי מרכזי החירום מתמודדים עם אתגרים ניהוליים לא פשוטים בבואם לנהל את מרכזי החירום. מרכז חירום, כשמו כן הוא, מתנהל רוב הזמן בחירום ובלחץ, ושוהים בו ילדים במצבי טראומה קשים עקב התעללות והזנחה. בתקופה האחרונה התחלפו רוב מנהלי מרכזי החירום. תכנית למידה זו נועדה למנהלים לשם רכישת כלים ניהוליים לניהול המסגרת שעליה הם אמונים ולגיבוש קבוצת המנהלים שימשו קבוצת עמיתים להיוועצות ולתמיכה הדדית זה לזה.

נושאים שנלמדו במסגרת התכנית

- שדרוג המיומנויות הניהוליות בכלל, ובעת חירום בפרט.
- בניית זהות ניהולית: בין הזהות הניהולית לזהות הטיפולית.
- גיבוש קבוצת המנהלים ובניית יחד הדדי בין כולם (ותיקים כחדשים).
- בניית תרבות ארגונית אחידה, שפה ארגונית ומשנה סדורה לטיפול.
- למידת עמיתים: היוועצות, למידה משותפת, פיצוח סוגיות מקצועיות.
- קבוצת תמיכה הדדית.
- הזנה אנרגטית, מוטיבציונית ומניעת שחיקה.

משתתפים: 10 מנהלי מרכזי חירום

מפגשים: 12 מפגשים

תקציב: 24,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« ההשתלמות נותנת לנו כלים לעבודה כמנהלים במסגרת מורכבת כל כך וחירומית. השיח בין אני הצוות והיכולת לנהל דיון ולהיעזר זה בזה חשובה מאוד ועוזרת לחדשים ולוותיקים.

סדנה בנושא סכסוך גירושין לצוות הטיפולי של מרכז חירום באר שבע

24 בינואר 2016

מרכזי החירום מטפלים ביותר ויותר ילדים שהוריהם נמצאים בסכסוך גירושין קשה. צוות מרכזי החירום קיבל כלים מקצועיים, באבחון, בטיפול ובכתיבת חוות דעת מקצועית והמלצות לאוכלוסיית יעד זו.

משתתפים: 12 אנשי צוות טיפולי מרכז חירום באר שבע

מפגשים: מפגש אחד

תקציב: 5,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« הסדנה הייתה חוויה מעשירה ומלמדת עבור הצוות.

"בית המדרש דינה" - סדנה חדשנית בראי הפסיכולוגיה היהודית לנשות טיפול העוסקות בנפגעי התעללות ובפוגעים

בשיתוף "מרכז הרצוג עין צורים", "מרכז הסיוע", רעננה

נובמבר 2016 - מאי 2017

תכנית לימוד ייחודית זו היא פרי שותפות בין "מרכז יעקב הרצוג", מרכז הסיוע, רעננה ומכון חרוב למען יצירת תכנית שמטרתה העצמה והענקת כלים נוספים לאנשי מקצוע בתחום הטיפול.

דינה בת יעקב ולאה היא קורבן האונס הראשון הנזכר במקרא, ושתיקתה משמשת לנו מודל מרכזי לעבודת התיקון והטיפול. "בית מדרש דינה" משתמש בכלי לימודי יהודי עתיק, המשמש במה להתמודדות מורכבת ומעמיקה עם פגיעה מינית ואלמות, ניתוק חברתי ומשפחתי וחוויות של קרבנות ואובדן שליטה, וזאת מתוך שימוש בשיטות טיפול עכשוויות. נערך דיון מקצועי בנושאים ובתכנים קשים מנקודת מבט אחרת, דרך הבנה ושיאיבת כוחות מהתרבות היהודית.

כמו שיטות הטיפול הביבליותרפי, גם בית המדרש דינה עוסק בסיפורים העתיקים של התרבות היהודית מתוך כוונה להבין את סיפורן של המטופלות המושתקות. בית מדרש כזה יכול להעניק לנשות המקצוע העצמה אישית, לצד ידע וכלים נוספים, לעבודה עם המטופלות שלהן.

התכנית בנויה כסדנה וכבית מדרש ומבקשת לשלב בין שני עולמות הידע, דהיינו לעסוק בסוגיות המעסיקות אנשי טיפול, בצד התוכני ובצד הרגשי, דרך מקורות הלימוד היהודיים. מהמשתתפות לא נדרשת היכרות מוקדמת עם מקורות יהודיים כתנאי לקבלה לתכנית. בתכנית השתתפו נשות מקצוע ותיקות מתחומי הפסיכולוגיה, הרפואה, העבודה הסוציאלית, מקצועות הטיפול ההשלכתי וייעוץ חינוכי, העוסקות בטיפול בילדים ומבוגרים, נפגעי התעללות והזנחה, או בפוגעים, מכל הגילים ומכל המגזרים.

אופי הלמידה: הלימוד נעשה בדרך סדנאית, מתוך שיתוף המשתתפות ולא באופן פרונטלי. בבית המדרש נלמדות סוגיות ממקורות יהודיים בשילוב ידע מתקדם וחדש מעולם הטיפול מצד אחד, ועיבוד רגשי בכלים של סדנה מצד אחר. שילוב שני עולמות אלה משמש תשתית להעצמה רגשית ומקצועית למשתלמות.

בנושאים הנלמדים בתכנית: מיניות לגיטימית; פגיעה מינית על ידי בעל סמכות; מה מספרים לנו מקורותינו על מה שהתרחש בארמון המלך דוד? למה קשה כל כך לנפגעות ולנפגעים להתמודד עם פגיעת בעל סמכות? שתיקת הנפגעת והשתקה סביבתית; לספר מחדש את הסיפור – לתת קול לנפגעת (דינה) כחלק מהתיקון ושיבת מקורות הכוח; איך, ואם אפשר בכלל, לצאת מזה? סיפורה של שורדת; האם הכרחי לסלוח על מנת לשרוד ולהשתקם? ועוד.

בית המדרש דינה, נובמבר 2016

משתתפות: 14 נשות מקצוע ותיקות העוסקות בטיפול בילדים ומבוגרים נפגעי התעללות והזנחה או פוגעים מכל הגילים והמגזרים

מפגשים: 12 מפגשים, של ארבע שעות אקדמיות כל אחד

תקציב: 28,000 ש"ח

מרשמי המשתתפות

« התכנית הזאת כל כך יוצאת דופן. השילוב בין שני העולמות מלמד ומעשיר וגורם לי להיות מטפלת טובה יותר. השיח עם נשות מקצוע כמוני עוזר ומעצים.

קורס "צמצום בסיכון"

בשיתוף מכון רוטנברג לפסיכולוגיה יהודית

נובמבר 2016 - ינואר 2017

פרופ' מרדכי רוטנברג תרגם את תפיסת הצמצום האמונית של האר"י לשפת מדעי החברה. הצמצום מאפשר את קיומם של דיאלוגים שונים.

בקורס **המשותף למכון חרוב ולמכון רוטנברג** לומדים המשתתפים לרתום את מושג "הצמצום" לטובת הפחתת הסיכון בקרב האוכלוסייה הנקראת "אוכלוסייה בסיכון". שיטת הטיפול שפיתח פרופ' רוטנברג יכולה לסייע למטפלים בילדים נפגעי התעללות להגיע אל נפשו של הילד ולטפל בו. הקורס דן בסוגיות מהותיות ועכשוויות הנוגעות בהבנת עולמם של הילדים הקרויים "ילדים נפגעי התעללות וילדים בסיכון". דרך שני עולמות, ידע וטיפול, נוצר בקורס דיאלוג בין שיטת הטיפול "המערבית", הרווחת היום, לזוויות התבוננות חדשניות המבוססות על הפסיכולוגיה היהודית.

קהל היעד של קורס זה הם אנשי מקצוע מתחומי הפסיכולוגיה, החינוך והעבודה הסוציאלית ומטפלים באמצעים השלכתיים.

נושאי הקורס: פרופיל הנפגע; שיטת הצמצום לעומת טיפול רגיל בנפגעי התעללות; טיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה – הכנעה, הבדלה והמתקה; פגיעה במקד הבין-דורי, הפגיעה של ההורה בילדו ושכירת האמון; הסוד בתרבות המערב, והסוד בפסיכולוגיה היהודית; התעללות על ידי בעל סמכות; חסמים בדיווח של אנשי מקצוע; מהות הסליחה.

משתתפים: 20 אנשי מקצוע מתחומי הפסיכולוגיה, החינוך ועבודה סוציאלית

מפגשים: 10 מפגשים

תקציב: 20,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« אני מחכה לשיעור הזה כל השבוע, הוא מעשיר, ברמה גבוהה ומעניין מאוד.

תכניות לימוד והשתלמויות בתחום מקצועות הבריאות

- הכשרות לאחיות טיפת חלב
- תכניות לרופאים בקהילה
- תכנית המשך לרופאים בוגרי קורס חרוב
- תכנית למידה לפסיכולוגים ולפסיכיאטרים בהדסה
- תכנית למידה לאחיות ולרופאי בתי החולים של "שירותי בריאות כללית"

הכשרות לאחיות טיפת חלב

אחיות טיפת חלב הן לעיתים קרובות נשות המקצוע הבודדות שפוגשות את התינוק ואת משפחתו בשלב הראשוני של חייו ועוקבות אחר שלבי התפתחותו. לפיכך, הכשרתן בתחום של זיהוי, איתור ודיווח על ילדים נפגעי התעללות היא בעלת חשיבות מכרעת. לאחות יש תפקיד חשוב באיתור ובטיפול של ילדים אלה, המיומנויות הנדרשות מצידה מושפעות בראש ובראשונה מידע, ממודעות, מניסיון מקצועי, מניסיון אישי, מתרבות ומחסמים אישיים של כל אחות ואחות.

למרות כל הנאמר לעיל נראה כי יש מחסור גדול בידע שיש בידי האחיות בנושא כמו גם חסמים נוספים כגון חשש מפגיעה בקשר הטיפולי ועוד. כך למשל על פי הנתונים אחיות ממעטות לאתר ילדים נפגעים ולדווח עליהם (רק כ־8% מכלל הדיווחים לעו"ס לחוק הנוער הגיעו ממערכת הבריאות).

נושאי ההשתלמות עסקו בהתקשרות (attachment) בין הורה לילד, התעללות על סוגיה והשפעותיה הקליניות והרגשיות; תסמונת מינכהאוזן; ילדים עם מוגבלויות; חקיקה בתחום ונוהלי דיווח, נוהלי משרד הבריאות בתחום וחסמים בדיווח; תפקיד האחיות בנושא האיתור והדווח הלכה למעשה טראומה בגיל הרך והשלכותיה; טראומה משנית אצל המטפלים; איך מדברים עם ילדים ושיתוף פעולה בין מקצועי בשיתוף עם גורמי רווחה.

האחיות השתתפו בתכנית יומית ב"מרכז הארצי לסימולציה רפואית" (מסר - על "מסר" ראו חלק נפרד בתוך תכניות רב־תחומיות).

תכנית דדיומית לאחיות טיפות חלב במזרח ירושלים, בשיתוף עיריית ירושלים, אפריל 2016

הכשרות שנערכו ב־2016:

- תכנית למידה לאחיות טיפת חלב בירושלים בנושא התעללות והזנחה בילדים בשיתוף עיריית ירושלים, מרץ-יוני 2016
- תכנית דו־יומית לאחיות טיפת חלב במזרח ירושלים, בשיתוף עיריית ירושלים, מרץ-אפריל 2016
- פרויקט הסברה לאחיות טיפות חלב בירושלים למניעת טלטול תינוקות (PURPLE), בשיתוף עיריית ירושלים, תכנית שנתית.

 משתתפות: סך הכל 150 אחיות טיפות חלב מירושלים (מערב ומזרח).

 מפגשים: 2-6 מפגשים לכלל הכשרה.

 תקציב כולל לתכניות להכשרת אחיות: 100,000 ש"ח.

מרשמי המשתתפים:

- « תכנית מדהימה, הובאו טובי המרצים, הארגון היה יוצא מן הכלל, הנושאים היו חשובים ומרתקים. היום במסר עשה לי סוויץ' בראש.
- « היה ממש מצוין, ההרצאות היו ברמה גבוהה מאוד, המרצה גם הקשיבה בסבלנות וענתה על כל השאלות שהפנו אליה האחיות, היינו רוצים להזמין אותה שוב לדבר על איך מדריכים את האימהות לדבר עם הבנות שלהן על טראומה.
- « בעבודה שלי יש מצבים שבהם לא ידעתי להגיד לאימא מה לעשות, וכאן קיבלתי תשובה לשאלות, למשל בקשר לבכי של תינוק, איך להרגיע, ועוד. היום הזה היה מדהים, הרגשתי טוב, הוא הוסיף לי ידע בנושא של לאן להפנות את המשפחות, איך לעזור לאימהות ואיך להדריך אותן. יש לנו כעת כתובת לאן להפנות.
- « קורס מעולה, ההרצאות מעולות ומעבר לציפיות שלנו. נושאים חשובים מאוד.

קורס על בסיסי לאחיות לבריאות הציבור במסר בבית הספר לסיעוד ע"ש וולפסון

בשיתוף מסר

דצמבר 2016 - ינואר 2017

במסגרת הכשרה זו, קיבלו אחיות טיפת חלב מידע ראשוני בתחום התעללות בילדים והזנחתם ואף התנסו בשישה תרחישים המדמים מצבים בהם הן נתקלות במסגרת עבודתן כאחיות בתחנות לבריאות המשפחה.

משתתפים: 30 אחיות בריאות הציבור המשתלמות בקורס על בסיסי בבריאות הציבור בבית הספר לסייעוד ע"ש א. וולפסון.

מפגשים: 2 מפגשים.

תקציב: 13,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים:

« בסיום היום דיווחו האחיות על כך שהן קיבלו כלים לאיתור ותמיכה במשפחות בהן יש חשש להתעללות והזנחה ועם כלים אלו הן חוזרות למרפאות השונות.

תכניות לרופאים בקהילה

בשיתוף גושן וקופות החולים

לרופאי הקהילה תפקיד חשוב בגדילה והתפתחות תקינה של הקטין: במעקב ובבדיקות שוטפות של התינוק והילד הבריא, בטיפול השוטף, במניעה ובחינוך לבריאות. לכן לרופא הקהילה יש את היכולת לאתר ולהיות שותף בטיפול בנפגעי התעללות והזנחה. רופא הקהילה אמור להיות נידבך חשוב במערך המניעה של התעללות והזנחת ילדים.

המכון קיים סדנאות לימודיות (כשלושה מחזורים בשנה) לכשלושים וחמישה רופאים בכל מחזור, והשתתפו בו רופאים מקופות החולים השונות. כדי להעשיר את הידע, המודעות והמיומנויות שלהם בתחום ההתעללות והזנחת ילדים.

במסגרת התכנית לרופאי קהילה בשנת 2016 ניתנו:

- סדנאות לרופאי קהילה בצפון ובמרכז הארץ, בשיתוף עמותת גושן, נובמבר מאי 2016
- הרצאה לרופאי קהילה בירושלים בשיתוף שירותי בריאות כללית

משתתפים: סך הכל כ-90 רופאי קהילה.

מפגשים: חמישה מפגשים כל אחד ארבע שעות 4 של גושן ואחד של שירותי בריאות כללית ירושלים.

מרשמי המשתתפים:

« היה מצוין, נושא חשוב ומשמעותי. אני חושבת שהיו שני מפגשים מוצלחים מאוד, ומועילים מאוד
« שני מפגשים מרתקים ומעשירים, כל הכבוד, ממש תודה רבה

סדנאות במרכז לסימולציה רפואית (מסר) בנושא זיהוי ילדים נפגעי התעללות והזנחה לאגפי הסיעוד והרפואה בחטיבת בתי החולים בישראל

בשיתוף אגפי הסיעוד והרפואה בחטיבת בתי החולים

יוני 2016

הצורך לזהות ילדים נפגעי התעללות בהקדם ולטפל בהם בהתאם כמו גם להעלות את רמת המודעות לנושא, חשוב מאד במיוחד כאשר מדובר בצוות המטפלים בבתי החולים – תחומי סיעוד, רפואה ומקצועות הבריאות. לפיכך, אגפי הסיעוד והרפואה בחטיבת בתי החולים, בשיתוף "מכון חרוב" בנו 2 סדנאות חדיומיות הכוללות 2 הרצאות ודיון, וכן 2 התנסויות בסיוע שחקנים להתעדכנות ושיפור מיומנויות הטיפול בנושא. הסדנאות התקיימו במרכז לסימולציה רפואית (מ.ס.ר) בבית חולים שיבא. לסדנאות הגיעה נציגות מגוונת של רופאים ואחיות מכל בתי החולים בכל הארץ, מיוספטל באילת שבדרום ועד העמק, וחיפה בצפון. הם הגיעו ממגוון מחלקות אישפוז של ילדים ברחבי הארץ.

 משתתפים: כ־70 אחיות ורופאים

 מפגשים: שתי סדנאות חדיומיות

 תקציב: נכלל בתקציב תכנית לאחיות ורופאים בבתי חולים.

 מרשמי המשתתפים:

« **משתתפים סיפרו שהיה חשוב ומעניין. חלק מן המשתתפים הצטרפו לתכנית עם שירותי בריאות כללית.**

תכנית המשך לרופאים בוגרי קורס חרוב

בשיתוף משרד הבריאות, המכון לרפואה משפטית ופרקליטות המדינה

אפריל-נובמבר 2016

תכנית ההכשרה של מכון חרוב לרופאים הגדילה את מספר הרופאים היכולים לספק מענה רגיש ומקצועי לקטינים שעברו התעללות והזנחה ובכך למנוע טראומה נוספת לילדים אלה. על מנת לבסס את המשך ההתמקצעות הוקנו לרופאים כלים וידע מקצועי בנושאים הנוגעים לעניין, כולל ניתוח מקרים בראייה רב־מקצועית ורב־תחומית.

נושאי ההשתלמות: תפקיד הרופא בעיני מערכת המשפט ובעיני מנהלי בתי החולים; המטפל הפצוע (תשישות החמלה); קטינים שעברו התעללות והזנחה – חידושים וניתוח מקרים.

 משתתפים: 25 רופאים בוגרי קורס חרוב

 מפגשים: 3 מפגשים

 תקציב: 15,000 ש"ח

תכנית למידה לפסיכולוגים ולפסיכיאטרים בהדסה

בשיתוף בית חולים הדסה

מרץ-יולי 2016

העלאת המודעות לאבחון, לזיהוי ולאיתור ילדים נפגעי התעללות, והפעולות שיש לנקוט לאחר זיהויים ואיתורם. נושאי ההשתלמות: עיקר ההשתלמות עסק בניכור הורי וכלל התייחסות לאבחון; זיהוי; הפעולות שיש לנקוט לאחר הזיהוי; מתי נעשית הפנייה; למי פונים, מה עוד אפשר לעשות נוסף על הפעולה הנדרשת על פי חוק; איך מתפתחת פסיכופתולוגיה: מה יודעים ומה רואים לאורך השנים והשפעה על בריאות גופנית, נפשית והתפתחותית של הילד הנפגע.

משתתפים: 40 פסיכולוגים ופסיכיאטרים בהדסה עין כרם

מפגשים: 4 מפגשים

תקציב: 10,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

- מרצה מעולה. הנושא חשוב ביותר, את ההרצאה הזו צריכים לשמוע שופטים ואנשי מקצוע בכל הארץ.

תכנית למידה לאחיות ולרופאי בתי החולים של "שירותי בריאות כללית" בנושא התעללות והזנחה בילדים

בשיתוף "שירותי בריאות כללית"

דצמבר 2015-מאי 2016

אחיות ורופאים פוגשים בחדרי המיון ובמחלקות הילדים מגוון רחב מאוד של ילדים. בשל העומס הרב, וגם עקב החינוך בבתי הספר לרפואה ולאחיות ובבתי הספר לסייעוד, הדגש הטיפולי מושם על התלונה העיקרית של המטופל, ותשומת לב משנית, אם בכלל, מוקדשת לגורמי סיכון, למניעה ולסביבתו הקרובה של הילד. מטרת התכנית לעורר מודעות לתופעת התעללות והזנחה בילדים, להכיר את סימניה ולדעת כיצד אפשר לטפל בה. במסגרת התכנית התקיימו הרצאות וימי למידה וסימולציה במסר תל השומר.

משתתפים: 19 אחיות ורופאים מחטיבת בתי החולים של שירותי בריאות כללית בכל הארץ.

מפגשים: 10 מפגשים - שנערכו בתל אביב ואחד במרכז הגנה בבאר שבע.

תקציב: 60,000 ש"ח.

מרשמי המשתתפים

- רופא ילדים בכיר, בית החולים שניידר: קורס מצוין, פתח מחשבה על כל הילדים שמגיעים אלינו, זה מטריד אותי נורא, הילדים שפספסנו ועדיין מפספסים, בתקופה האחרונה היו לנו כמה ילדים שאושפזו עקב התעללות, בכל פעם זה מכה בי מחדש.
- רופאה: מהזווית שלי, כרופאה צעירה, הייתי רוצה לחשוב איך להביא את הנושא הזה לרופאים הוותיקים ומתווי האווירה.

תכנית למידה לאחיות ורופאים בשירותי בריאות כללית, מרץ 2016

תכניות לימוד והשתלמויות בתחום החינוך

• פעילות מכון בבתי הספר

• הכשרה לצוותים של עמותת "בית לכל ילד"

• הכשרת צוותים של "העמותה לקידום החינוך בתל אביב-יפו"

• תכניות נוספות בתחום החינוך

פעילויות מכון חרוב בבתי הספר

מערכת החינוך היא מערכת מרכזית ומשמעותית בחייו של הילד, ובה הוא מבלה את חוב שנות ילדותו ואת רוב שעות יומו. מרכזיותה וחשיבותה של מערכת זו גדלה ומוכפלת עבור ילדים נפגעי התעללות והזנחה, אלה נמצאים בסיכון החמור ביותר, מכיוון שמקור הסיכון הוא ביתם ומשפחתם, והדמות שתפקידה הטבעי ביותר הוא להגן על הילד היא זו הפוגעת. בגילים צעירים דמותו של המחנך משמעותית מאוד עבור הילדים, בייחוד עבור ילדים נפגעי התעללות והזנחה.

על אף היותה מערכת מרכזית ומשמעותית בחייו של הילד, בסקר של "המרכז לחקר החברה" באוניברסיטת חיפה, בשיתוף משרד החינוך וביוזמתה ובמימונה של חברת "טראיינה" (Triana), בנושא אלימות כלפי ילדים ובני נוער בישראל, נמצא כי יותר מ-50% מהילדים, שחוו פגיעה מינית או פיזית, לא היו מוכנים בשום אופן לספר על הפגיעה בהם לאנשי מקצוע – מורים, יועצים חינוכיים, עובדים סוציאליים, רופאים ואחיות. עוד עולה מהסקר כי רק בכ-10% מהמקרים, שבהם דיווחו ילדים על פגיעה פיזית או על פגיעה מינית, הגורם שבחרו לספר לו על הפגיעה היה מורה או יועצת.

מתוך הכרה במרכזיותה של מערכת החינוך באיתור ובזיהוי ילדים נפגעי התעללות והזנחה, מכון חרוב שם לו למטרה להרחיב את פעילותו בהכשרת צוותי מסגרות החינוך הפורמליות לגילים שונים. בשנת 2016 החל מכון חרוב לבוא אל חדרי מורים בבתי הספר והוא רואה בצוותי בתי הספר (מורים וצוות מנהלי כאחד) אוכלוסיית יעד מרכזית להפצת הידע שברשותו, כאמור מתוך התפיסה שהצוות הוא צוות של מבוגרים משמעותיים עבור ילדים בכלל ועבור ילדים נפגעי התעללות בפרט.

מטרת המפגשים בבית הספר הייתה לתת לצוות בית הספר, במסגרת בית הספר, כלים לאיתור ולזיהוי ילדים נפגעי התעללות והזנחה, וכשעולה חשד להתעללות, כלים לטיפול בילד ובמשפחה וליצירת קשר עם הגורמים המטפלים בקהילה.

הנושאים הנלמדים בהכשרות מותאמים לצרכים המיוחדים של כל בית ספר ובית ספר.

משתתפים: 220 משתתפים – מורים, מורות ואנשי צוות בתי הספר

מפגשים: 1-6 מפגשים, בהתאם לצורך

תקציב כולל של תכניות החינוך: 50,000 ש"ח

להלן רשימת בתי הספר שניתנה בהם ההכשרה:

בית הספר היסודי ע"ש הנרייטה סאלד בירושלים, פברואר 2016

נושאי המפגש: ילדים נפגעי התעללות והזנחה - נורות אדומות וחובת הדיווח; עקרונות שיח עם תלמידים בחשד להתעללות; לאחר גילוי הפגיעה, התמודדות הצוות החינוכי עם התלמיד, עם המשפחה ויצירת קשר עם שירותי הקהילה.

בית הספר קדמה, פברואר 2016, מאי 2016

מטרת המפגשים הייתה ללמד כיצד לאתר ולזהות התעללות על ארבעת סוגיה: התעללות פיזית, התעללות רגשית, התעללות מינית והזנחה. כן דובר על "חוק הנוער טיפול והשגחה", חובת הדיווח ועל עקרונות שיח עם תלמידים שנפגעו.

תיכון הגימנסיה העברית בירושלים, מאי 2016

יום הלמידה של מכון חרוב בבית ספר זה היה אירוע החשיפה של נושא ילדים נפגעי התעללות והזנחה לקראת תכנית שנתית בית-ספרית.

במסגרת יום למידה זה ניתנה ההרצאה, "בכיתה מתחת לאף – מה קורה בכיתה והאם אנחנו רוצים לדעת?", והוקרן הסרט: "ספוטלייט" על כמרים שפגעו מינית בילדים.

בית הספר יובלים (חינוך מיוחד, בנות עם בעיות רגשיות ונפשיות), יולי-דצמבר

2016

מטרת ההשתלמות, הייתה לתת לצוות בית הספר כלים לאיתור ולזיהוי ילדים נפגעי התעללות והזנחה במסגרת בית הספר, וכשעולה חשד להתעללות, מתן כלים לטיפול בילד, במשפחה, וליצירת קשר עם הגורמים המטפלים בקהילה. מטרה נוספת הייתה לתת למורים כלים להתבוננות פנימית באשר לעבודתם עם תלמידות עם בעיות רגשיות שעברו פגיעה כדי שיעזרו לצוות לראות גם את החוזקות והמסוגלות של התלמידות לצד הפגיעה והקושי.

נושאי ההשתלמות: המפגש האישי עם ילדות בסיכון – מה זה מעורר בי?; פסיכולוגיה חיובית; התעללות בילדים – הגדרת התופעה וסוגי הפגיעה; השלכות של הפגיעה – הימנעות, תוקפנות וחרדות – למה זה קורה ואיך מתמודדים עם זה?; "חוק הנוער טיפול והשגחה" וחובת הדיווח; עקרונות של שיח עם תלמידות שעברו טראומה; עבודה עם הורים; עבודה רב-מקצועית

השתלמות לצוות בית הספר יובלים, 2016

הכשרת צוותים של "העמותה לקידום החינוך בתל אביב-יפו"

בשיתוף העמותה

העמותה לקידום החינוך בתל אביב-יפו היא ארגון פרטי המספק קשת רחבה של שירותים חברתיים ללא מטרת רווח במטרה ליצור מציאות חדשה עבור אלפי ילדים מיפו, מדרום תל אביב ומבת ים. ילדי העמותה, המתגוררים בשכונות מוכות עוני, באים רובם ממשפחות שבהן הוריהם, או האחראים להם, מחוסרי עבודה. בביתם של ילדים אלה חסרה מסגרת התומכת בהם בהיבט הגופני והרגשי, ולעיתים קרובות הם סובלים מסוג כלשהו של הזנחה או התעללות. מכון חרוב משתף פעולה עם העמותה בהכשרת הצוותים הטיפוליים והחינוכיים שלה.

בשנת 2016 ערך מכון חרוב שתי הכשרות בשיתוף העמותה לקידום החינוך תל אביב-יפו:

- הכשרה לצוות הטיפולי של העמותה בנושא טיפול במשחק לילדים שעברו אירועים טראומטיים, יולי 2016
- הכשרת הצוות החינוכי של העמותה לקידום החינוך תל אביב יפו, נובמבר 2016-ינואר 2017

בתכנית השתתפו אנשי צוות טיפולי של העמותה וצוות רב־מקצועי, העובד במועדוניות העמותה בתל אביב והמרכז, ובהם עובדים סוציאליים, רכזים, מדריכים ומתנדבי שנת שירות ושירות לאומי.

 משתתפים: כ־80 עובדים ומתנדבים של העמותה

 מפגשים: 3-4 מפגשים לכל קבוצה

 תקציב כולל של התכניות בשיתוף העמותה לקידום החינוך: 10,000 ש"ח

הכשרה לצוותים של עמותת "בית לכל ילד"

בשיתוף העמותה

עמותת בית לכל ילד נותנת מענה לכ-2,000 ילדים בשנה בהתמודדותם עם הזנחה, התעללות ופגיעה מינית, במסגרות ובתכניות השונות של העמותה. העמותה מפעילה מסגרות טיפוליות לילדים בסיכון כמו מרכזי החירום בירושלים ובבאר שבע, בית מעבר, מועדוניות ו"מרכז מיטל". מכאן חשיבות שיתוף הפעולה בין מכון חרוב לעמותת בית לכל ילד, על מנת להיטיב את המענה הניתן לילדים באמצעות הכשרה של הצוותים המקצועיים.

בשנת 2016 נערכו הכשרות לעובדי עמותת בית לכל ילד, בשיתוף העמותה:

- לצוותי המועדוניות של עמותת בית לכל ילד, במערב ירושלים, אוגוסט 2016
- במזרח ירושלים, נובמבר 2016-מרץ 2017
- תכנית הכשרה לפיתוח מנהלים, אפריל 2016-דצמבר 2016
- יום עיון כלל-ארגוני, 24 בנובמבר 2016

מטרת ההכשרה לצוותי המועדוניות הייתה לתת לצוות הרב־מקצועי של המועדוניות כלים לטיפול, לליווי ולהדרכה של ילדים בסיכון. כמו כן, אחת לרבעון, עורך מכון חרוב הכשרה המיועדת למנהלי המסגרות ועוסקת בקשיים

ובמורכבות של עבודתם המסורה של המנהלים. מטרת התכנית היא לתת למנהלים ידע וכלים להתמודדות עם הסוגיות המורכבות בעבודת הניהול של מסגרת טיפולית לילדים בסיכון.

משתתפים: הכשרת אנשי צוות המועדוניות - 52 משתתפים; פיתוח מנהלים - 10 משתתפים

מפגשים: 3-4 מפגשים לכל הכשרה

תקציב כולל של תכניות ההכשרה: 30,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

מנהלת מערך המועדוניות: אין מילים להודות לכם על ההשתלמות הנהדרת, המפנקת, המעצימה והמלמדת שנתתם לצוות שלי. תודה רבה על כך ממני ומכל הצוות שלי. כן ירבו!

הרצאתו של אורי דוד לצוות המועדוניות של עמותת בית לכל ילד, אוגוסט 2016

תכניות נוספות בתחום החינוך

קורס להורי בית עמותת "אור שלום" בנושא: עבודה טיפולית עם ילדים שעברו אירועים טראומטיים

בשיתוף העמותה

נובמבר 2015 - מאי 2016

ילדים המגיעים לטיפול במשפחתונים של עמותת אור שלום סובלים לעתים מאירועים טראומטיים במשפחה, כמו למשל חשיפה לאלימות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית.

הטראומה משפיעה באופן דרמטי על הילדים ומשפחותיהם, אבל קשה לדבר עליה. מבוגרים נוטים למזער את השפעת הטראומה על ילדים קטנים, בטענה כי ילדים קטנים אינם זוכרים, לא מבינים מה שראו, או מתאוששים באופן טבעי.

ההשתלמות להורי הבית נועדה לתת להם כלים להתמודד עם הטראומות של הילדים שבטיפולם ולשוחח עליהן אתם.

 משתתפים: 27 הורי הבית

 מפגשים: 6 מפגשים

 תקציב: 5,000 ש"ח

בוקר למידה לצוות המוביל של "כפר הנוער העוגן הקהילתי בבאר שבע"

בשיתוף "העוגן הקהילתי"

אוקטובר 2015 - יוני 2016

ההשתלמות נעשתה בשני חלקים. חלקה הראשון הוקדש לעמדתם הפנימית המקצועית של הצוותים, והחלק השני עסק בעבודה עם הורים.

 משתתפים: 35 עובדים סוציאליים, מנהלים ורכזים של מסגרות שונות של העוגן הקהילתי

 מפגשים: 9 מפגשים

 תקציב: 16,000 ש"ח

הכשרה למטפלות לגיל הרך בחברה הבדואית

בשיתוף "אג'ק מכון הנגב"

פברואר 2016 - מרץ 2016

מטרת ההכשרה היא לתת למטפלות כלים לאיתור ולזיהוי ילדים נפגעי התעללות מתוך תשומת לב למאפיינים התרבותיים הייחודיים של החברה הבדואית.

בהכשרה דובר על סימנים לאיתור ילדים נפגעי התעללות והשלכות של ארבעת סוגי ההתעללות: התעללות פיזית, התעללות רגשית, התעללות מינית והזנחה.

 משתתפים: 40 מטפלות לגיל הרך

 מפגשים: 2 מפגשים

 תקציב: 9,000 ש"ח

תכניות לימוד והשתלמויות בתחום הרווחה

- התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה במסגרות חוץ־ביתיות
- קורסים בסוגיות נבחרות
- השתלמויות אנשי מקצוע וסטודנטים ב"מרכז הארצי לסימולציה רפואית" (מסר, MSR), תל השומר
- ימי פעילות לסטודנטים לעבודה סוציאלית

התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה במסגרות חוץ-ביתיות

ילדים, המגיעים לטיפול במסגרות חוץ-ביתיות, כגון בתי מעבר ואומנה, סובלים מאירועים טראומטיים שהתרחשו במשפחה, כמו למשל חשיפה לאלימות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית. הרבה מהילדים סבלו מטרומה מתמשכת בבית, וההוצאה מהמשפחה הביולוגית היא טראומה קשה הנוספת עליה.

טרומה משפיעה באופן דרמטי על ילדים. ילדים צעירים, ילדים בגיל הרך ותינוקות נפגעים בתחומים של למידה, התקשרות, ויכולת יסות רגשית. פגיעה זו מלווה אותם גם בגיל הבגרות ומשפיעה על היחסים שיהיו להם עם דמויות משמעותיות אחרות בחייהם.

מנחים ומטפלים, בשירותי האומנה ובבתי מעבר לילדים, מטפלים בילדים שעברו אירועים טראומטיים. מאתגר מאוד לדבר על טראומה, בייחוד עם ילדים קטנים. מבוגרים נוטים למזער את השפעת הטרומה על ילדים קטנים, בטענה כי ילדים קטנים לא זוכרים, לא מבינים מה שראו, או מתאוששים באופן טבעי. מטרת התכנית היא להעניק למטפלים כלים לטיפול בילדים כאלה, טיפול עם "עדשה" המכוונת לטרומה, שתתרום להבנת אוכלוסיית ילדים זו ולהתערבות טיפולית.

נושאי תכנית הלמידה: הטרומה; התפתחות רגשית-חברתית של ילדים בשנים הראשונות לחייהם; אתגרים יום-יומיים של חיים בקבוצה; אובדן של הורה שעדיין חי; ביטויי התנהגות של מצוקת ילדים ועוד.

בשנת 2016 נערכו שלוש תכניות להתערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה:

- התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה בשיתוף "בית המעבר רעים"
נובמבר 2015 - מרץ 2016;
- התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה באומנה, בשיתוף "נווה ויצ"ר"
מרץ 2016 - ספטמבר 2016

השתלמות לצוות הטיפולי ולהורי בית במשפחתוני אומנה בהרצליה, 19 במאי

2016

- **תכנית הכשרה בנושא התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה בשירותי האומנה, בשיתוף "שחר – שירותי אומנה", ספטמבר 2016**

משתתפים: 50 מנחים ומטפלים בשירותי האומנה וצוות בית המעבר, המנהלת, העובדת הסוציאלית, הפסיכולוג, הצוות החינוכי והמדריכים

מפגשים: 8-9 מפגשים בכל קבוצה

תקציב שלוש התכניות במסגרות החוץ-ביתיות: 74,000 ש"ח

מרשמי משתתפים מבית המעבר

« ההשתלמות שינתה את דפוסי המחשבה שלי ביחס לילדים בבית המעבר. ההיכרות עם עולם התוכן של טראומה סייעה לי להבין את הביטויים ההתנהגותיים של הילדים בבית המעבר. השיח הישיר עם הילדים על הטרומה היטיב את הקשר עם הילדים, נתן לילדים ולי פשר להתנהגויות שלהם ועזר לי לתת מענים רגישים יותר לצורכי הילדים.

מרשמי המשתתפים ממשפחתוני אומנה

« אין ספק שהנהנים העיקריים הם ילדי נווה ויצו. ההשתלמות תרמה להבנה טובה יותר של התנהגותם והגבירה את החמלה כלפי הורי הילדים. התכנון המוקדם, הליווי של רכזת הקורס מטעם מכון חרוב, בסבלנות, במקצועיות ובנעימות תרמו מאוד. ההורים האומנים הרגישו שההשתלמות שיפרה את הקשרים עם הצוות המקצועי והעמיקה את הבנתם לתגובות הילדים.

מרשמי צוותי שירותי האומנה

« הנושא של טראומה לילדים קטנים וההשפעה שלה על כל משך החיים עזר לי להתמקד בתקופת הילדות, לחשוב איך לזהות טראומה בילדות כי זה משפיע על כל רצף החיים.

« מה שנגע בי בעיקר הוא הנושא של לדבר על טראומה: איך לתווך בין ההורה לילד במצבים טראומטיים של טראומה לא מדוברת. נתן כוחות להתייחס לטראומה בשיתוף עם ההורה.

התערבות במצבי דחק וטראומה: השתלמות לעובדי משפחה באגף הרווחה בעיריית אשדוד

בשיתוף אגף הרווחה, עיריית אשדוד

ספטמבר 2016

העובד הסוציאלי של המשפחה (עו"ס משפחה) הוא דמות מרכזית ומשמעותית בתהליך ההערכה וההתערבות של ילדים ומשפחות בסיכון במחלקות לשירותים החברתיים. במסגרת תפקידו אחראי העובד הסוציאלי להערכת הצרכים הפסיכוסוציאליים של ילדים ובני משפחותיהם ולמתן מענה לצרכים אלה בעצמו, או בתיווך של בעלי מומחיות אחרים. במהלך תהליך ההערכה וההתערבות, עובד המשפחה מלווה את המשפחה ואחראי לכלל ההתערבויות ולקשר בין הגורמים השונים המסייעים למשפחה.

פעמים רבות עובדים אלה פוגשים משפחות שבהן יש קושי של הורים במילוי התפקיד ההורי, יש קשיים רגשיים וחברתיים שונים של ילדים והוריהם ואף מצבים שבהם ילדים חווים התעללות והזנחה מידי הוריהם. לפיכך על עובד המשפחה להיות בעל ידע בכל הקשור לעבודה עם משפחות, בהגדרת מטרות ההתערבות, ביצירת קשר וחזרה טיפולי עם ילדים והוריהם ובביצוע התערבויות עם ילדים בסיכון ועם בני משפחותיהם. מכאן החשיבות של שכלול הידע המקצועי ומיומנויות ההתערבות של עו"ס המשפחה בכל הקשור לעבודה עם ילדים בסיכון ועם בני משפחותיהם.

מטרת ההשתלמות שנערכה באשדוד הייתה לספק לעובדי המשפחה כלים לעבודה עם ילדים בסיכון, ובעיקר להקנות למטפלים כלים להתערבות ולטיפול ישיר בילדים בסיכון ובהוריהם.

 משתתפים: 35 עו"ס משפחה

 מפגשים: שני ימי לימוד

 תקציב: 15,000 ש"ח

התערבות במצבי דחק וטראומה של משפחות וילדים

בשיתוף אגף הרווחה רמת השרון

נובמבר 2016 - ינואר 2017

לעתים קרובות משפחות המגיעות לטיפול אגף הרווחה סובלות מאירועי דחק ומאירועים טראומטיים שהתרחשו במשפחה, כמו למשל חשיפה לאלימות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית. הרבה מהמשפחות סובלות מטראומה מתמשכת.

טראומה משפיעה באופן דרמטי על ילדים ומשפחות, אבל קשה לדבר עליה. גם הורים וגם אנשי מקצוע נוטים למזער את השפעת הטראומה על ילדים בטענה כי הילדים אינם זוכרים, לא מבינים מה שראו, או מתאוששים באופן טבעי. מטרת התכנית להעניק למטפלים כלים של הערכה ועיבוד של אירועים טראומטיים אצל משפחות וילדים. דגש מיוחד יושם על הדיבור על הטראומה עם ילדים ועם הוריהם, ביחד ולחוד.

 משתתפים: 30 עובדי אגף הרווחה: עו"ס משפחה, עו"ס לחוק הנוער, עובדי נערות, עובדי שיקום

 מפגשים: 6 מפגשים

 תקציב: 22,000 ש"ח

קורסים בסוגיות נבחרות

השתלמות בסוגיות נבחרות בעבודה עם ילדים בסיכון

בשיתוף אגף הרווחה, עיריית הרצליה

ספטמבר-דצמבר 2016

משפחות המגיעות לטיפול אגף הרווחה מתמודדות בדרך כלל עם מציאות חיים מורכבת וסובלות מאירועי דחק ומצוקה, כמו למשל חשיפה לאלומות ולהתעללות, מחלות, מוות פתאומי של בן משפחה, סכסוכי גירושין, דחייה, אובדן או נטישה של דמות משמעותית. העובדים הסוציאליים, במחלקות לשירותים חברתיים, פוגשים במשפחות המתמודדות עם ריבוי של בעיות וצרכים ונאלצים לתת מענה לכלל הצרכים, וזאת תוך כדי עבודה בעומס רב. עובדים רבים מציינים כי הם מרגישים שאין בידם די כלים ומשאבים להתערבות ישירה. פעולת ההתערבות של העובד הסוציאלי, הנעשית עם המשפחות, ובעיקר עם הילדים הגדלים במשפחות אלה, דורשת הבנה של השפעות דחק ומצוקה על משפחות וילדים ויישום של כלים מתאימים להתמודדות עם מצבי סיכון וסכנה של הילדים.

במסגרת ההשתלמות, נחשפו העובדים הסוציאליים לסוגיות מרכזיות בעבודה עם ילדים בסיכון ועם משפחותיהם. מטרת ההשתלמות הייתה לסייע לעובדים בהתמודדותם היום-יומית.

נושאי ההשתלמות: ילדים במצבי הזנחה; משפחות מְסַכנות רב־דוריות: על התופעה ואיך נוכל לעצור את ההעברה הבין־דורית; גישות לעבודה עם הורים; מיומנויות שיח והתערבות עם הורים; גישות לעבודה עם ילדים במצבי דחק ומצוקה; שפת הדיבור עם ילדים; גישות לעבודה עם מתבגרים: איך נתמודד עם התנגדות ותוקפנות; מיומנויות שיח והתערבות עם מתבגרים, סדנה בהשתתפות שחקני מסר (המרכז הארצי לסימולציה רפואית); ילדים עם מוגבלויות בסיכון להתעללות ולהזנחה; איתור וזיהוי ילדים עם מוגבלויות שנפגעו ועוד.

משתתפים: 25 משתתפים: עו"ס משפחה, עו"ס שיקום ועו"סים לחוק הנוער

מפגשים: 8 מפגשים

תקציב: 21,000 ש"ח

השתלמויות אנשי מקצוע וסטודנטים ב"מרכז הארצי לסימולציה רפואית" (מסר, MSR), תל השומר

בעשור האחרון אנו עדים למגמה הולכת וגוברת של שימוש בסימולציה רפואית לצורכי הדרכה והערכה במקצועות הרפואה. מגמה זו מתחזקת, בעיקר במענה לקריאה הגוברת להפחית טעויות אנוש ברפואה ולהנחיל תרבות של בטיחות המטופל. בעקבות הצלחה של כלי לימודי זה, הורחב השימוש בו גם לתחומי דעת אחרים והוא כולל גם סימולציות חברתיות ומודגשות בו מיומנויות תקשורת של אנשי מקצוע, ובפרט אלה הבאים במגע עם ילדים נפגעי התעללות והזנחה ובני משפחותיהם.

תחום הסימולציה כולל מגוון רחב של טכניקות הוראה והערכה, והמשותף לכולן הוא היותן מבוססות על יצירת סביבה מדומה ומבוקרת המאפשרת לימוד מובנה ובטוח, בד בבד עם תיעוד, תחקור ומתן משוב מידי למתאמנים. מגוון שיטות הסימולציה כולל שימוש בפּוֹנִים, שהם שחקנים, והמתאמן מתנסה בתרחיש הלקוח

מעולם התוכן המקצועי שלו. השימוש בסימולציות חברתיות נמצא יעיל ביותר בהכשרת אנשי מקצוע בתחום של התעללות בילדים.

מכון חרוב חבר ל"מרכז הארצי לסימולציה רפואית" (מסר, MSR) במטרה לשלב בהכשרותיו את השימוש בכלי חדיש וחוויתי יעיל זה, המספק למשתלמים חוויה ייחודית ויוצאת דופן. בדרך כלל בהכשרות במסר משתף מכון חרוב אנשי מקצוע: רופאים, אחיות ומשפטנים. בימי עיון ובקורסים של מכון חרוב נחשפים לפעילות זו גם סטודנטים רבים. מכון חרוב מציע ימי לימוד במסר לכל בתי הספר לעבודה סוציאלית בארץ.

יום הלימוד במסר מורכב מהרצאה בנושא התעללות בילדים, מסדנה המתמקדת בשיח עם ילדים על אירועי דחק, והתנסות בסימולציות עם שחקנים המדמים מצבים שעובדים סוציאליים עשויים להיתקל בהם בעת עבודתם עם משפחות שבהן הילדים חשופים להתעללות.

רבות מההכשרות של מכון חרוב מלוות בפעילות במרכז מסר.

ימי פעילות לסטודנטים לעבודה סוציאלית

מטרת יום הפעילות היא לחשוף סטודנטים לעבודה סוציאלית, הנמצאים בשנת לימודיהם האחרונה לתואר הראשון, לעולם התוכן של ילדים נפגעי התעללות והזנחה ולספק להם כלים לזיהוי ולהתמודדות. הפעילות נערכו במרכז מסר בתל השומר.

ימי פעילות אלה חולקו לשלוש יחידות תוכן:

- הרצאה העוסקת בשאלה "מיהם ילדים נפגעי התעללות והזנחה" ובסוגיות הקשורות לחובת הדיווח.
- סדנה העוסקת במיומנויות שיח עם ילדים שחוו טראומה.
- התנסות של הסטודנטים בסימולציות עם שחקנים המגלמים בני משפחה של ילדים נפגעי התעללות ומדמים מצבים שכיחים בעבודתם של עובדים סוציאליים עם משפחות בסיכון.

בשנת 2016 נערכו כמה ימי פעילות עם סטודנטים לעבודה סוציאלית:

- יום פעילות לסטודנטים ממכללת ספיר במסר, בשיתוף מכללת ספיר ומסר, מרץ 2016
- יום פעילות לסטודנטים לעבודה סוציאלית מאוניברסיטת בן-גוריון, בשיתוף אוניברסיטת בן-גוריון, יוני 2016
- יום פעילות נוסף במתכונת של יום עיון (הרצאות, סדנה וסימולציה עם שחקני מסר), לסטודנטים לעבודה סוציאלית במכללת צפת, מרץ 2016

משתתפים: 225 סטודנטים

מפגשים: שלושה ימי פעילות, יום לכל מכללה

תקציב כולל של ימי הפעילות לסטודנטים: 85,000 ש"ח

התנסות בסימולציה, יום למידה לסטודנטים לעבודה סוציאלית מהמכללה האקדמית ספיר, 21 במרץ 2016

מרשמי המשתתפים

- « סטודנטית: זה היה יום מאוד משמעותי עבורי, הלמידה אפשרה לי להתחבר אל הנושא ולא רק מהזווית האקדמית.
- « מרצה מסגל המכללה: אנחנו מאוד מרוצים מיום העיון, זה היה יום מלמד, מעשיר ומרגש שלא יישכח.
- « סטודנט: הסימולציה הייתה חוויה משמעותית עבורי ונראה שתוכל לעזור לי בהיכרות ובהבנה של התופעה של ילדים נפגעי התעללות והזנחה, אשמח להרחיב הכשרה זו ולהשתתף בימי עיון נוספים מסוג זה.

תכניות לימוד והשתלמויות בתחום חוק ומשפט

•
יום למידה למחוז ש"י בנושא "פגיעה מינית ברשת האינטרנט"

•
יום עיון ליומנאים במרכז הגנה אשקלון

•
הכשרת אפוטרופוסים לדין

•
סמינר אפעל לעוזרים משפטיים

•
הכרת מרכז ההגנה לעובדי נוער, מחוז ירושלים

•
הסמכת חוקרי נוער

תכנית לימוד והשתלמויות בתחום חוק ומשפט

יום למידה למחוז ש"י בנושא "פגיעה מינית ברשת האינטרנט"

בשיתוף משטרת ישראל

ינואר 2016

בשנים האחרונות נעשתה רשת האינטרנט לזירה שמבוצעות בה פגיעות מיניות רבות וקשות, בין היתר כלפי קטינים.

מטרת יום העיון הייתה להעלות את המודעות לסכנות הקיימות ברשת האינטרנט, להתחקות על הרגלי הגלישה של קטינים, ולתת לעובדי המניעה במשטרה כלים מעשיים לעבודה עם נוער בבתי הספר.

משתתפים: 70 עובדי מניעה ועובדי נוער במחוז

מפגשים: מפגש אחד

תקציב: 5,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

יום מוצלח הן מהפן התאורטי הן מהפן הפרקטי-מקצועי. <

יום עיון ליומנאים במרכז הגנה אשקלון

בשיתוף משטרת ישראל

ינואר 2016

פעמים רבות יומנאים במשטרת ישראל הם נציגי הרשויות הראשונים שפוגשים ילדים נפגעי התעללות. מכון חרוב רואה בשוטרים אלה מוקד חשוב מאין כמוהו להפצת המידע ולהעלאת המודעות לשירותים הקיימים עבור ילדים נפגעי התעללות והזנחה, שאליהם אפשר להפנות ילדים בשעת הצורך.

מטרת יום העיון הייתה הכרת מרכז ההגנה ויתרונותיו לקטינים נפגעי עבירה, כמו גם היכרות עם צוות המרכז ומודל העבודה הבין-מקצועי. זאת לשם הגברת הפניות במקרים המתאימים, וצמצום הקרבנות המשנית שחווים קטינים נפגעי עבירה.

משתתפים: 30 יומנאים וראשי קבוצות סיור

מפגשים: מפגש אחד

תקציב: 2,000 ש"ח

הכשרת אפוטרופוסים לדין

בשיתוף משרד המשפטים - האגף לסיוע משפטי

מרץ 2016-מרץ 2017

ההכשרה מספקת רקע וכלים מקצועיים לתופעת ההתעללות וההזנחה של קטינים ויצירת תחום מומחיות, סטנדרטיזציה וקוד עבודה של מייצגי קטינים. בהכשרה דובר גם על מודל העבודה הבין-מקצועי של מרכז ההגנה לצורך העלאת מספר הפניות אליו במקרים המתאימים וצמצום הקרבנות המשנית שחווים קטינים נפגעי עבירה.

ניתנה הכשרה ייעודית, מקיפה ורב-תחומית לעורכי דין, המייצגים קטינים בהליכים אזרחיים, מטעם האגף לסיוע משפטי, לשם ביסוס מערך ייצוג ומאגר של עורכי דין בעלי מומחיות ייחודית בתחום ייצוג קטינים בישראל.

להכשרה כמה מטרות מרכזיות:

- בנייה של תשתית מקצועית שתכשיר אנשי מקצוע עם התמחות בייצוג קטינים במשפט הישראלי.
- מתן ארגז כלים ייחודי ורב-תחומי לעורכי דין (חדשים וותיקים) המייצגים קטינים מטעם האגף.
- ביסוס מאגר של עורכי דין בעלי מומחיות ייחודית בתחום ייצוג ילדים ובני נוער.
- בניית קהילה מקצועית ושיתוף ידע.
- הטמעת ההנחיות המקצועיות של האגף לסיוע משפטי בתחום ייצוג קטינים.

נושאי ההכשרה: התפתחות הילד; סוגי ההתעללות וגורמי סיכון; מאפיינים רב-תרבותיים; ממשקי עבודה עם גורמי הרווחה; המסגרת המשפטית; פסיכיאטריה של הילד והמתבגר; ייצוג ילדים בבית משפט; ילדים עם מוגבלויות; ילדים נעדרי עורף משפחתי; ליטיגציה, אינטראקציה, תקשורת עם ילדים, ומתן כלים לדרכי הדיבור עם ילדים.

משתתפים: 50 אפוטרופוסים לדין ועורכי דין המייצגים קטינים בבתי משפט

מפגשים: 15 מפגשים

תקציב: 120,000 ש"ח

סמינר אפעל לעוזרים משפטיים

בשיתוף הנהלת בתי המשפט, מכון עוזמ"ת

מרץ 2016

לא תמיד ילדים החשופים לאלומות נחשבים לילדים בסיכון. מטרת הסמינר הייתה להכיר את המאפיינים של ילדים אלה ואת גורמי הסיכון הטמונים בחשיפה לאלומות, את ההשפעות ההרסניות של החשיפה המתמשכת לאלומות במשפחה, גם כשהילד עצמו לא היה קרבן לאלומות זו.

המשתתפים העמיקו בהבנת המנגנונים של טראומה ופוסט-טראומה ובהכרת עולמם של ילדים החשופים לאלומות.

בסמינר השתתפו עוזרים משפטיים של שופטי נוער, עוזרים משפטיים של שופטים לענייני משפחה, עוזרים משפטיים של שופטים בעניינים פליליים ועוזרים משפטיים של שופטי בית המשפט העליון.

משתתפים: 30 עוזרים משפטיים

מפגשים: מפגש אחד

תקציב: 3,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« ההרצאות היו ברמה גבוהה מאוד ושמחתי על העיסוק בנושא.

הכרת מרכז ההגנה לעובדי נוער, מחוז ירושלים

בשיתוף משטרת ישראל ו"בית לין"

מאי 2016

מטרת הפעילות הייתה הכרת חוקרי נוער את מרכז ההגנה, העמקה באופן הטיפול בתיקי מין שבהם המתלוננים הם קטינים.

במהלך המפגש נערך ניתוח מקרה וניתנה הרצאה על פורנוגרפיה ועל השפעתה על בני נוער.

משתתפים: 30 חוקרי נוער, חוקרי אלימות במשפחה וחוקרי עבירות מין

מפגשים: מפגש אחד

תקציב: 4,000 ש"ח

הסמכת חוקרי נוער

בשיתוף משטרת ישראל

נובמבר 2016

החוק במדינת ישראל מאפשר לשוטרים לחקור קטינים רק אם עברו הסמכה מיוחדת לכך. אחת לשנה מכון חרוב מסמיך שוטרים שהוסמכו לחוקרי חסרי ישע שיהיו מוסמכים לחקור ילדים כנדרש בחוק. משטרת ישראל מדריכה את חוקרי הנוער בעניינים הקשורים לחקירות, ומכון חרוב בעניינים הקשורים לילדים נפגעי עבירה ודיבוב ילדים.

 משתתפים: 30 שוטרים שהוסמכו לחוקרי חסרי ישע

 מפגשים: 10 ימים

תקציב: 20,000 ש"ח

כנסים וימי עיון

כנס הנגב לשלום הילד

בשיתוף "המועצה לשלום הילד" ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב

21-20 בספטמבר 2016

כמדי שנה מכון חרוב הוא שותף מרכזי ב"כנס הנגב לשלום הילד" (כנס באר שבע), הכנס היחיד מסוגו בישראל העוסק בסוגיות בתחום שלומו ורווחתו של הילד. הכנס מיועד לקובעי מדיניות, לדרג הבכיר ברשות המבצעת, ברשות המחוקקת וברשות השופטת, לאנשי אקדמיה ולאנשי מקצוע בכירים מתחומי הבריאות, הכלכלה, החינוך, המשפט, המשטרה, הצרכנות, התקשורת, הרווחה ועוד, לאנשי טיפול וכן לבכירי המגזר העסקי בישראל. בכנס השנה ריכז מכון חרוב שלושה מושבים שהתמקדו בילדים נפגעי התעללות והזנחה. המושב הראשון עסק בתפקידה של מערכת החינוך בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה, המושב השני עסק בתופעת השיימינג והפגיעה באנשי מקצוע המטפלים בילדים, והמושב השלישי עסק בסוגיית המניעה של תופעת ההתעללות בילדים.

משתתפים: 350 בכירים מהמגזר הציבורי והפרטי

תקציב: 250,000 ש"ח

מושב בנושא ילדים בסיכון ובסכנה, כנס הנגב לשלום הילד 2016

ימי עיון לעובדים סוציאליים ל"חוק הסעד (מ.ש.ה)" ועובדים סוציאליים שיקומיים

בשיתוף משרד הרווחה

27 בספטמבר 2016, 10 באוקטובר 2017

עובד סוציאלי ל"חוק הסעד (פיגור שכלי)" ממונה על פי חוק להגנה על אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מ.ש.ה). עובדים אלה עוברים הכשרה מיוחדת בתחום החוק ותקנותיו, ועוסקים בהגנה על אנשים הלוקים במוגבלות שכלית התפתחותית. הם מפוזרים ברשויות בכל הארץ ועבודתם קשה ומורכבת.

ימי עיון אלה באו להעניק ידע חדש, אך גם יציאה מהשגרה המחשבתית, באמצעות חשיבה מחוץ לקופסה ותכנים הפגתיים.

נושאי ימי העיון: חוויית "פתיחת ראש" וחשיבה יצירתית; השדה הסמכותי והשדה הטיפולי, הילכו שניהם יחדיו; סרט קולנוע: "חתונה מנייר", העוסק בהתמודדות עם נכות קוגניטיבית-חברתית. שיח עם השחקנית הראשית אסי לוי; שינויים, מגמות ותהליכים בעבודת העובד הסוציאלי לחוק הסעד (טיפול במ.ש.ה).

משתתפים: 200 עובדים סוציאליים לחוק הסעד ועובדים סוציאליים שיקומיים

מפגשים: במהלך 2016 נערכו שני ימי עיון, האחד בשוהם והשני בקריית חיים

תקציב: 20,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« סוף כל סוף יש לנו יום כל כך מושקע ומעניין; תודה שחשבתם עלינו ועשיתם יום עיון זה בצפון ולא רק במרכז. »

יום עיון למתנדבי שנת שירות ב"עוגן הקהילתי" ו"גרעין במדבר"

29 בנובמבר 2016

מטרת יום העיון הייתה להעניק למתנדבים ידע באשר לחשיבותן של הדמויות המיטיבות והמשמעותיות עבור הנערים במסגרות שבהם הם מתנדבים.

יום העיון התחיל בסיפור אישי של נערה בסיכון שבבגרותה הייתה למנטורית לנערות בסיכון, "אם לא ויתרו עליי גם אני לא אוותר לעצמי", המשיך בהרצאה "על ילדים בסיכון - מכאן ולאן?", ונחתם בחלק הפגתי, במופעה המוזיקלי של טל קרביץ.

משתתפים: מתנדבי שנת שירות במסגרות של העוגן הקהילתי וגרעין במדבר

מפגשים: יום עיון

תקציב: 11,000 ש"ח

ימי עיון מרוכזים: פסיכותרפיה ילד-הורה (Child-Parent Psychotherapy, CPP) סביב טראומה, בעבודה עם משפחות בסיכון גבוה

בשיתוף שפ"ח (שירות פסיכולוגי חינוכי) חולון

אוגוסט-דצמבר 2016

פסיכולוגים ב"שירות הפסיכולוגי חינוכי", העובדים עם ילדים בגיל הרך והוריהם, נפגשים עם השפעת הטראומה על התפתחות הילד ועל משפחתו, משום כך ישנה חשיבות רבה להכשרתם בהתערבויות מבוססות טראומה על אוכלוסייה זו.

חשיבות ההכשרה בולטת לנוכח העובדה שבשנת הלימודים הקרובה (תשע"ז) השירות הפסיכולוגי חינוכי בחולון ייתן לראשונה שירות גם לחלק גדול ממוענות היום בעיר. זאת נוסף על השירות הניתן היום לגני העירייה.

נושאי ההשתלמות: הורות מובסת; השפעת הטראומה על יחסי הורה-ילד; למה חשוב לדבר על טראומה; תהליך אבחון והערכה של טראומה; עקרונות CPP ועקרונות התערבות בטראומה; מפגשי התייעצות סביב הצגת מקרים ועוד.

משתתפים: 35 פסיכולוגים משפ"ח עיריית חולון

מפגשים: 5 ימי עיון

תקציב: 27,000 ש"ח

כנס בנושא: פנייה לעזרה של ילדים בסיכון למדריכים בכירים בשפ"י (שירות פסיכולוגי ייעוצי)

בשיתוף שפ"י ואוניברסיטת ברא"ל

7 בדצמבר 2016

מטרת הכנס הייתה לקדם את האקטיביות של צוותים חינוכיים בפנייה לעזרה עבור ילדים בסיכון בכלל ועבור ילדים נפגעי התעללות בפרט.

כנס בנושא: פנייה לעזרה של ילדים בסיכון למדריכים בכירים בשפ"י (שירות פסיכולוגי ייעוצי) 7 בדצמבר 2016

שיחה על הומור בעבודה, עם אשת התקשורת עינב גלילי, כנס עובדים סוציאליים, 25 בספטמבר 2016

פרופ' יעקב יבלון, סגן ראשת בית הספר לחינוך וראש החוג להכשרת מורים באוניברסיטת בראיילן, הרצה בנושא "פניית תלמידים לעזרת גורמי בית הספר בעקבות מצבי סיכון".

פרופ' אשר בן-אריה, מנכ"ל מכון חרוב, הרצה בנושא "ילדים נפגעי התעללות והזנחה: מאפיינים ותמונת מצב".

ההרצאה המרכזית הייתה של פרופ' גיל נועם מאוניברסיטת הרווארד בארצות הברית שהציג כלי ייחודי "הערכת כוללת לתלמיד כוללת" (holistic student assessment) למיפוי כיתתי של התלמידים על פי קבוצות סיכון. באמצעות כלי זה ידע מחנך הכיתה אילו תלמידים זקוקים לעזרתו ולתמיכתו, גם אם לא פנו אליו ישירות.

להרצתו של פרופ' נועם הגיבה עינב לוק, ראש אגף תכניות מניעה וסיוע, שפ"י, במשרד החינוך, והציגה את עמדת המשרד בנושא.

עם סיום ההרצאות נעשתה חלוקה לקבוצות דיון לשם "תרגום לתכניות עבודה בשטח".

משתתפים: 450 מדריכים בכירים בתחום הייעוץ והפסיכולוגיה של האגף לתכניות סיוע ומניעה בשפ"י

תקציב: 20,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

« המשתתפים סיפרו כי הכנס משמש במה למפגש מקצועי וחברתי וכן הזדמנות לרכישת כלים ולהפוגה מהמציאות המורכבת הכרוכה בעבודתם.

כנס "צהר" השנתי לחברה חינוך ורווחה - רצועת הרצאות מיוחדת בנושא פגיעה מינית

בשיתוף "ארגון רבני צהר"

25 ביולי 2016

כידוע רבני הקהילה הם רועים רוחניים, מורי דרך ופוסקי הלכה, ויש להם מקום מרכזי וחשוב בקהילה. ככאלה, מובאים לפתחם גם מעשי פגיעה והזנחה. לפיכך ישנו צורך ראשון במעלה להנגיש לרבנים את הידע הקיים בתחום, כדי להפחית חסמים לטיפול בנושא וכדי שהרבנים ידעו כיצד לנהוג במעשים המגיעים לפתחם.

בשיתוף מכון חרוב נערכה רצועת הרצאות מיוחדת בכנס צוהר. כותרת ההרצאות הייתה: "כולם בשביל אחד". נישאו דברים על השפעת הפגיעה על הנפגע, על המשפחה ועל הקהילה. הרב דוד סתיו הרצה על תפקיד הרב, כשמתעורר חשד לפגיעה, וניתנה גם עדות אישית של נפגעת מינית בילדותה. הכנס נערך ביישוב שוהם.

משתתפים: כ־50 רבני יישובים

תקציב: 3,000 ש"ח

ערב עיון בנושא: איתור ילדים עם מוגבלויות הנמצאים בסיכון להתעללות והזנחה

בשיתוף עמותת "עלה" (עזר לילד המיוחד)

14 ביוני 2016

ילדים עם מוגבלויות נפגעים פי ארבעה עד חמישה מילדים אחרים. עמותת עלה מפעילה ארבעה מרכזים המעניקים טיפול מקצועי ליותר מ־650 תינוקות, ילדים, מתבגרים ומבוגרים. מרכזי עלה בבני ברק, בירושלים, בגדרה ובנגב פועלים בסטטוס מלכ"ר ומעניקים שירותים בתחומי הרפואה, הסייעוד, מקצועות הבריאות, השיקום, החינוך המיוחד ופעילויות הפנאי. כמו כן מפעילה עלה מרפאות קהילתיות לטיפול בכלל האוכלוסייה. קהל היעד של ערב עיון זה הוא מטפלי המכון וחברי הנהלת עמותת עלה.

השהייה הממושכת במוסדות עלה היא הזדמנות לזהות ילדים נפגעי התעללות והזנחה.

מנושאי ערב העיון: אבחון רפואי – שיח עם ההורים; "חוק הנוער טיפול והשגחה"; חובת הדיווח ועבודת הוועדה; טיפול רגיש תרבות.

הנוכחות הייתה מרשימה, ומקשת מקצועות הטיפול. הקהל הרב־תרבותי ערך דיון פורה, מעניין ומורכב ותרם להצלחתה הרבה של ההשתלמות. עם סיום התכנית התקבלה בקשה במכון חרוב להכשיר באופן דומה את כל הצוות של העמותה ואכן תתקיים השתלמות נוספת.

משתתפים: 30 מטפלים בעמותת עלה וחברי ההנהלה

תקציב: 3,000 ש"ח

יום עיון "בצל הפגיעה"

בשיתוף משפחת לוי

11 ביולי 2016

במלאת שנה לפטירת יהונתן לוי ז"ל נערך יום העיון "בצל הפגיעה המינית". יום עיון זה עסק בקשיים של נפגעי ניצול מיני ופגיעה מינית. קהל היעד היה אנשי מקצוע ומקורבים למשפחה.

מנושאי יום העיון

- כשהגוף מדבר – השפעת הפגיעה המינית על הגוף ועל הנפש.
- לשבור את חומת הפחד – מדוע שותקים הנפגעים.
- נפגעי עבירות מין מול מערכת המשפט.
- קטעים מההצגה "שח-מט", העוסקת בקושי חשיפת הפגיעה המינית.

משתתפים: 300 אנשי מקצוע ומקורבים למשפחה

תקציב: 12,000 ש"ח

שחקני ההצגה "שחמט", יום עיון "בצל הפגיעה", 11 ביולי 2016

לסרטונים ליום העיון ליחצו כאן.

מרשמי המשתתפים

- « כנס זה היה שונה בכך שהוא שם את הנפגע המאוד קונקרטי על הבמה, נתן לו שם וסיפור חיים, והשמיע את קולו. זה אפשר לקהל להזדהות עם נפגע, עם משפחה, עם סיפור ספציפי קורע לב, אבל גם מלא השראה.
- « הארגון והאירוח באולם היפה היו לעילא ולעילא. יצרתם מסגרת מכובדת ומכילה מאוד לאנשים הרבים שהגיעו מקרוב ומרחוק, וניכרה החשיבה שהושקעה בכל פרט – גדול כקטן, מהמצגת המתוקתקת ועד לקפה ולכיבוד.
- « הקטעים מההצגה "שחמט" לא השאירו עין יבשה. זה היה חשוף, חזק, קורע לב וחודר חדרי בטן, ויחד עם זאת מלא בחום אנושי, אהבה בלי גבול והומור.
- « תודה ענקית, פשוט אדיר. נכס יקר שישמש רבים, צוואה חיה ונושמת מלמדת ומעצימה.
- « בהערכה גדולה למכון חרוב על העלאת הכנס כולו באיכות טובה לאתר והנגשתו לכל אדם.
- « האירוע היה מרשים, מרתק ומרגש עד דמעות בקרב כולם.

יום עיון "התשמע קולי" – תקשורת בונה בין המלווה לתלמיד

בשיתוף עיריית חולון ו"החברה למוסדות חינוך בחולון"

17 באוגוסט 2016

מחקרים מלמדים שילדים ובוגרים עם מוגבלות נפגעים ממכלול מצבי הפגיעה, גם במסגרת ההסעות למוסדות החינוך. אחוז הילדים שנחשף למצבי ניצול ואלימות גדול עד פי ארבעה עד חמישה ילדים ובוגרים ללא מוגבלות. לצד ריבוי מצבי סיכון ופגיעה יש בעיה קשה של תת-דיווח. נפגעים רבים אינם מאתרים ולפיכך אינם זוכים להתערבות מתאימה. ההסעות למסגרות החינוך הן מקום חשוב העלול להיות מסוכן לילדים עם מוגבלויות. לפיכך מכון חרוב רואה במלווי ההסעות, הפוגשים מדי יום ילדים ומתבגרים, קהל יעד חשוב בנושא.

יום עיון "התשמע קולי" – תקשורת בונה בין המלווה לתלמיד, חולון, 17 באוגוסט 2016

על מנת להגביר את המוגנות של תלמידים עם מוגבלות, ובכך להפחית את מעשי האלימות, מומלץ להשית תכניות מניעה מערכתיות, שיעלו את המודעות לתופעת האלימות כלפי תלמידים עם מוגבלות, יגבירו את פעולות האיתור והדיווח ויקנו כלים להתערבות בזמן אירועים.

נושאי יום העיון

- "להיות מבוגר משמעותי" עבור ילדים בכלל ועבור ילדים עם מוגבלויות בפרט.
- סדנה בנושא תקשורת במציאות מורכבת: מלווה-תלמיד-הורה-מערכת החינוך, בשילוב סימולציות, בהשתתפות השחקנים והקהל.

יום עיון זה הוא תחילתה של תכנית למידה ארוכת טווח של מכון חרוב למלווי הסעות, שהחלה בנובמבר 2016.

 משתתפים: 170 מלווי הסעות של עיריית חולון

 תקציב: 20,000 ש"ח

מרשמי המשתתפים

- « היה יום פורה, מעניין ומאוד משמעותי! היה מרתק לראות את מלווי ההסעות, הרכב אנושי מגוון מבחינת גיל, תרבות והכשרה - משתתפים, שואלים, לומדים ומתנסים בסימולציות בנושא חשוב זה.
- « אם מדברים על הגעה לעובדים בשטח, שרואים את הילדים מדי יום בצמתים המורכבים של היום, תחילת יום הלימודים וסיומו, זה קהל היעד!!
- « התמלאנו גאווה לגבי משמעות התפקיד שלנו כמלווי הסעות, והחשיבות שלנו כלפי הילד.
- « ערב מצויין, רלוונטי מאוד ומעשיר, חדר ללב וגייס אנשים

כנס כלל-ארגוני של עמותת "בית לכל ילד"

24 בנובמבר 2016

עמותת "בית לכל ילד" מפעילה כמה מסגרות לילדים בסיכון. כנס זה היה הזדמנות למפגש של כלל העובדים בכל המסגרות של העמותה ברחבי הארץ וללמידה משותפת בהתאם לתפיסות העמותה. הנושא שנבחר להוביל את הכנס היה "פסיכולוגיה חיובית בטיפול בילדים בסיכון", כדי שבבואם לתהליך הטיפולי יסתכלו אנשי המקצוע על נקודות החוסן והחוזק של הילדים, לצד הפתולוגיה והקשיים.

 משתתפים: 180 איש - כל עובדי העמותה

 תקציב: 10,000 ש"ח

יום עיון כלל ארגוני לעובדי עמותת בית לכל ילד בנושא "פסיכולוגיה חיובית בטיפול בילדים בסיכון",
נובמבר 2016

ההרצאה הציבורית השנייה לזכר פטרישיה ון הורן

1 בפברואר 2016

מכון חרוב קיבל על עצמו לציין את זכרה של פרופ' פטרישיה ון הורן ז"ל, מייסדת-שותפה של התערבות פסיכותרפיה ילד-הורה (CPP), וידידה קרובה של מטפלים בילדים בגיל הרך בישראל ובעולם. מדי שנה ניתנת הרצאה שנתית לזכרה וניתנת מלגה לעוסקים בטרואמה בגיל הרך.

בכל שנה מוזמן מומחה בולט בתחומו כדי לדבר על נושאים הקשורים לטרואמה בגיל הרך.

בשנת 2016, בקמפוס הר הצופים באוניברסיטה העברית, הרצה ד"ר צ'ארלס זינה בנושא: "חוויות מזיקות בגיל הרך: תקופות רגישות בהתפתחות המוח וההתנהגות" (Early Adversity: Sensitive Periods in Brain and Behavior).

הגיב (Behavioral Development). ההרצאה פרוץ אריאל כנפו-נועם מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים.

משתתפים: 100 מאנשי

הקהילה המקצועית
בישראל

תקציב: 15,000 ש"ח

הרצאתו של ד"ר צ'ארלס זינה בנושא: "חוויות מזיקות בגיל הרך: תקופות רגישות בהתפתחות המוח וההתנהגות"

פרויקטים

•
קמפוס חרוב לילדים

•
מיזם מהל"ב (מניעת התעללות בילדים)

•
פרויקט להנגשת חקירה והעדה לאנשים עם מוגבלות
תקשורתית מורכבת באמצעות "תקשורת תומכת
חלופית" (תת"ח)

•
קהילות חזקות

•
"סייפקר" (Safecare)

קמפוס חרוב לילדים

קמפוס חרוב לילדים הוא מיזם ייחודי חדשני, הראשון מסוגו בעולם, שמטרתו לייצר שירותים אוניברסיטאיים לילדים נפגעי התעללות. הקמפוס מרכז תחת קורת גג אחת מגוון שירותים לילדים נפגעי התעללות והזנחה. את המיזם מוביל מכון חרוב, בשיתוף האוניברסיטה העברית בירושלים, ובתמיכתם הנדיבה של קרן שוסטרמן-ישראל וג'וינט-ישראל.

- הקמפוס יעודד שיתופי פעולה בין שירותים שונים לילדים נפגעי התעללות והזנחה. בקמפוס יפעלו שירותים קליניים וטיפולים, שירותי סנגור, מערכי הכשרה לסטודנטים במדעי ההתנהגות והרפואה וליווי מחקרי של האוניברסיטה העברית. הקמפוס יאפשר סינרגיה בין השירותים השונים, שתגדיל את תרומתו של כל אחד מהשותפים, והשלם יהיה גדול מסך כל חלקיו.
- בקמפוס מרוכזים שירותים מגוונים לילדים בסיכון: מרכז חירום לילדים, מרכז להגנת הילד (בית לין), מרכז טיפולי לילדים נפגעי עבירות מין (מיטל), מרכז ליעוץ וטיפול בחיי משפחה ונישואין של עיריית ירושלים (מעברים), המועצה הלאומית לשלום הילד, היחידה הטיפולית של שק"ל, מרכז לסימולציה רפואית-חברתית, מרכז הדרכה ומיזם גושן.

תקציב: 50,000,000 ש"ח

טקס פתיחת קמפוס לילדים, 9 בינואר 2017

לאחר כשנתיים של עבודה מאומצת להקמתו, בדצמבר 2016 הסתיימה בנייתו והחל אכלוסו. בתחילת ינואר 2017 נערך טקס מרגש של פתיחת הקמפוס במעמד נציגי התורמים, נציגי הארגונים והשירותים המאכלסים את הקמפוס.

לסרטון על קמפוס חרוב לילדים ליחצו כאן.
לחברת מידע על קמפוס חרוב לילדים ליחצו כאן.

קמפוס חרוב לילדים, הרחבה הפנימית

מיזם מהל"ב (מניעת התעללות בילדים)

בשיתוף "המועצה הלאומית לשלום הילד", "מכון מאירס-ג'זינט-ברוקדייל", וחברת הייעוץ BCG. בוועדה המייעצת למיזם חברים נציגי משרדי הממשלה (רווחה, חינוך, ביטחון פנים, בריאות) ומומחים מהאקדמיה. מכון חרוב נבחר לנהל את המיזם וקיבל את תרומותיהן הנדיבות של חברת EBS ישראל וקרן שוסטרמן-ישראל מיזם מהל"ב (מניעת התעללות בילדים) נוסד ב־2015. מטרת המיזם להפחית ולעודד מניעה של תופעת התעללות והזנחה של ילדים בישראל. המיזם כולל פעולות מעשיות להתמודדות עם התופעה.

תכנית העבודה

השפעה על דעת הקהל להעלאת מודעות לתופעה, בשיתוף המועצה לשלום הילד
היעדים: העלאת התופעה של התעללות והזנחת ילדים לראש סדר העדיפויות הציבורי ולמרכז השיח ודעת הקהל בישראל.

בשנת 2016 עלה מסע ההסברה של מיזם מהל"ב "זה לא ייגמר עד שנספר". במיזם סרט, כתבות ונושאים שקודמו ברשתות החברתיות. בישראל נחשפו למיזם יותר ממיליון איש. בראשית 2017 יעלה הגל השני של מסע ההסברה ובו סרט נוסף וקידום תכנים ברשתות החברתיות, בשילוב פעילות ממומנת ואורגנית (שאינה ממומנת).

התעללות בילדים: מעכשיו אפשר לספר גם בלי מילים

מ-5 נפגע 1
התעללות בילדים - זה לא יגמר עד שנדבר!

באנר מתוך מסע ההסברה הראשון של מיזם מהל"ב ובו קוד האימוג'י החדש המאפשר הודעת ווטסאפ על התעללות

שינוי ועיצוב סדר יום מדיני וחברתי, בשיתוף המועצה לשלום הילד

היעדים: שימוש בכלי סנגור ושינוי חברתי, עיצוב חקיקה, עיצוב וניטור מדיניות הממשלה ויישומה כאמצעי להפחתת התעללות בילדים.

מדידה וניטור של התופעה, בשיתוף מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

היעדים: לספק מידע מקיף ומהימן על היקף התופעה בישראל, ולאפשר מעקב אחר שינויים לאורך זמן, מנקודת מבט מקומית ואף בין-לאומית, במטרה לסייע לתכנון מדיניות, להקצאת משאבים ולייזום תכניות בתחום. בשנת 2016 הסתיים תהליך הפיתוח והכתיבה של דוח "האינדקס הלאומי למדידת התעללות בילדים והזנחתם בישראל". בשנת 2017 מתוכנן פיילוט בקרב מדגם מייצג של ילדים שיושמו בו העקרונות שגובשו וייעשה שימוש בכלים שנבחרו.

הפעלת חממה חברתית לעידוד יוזמות למניעת התעללות בילדים, בשיתוף חברת הייעוץ BCG

היעדים: הפעלת מערך תמיכה ולמידה הדדית שיקדם רעיונות חדשניים למניעת התעללות בילדים ויתמוך בלמידה הדדית וביישום משותף של רעיונות אלה. בשנת 2016 נכתבה "תכנית החממה", מתוך בחינת החלופות למסגרות ההפעלה המתאימות. בשנת 2017 יגויס השותף להפעלת החממה ועד לסיום השנה יחל לפעול המחזור הראשון.

תקציב: 2,250,000 ש"ח

למעבר לאתר מיזם מהל"ב ליחצו כאן.

לדף הפייסבוק של מהל"ב ליחצו כאן.

פרויקט להנגשת חקירה והעדה לאנשים עם מוגבלות תקשורתית מורכבת באמצעות "תקשורת תומכת חלופית" (תת"ח) - פרויקט ארבע-שנתי

בשיתוף ג'וינט-ישראל; "אשלים"; משרד הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לחקירות ילדים וחקירות מיוחדות ואגפי הנכויות; משרד החינוך - האגף לחינוך מיוחד, שפ"י (שירות פסיכולוגי ייעוצי); המוסד לביטוח לאומי; עמותת "אייזק ישראל"; משרד המשפטים - פרקליטות המדינה; משטרת ישראל

בשנת 2016 הסתיים פרויקט התת"ח שפעל בחמש השנים האחרונות (מאז 2013). מדובר בפרויקט שמטרתו יצירת כלי שיאפשר הליך חקירה והעדה בבית משפט.

מכון חרוב הוביל את התכנית להנגשת חקירה והעדה באמצעות תת"ח, בשיתוף פעולה עם ג'וינט-ישראל, אשלים, השירות לחקירות ילדים וחקירות מיוחדות ואגפי הנכויות במשרד הרווחה, האגף לחינוך מיוחד ושפ"י במשרד החינוך, המוסד לביטוח לאומי, עמותת אייזק ישראל, משרד המשפטים ומשטרת ישראל. (לפרטים נוספים והרחבה חפשו באתר האינטרנט של מכון חרוב - פרויקט הנגשת חקירות לאנשים עם מוגבלות תקשורתית מורכבת בעזרת תקשורת תומכת חלופית (תת"ח).

שיווק והסרת חסמים

על מנת להרחיב את מעגל החקירות, ולהעלות את מספר האיתורים והדיווחים על פגיעות באוכלוסייה זו, פועל צוות התת"ח בקרב אנשי מקצוע מתחומים שונים, בני משפחות המשתמשים והקהל הרחב, וזאת לשם העלאת מודעות לתופעת הפגיעה והאלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות בכלל ועם לקות תקשורתית מורכבת בפרט. המטרה המרכזית היא לשנות עמדות כלפי אוכלוסייה זו ולגרום לגורמים הפועלים בשטח להבין ולהאמין שאפשר לחקור אוכלוסייה זו בצורה בעילות, ושלאנשים עם לקות תקשורתית מורכבת המשתמשים בתת"ח יש זכות וגם יכולת למסור מידע אמין וכביל משפטית על מה שקרה להם.

לצורך כך הופק הסרט "הזכות להשמיע קול" ותורגם לאנגלית ולערבית (לסרטון חפשו "הזכות להשמיע קול"), והרצאה שהותאמה לקהל היעד בכל פעם. התכנית נחשפה בכ"110 הרצאות בפני כ-3,500 אנשי מקצוע מתחומים שונים. הוכן עלון פרסומי לחלוקה ברשת ובהרצאות.

הפעילות לשיווק ולהסרת החסמים נערכה במקומות שונים ובשיתוף פעולה עם גורמים שונים

מסגרות חינוך, רווחה ובריאות:

התכנית שיווקה במסגרות המטפלות באוכלוסיית התת"ח - גני ילדים, בתי ספר, מכונים להתפתחות הילד, מסגרות תעסוקה, מסגרות דיור, מחלקות רווחה ועוד. התכנית שיווקה בישיבות צוות, בחדרי מורים, בקורסים ושולבה בימי עיון.

מערכת המשפט והחוק:

כדי להסיר חסמים בקרב אנשי המשפט והחוק הוצגה התכנית בישיבות צוות של מחוזות בפרקליטות (מרכז, דרום, צפון וירושלים), וכן בקורס לדיני ראיות של המכללה לשופטים לפני כחמישים שופטים מערכאות שונות.

נוסף על כך הוצגה התכנית בקרב השירות לחקירות ילדים ולחקירות מיוחדות במשרד הרווחה במחוזות השונים, במטרה לדאוג שחקירות התת"ח יגיעו לחוקרים המיוחדים שהוכשרו לכך, וכן להעלות את המודעות לשימוש בקלינאיות תקשורת בחקירות נוספות.

משטרת ישראל:

במסגרת השותפות עם המשטרה נבנה יום עיון שמטרתו שיפור הנגשת השירות לאנשים עם מוגבלות, במסגרת יום העיון ניתנו הרצאות להיכרות עם סוגי המוגבלויות, ניתנו כלים מעשיים לשיח עם אנשים עם מוגבלות וחודדו הנהלים והחוקים שעל פיהם צריכים השוטרים לפעול במפגש עם אנשים עם מוגבלות. בסוף יום העיון הוצגה תכנית התת"ח, במטרה ליצור אצל השוטרים את המודעות ליכולת לחקור גם אנשים שאינם מדברים.

הרצאות לבני משפחה של אנשים עם מוגבלות:

לקראת סיום תכנית התת"ח עלה הצורך להעלות את המודעות גם בקרב המשפחות. לשם כך גויסה שוש זאב רשף, מנהלת-מפקחת ארצית בשירות לטיפול באוכלוסייה עם אוטיזם ו-P.D. היא ערכה כ-20 מפגשים עם קבוצות של הורים לילדים עם מוגבלות להצפת נושא לא פשוט זה בקרב המשפחות ולהעלאת המודעות לתופעה.

הרצאה באשלים וסרטון:

על מנת לחשוף את התכנית גם לקהל הרחב ולאנשי המקצוע ברשת, הופק סרטון בסגנון TED במסגרת הפרויקט אשלים 2 GO (את הסרטון "הזכות להשמיע קול- מיכה הרן ונטע בן זאב" ניתן למצוא בספריית היוטיוב של ג'וינט ישראל - אשלים)

הצגת התכנית בכנס בינלאומי של עמותת אייזיק בטורונטו, קנדה:

באוגוסט 2016 נסעו רכז התכנית אורי גור דותן ומפתחת הכלי להנגשת חקירה למשתמשי תת"ח נטע בן זאב

נטע בן זאב, קלינאית תקשורת ומפתחת הכלי לחקירה באמצעות תת"ח, ואורי גור דותן, רכז תחום פגיעה בילדים עם מוגבלות במכון חרוב, כנס אייזיק הבינלאומי, טורונטו 2016

לכנס של עמותת אייזק בטורונטו קנדה שעסק כולו בתת"ח כדי להציג את התכנית במושב בכנס נוסף על החשיפה הגדולה וההבנה שישראל נמצאת במקום מוביל בעולם בהגשת צדק לאוכלוסיית משתמשי התת"ח. צוות התת"ח השתתף בהרצאות רבות ושונות של נציגים ומתעניינים מרחבי העולם ואף יצר שותפויות לשם למידה משותפת. (עוד על הכנס קראו בעיתון נקודת מפגש 12, עמ' 39).

יום עיון מסכם:

בדצמבר 2016 נערך יום עיון מסכם לתכנית "יש עם מי לדבר". בכנס השתתפו כ-150 אנשי מקצוע והוצגו סרטונים של גורפינקל ומרטין זורלבו משתמשי תת"ח, ומה הם חושבים על התכנית. לסרטון שהוכן עבור יום העיון ראו ביוטיוב: "איגור גורפינקל - סרטון לכנס יש עם מי לדבר".

הכשרות:

בשנים הראשונות של התכנית, נעשו החקירות של אנשים עם מוגבלות כולן על ידי קלינאית תקשורת נטע בן זאב והחוקר המיוחד מיכה הרן. עם תחילת התכנית היה ברור לשותפים בתכנית שיש צורך להכשיר עוד חוקרים מיוחדים וקלינאיות תקשורת במטרה להרחיב את המעגלים לעוד חוקרים וקלינאיות תקשורת ברמה הארצית ולהתאמתן לרמות המומחיות השונות, לפריסה הגאוגרפית ולשונות התרבותית.

מפגש קלינאיות תקשורת וחוקרות מיוחדות, תכנית התת"ח, ינואר 2016

התכנית הכשירה כ-12 חוקרים מיוחדים בשני מחזורים, חוקרים הנמצאים בהיכרות טובה יותר עם אוכלוסיית משתמשי התת"ח. בתכנית הוצגה המורכבות של עבודה משותפת עם קלינאית תקשורת, התמקצעות בפיסוט לשוני, בתהליך החקירה ובנהלים, מהכנת החקירה ועד ביצועה בפועל.

כמו כן הוכשרו כ-14 קלינאיות תקשורת. בעת גיוסן ניתנה תשומת לב למיקומן הגאוגרפי, לגון מומחיותן המקצועית בעבודה עם תת"ח (אוטיזם, CP, אפזיה, ילדים, בוגרים ועוד), ולשונות התרבותית והמגדרית שלהן. בקורס למדו הקלינאיות על עבודת החוקר, על החוקים הרלוונטיים, על נוהלי החקירה ועל תהליך החקירה בהגשת החקירות לתת"ח, מתוך תשומת לב לחלוקת התפקידים בין החוקר לקלינאית.

ועדת היגוי תת"ח: מפגש סיום, דצמבר 2016

בסיום ההכשרות של החוקרים והקלינאיות נערכה התנסות משותפת ותרגול של העבודה המשותפת דרך סימולציות באמצעות הכנת חקירות על פי תרחישים ותרגולם ביום סימולציות, בעזרת שחקנים במרכז מסר (המרכז הארצי לסימולציה רפואית).

תקציב: 500,000 ש"ח

לסרטון הסבר על הפרוייקט חפשו ביוטיוב: "הזכות להשמיע קול"

קהילות חזקות

היוזמה הנקראת "קהילות חזקות" (strong communities) מבוססת על הסתכלות אקולוגית ומניחה כי מניעה יעילה של הזנחה והתעללות חייבת לעסוק ברמות השונות בחיי הילד ומשפחתו, שהרכיב המרכזי בהן הוא הקהילה. יוזמת קהילות חזקות נוצרה על מנת לקדם שינוי בתפיסות, באמונות ובהתנהגות של חברי הקהילות ונועדה לבנות הרגשת קהילתיות ומסוגלות מתוך התמקדות בארבעה ממדים מרכזיים: (א) יצירה של קהילה דואגת - חברי הקהילה יהיו קשובים ויענו על צורכיהם של חברי הקהילה; (ב) אוניברסליות - לכל המשפחות בקהילה תהיה נגישות לשירותים; (ג) אופטימיות - חברי הקהילה יפעלו מתוך הבנה כי מעשיהם יעילים לקהילה ותורמים לטובת המשפחות בשכונה; (ד) הפעילויות יכוונו ליצירת נורמות של עזרה הדדית ושכנות טובה.

פיילוט ראשון של היוזמה מיושם בישראל בשכונת תל כביר תל אביב, בהדרכת ד"ר כרמית כץ, מבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל, באוניברסיטת תל אביב. שותפים מרכזיים ביוזמה הם מכון חרוב, פרופ' גארי מלטון וד"ר ג'יל מקלייג, מיוזמת קהילות חזקות בארצות הברית, המינהל לשירותים החברתיים של עיריית תל אביב, אגף דרום ומחלקת שער יפו, וכן "העמותה לקידום החינוך בתל אביב-יפו". חשוב לציין כי תושבי השכונה הם שותפים מרכזיים ליוזמה והגישה המשתפת היא רכיב עיקרי בה. לפיכך התכנון והעשייה נגזרים מציפיותיהם ומניסיונותיהם של תושבי השכונה, והתכנים המרכזיים מתגלים תוך כדי העבודה עמם. היוזמה בנויה על הנכסים שבקהילה (מנהיגות, רשתות של קשרים, שירותים ומתקני תרבות), ובכוונתה לשמר ולהעצים את הקיים, לייסד מערכות יחסים בין המשפחות לבין עצמן ובין המשפחות למוסדות בקהילה.

זו השנה השלישית ליוזמת קהילות חזקות בשכונת תל כביר. בשנה הראשונה נעשה מיפוי קהילתי רחב ומעמיק, נערכו ראינות והועברו שאלונים להורים, למבוגרים, לילדים, לבני נוער ולבעלי תפקידים בשכונה. בשנת הפעילות השנייה נעשו פעילויות רבות בשכונה בעזרת 120 סטודנטים לתואר ראשון מבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת תל אביב, עם תושבי השכונה והעובדים הסוציאליים של מחלקת שער יפו.

פעילויות של ילדים למען ילדים - מנהיגים צעירים מובילים שינוי

אירוע השיא של קהילות חזקות בשכונה – יחד יוצרים ביטחון ורווחה

נתונים סטטיסטיים אוגוסט 2015 - אוגוסט 2016

- 6,352 משתתפים בפעילויות, הורים וילדים.
- 217 מופעים ופעילויות שונות.
- 28 סוגים שונים של פעילויות.
- 92 מתנדבים ברמות שונות של התנדבות: התנדבות חד-פעמית (בעיקר ילדים, ילדות ואימהות); התנדבות ארוכת טווח, קורס מנהיגות, מועצת קהילות חזקות (בעיקר ילדים ואימהות); התנדבות ארוכת טווח בקבוצה (גמלאיות, ותיקות בשכונה ומעורבות בה).
- שיתוף פעולה עם 18 ארגונים הפועלים בשכונה ומחוצה לה.

הצצה לפעילויות תשע"ז

- **החצר הפנימית:** אירוע חודשי לנשים משכונת נווה עופר, בכל ראש חודש עברי. במהלכו נהנות התושבות ממפגש שכונתי מסורתי.
- **מועדון ארוחת הבוקר:** תושבים בוגרים והורים לילדים קטנים נפגשים לשיחת בוקר על הורות.
- **משחקים בגינה:** משחקים עם ילדים בגינה השכונתית, משחקי חברה והנאה.
- **קורס מנהיגות צעירה:** קורס מנהיגות לילדי מועדוני נווה עופר ומועדון הבוגרים, במהלך הקורס פועלים ילדי המועדונים במרחב הציבורי ומתרגלים מנהיגות לטובת שכונת נווה עופר.
- **פריקט צילום:** "נווה עופר שלי" - קורס צילום לבני נוער ממועדון "אכפת", מתוך תשומת לב מיוחדת לקהילתיות ולמנהיגות בקהילה.

לידיעון קהילות חזקות חפשו באתר מכון חרוב - קהילות חזקות בישראל.

בשנת 2016 נבחרו הפרויקטים והתכניות שלדעת תושבי השכונה נמצאו כמתאימים ביותר ואותם מובילים השנה תושבי השכונה בסיוע ובתמיכה של 20 סטודנטיות לעבודה סוציאלית, וצוות משותף של האוניברסיטה והעובדות הסוציאליות במחלקה.

ואלו הן המטרות המרכזיות של התכנית:

- יצירה של מנהיגות הורית והגברתה.
- יצירה של מנהיגות ילדים ובני נוער והגברתה.
- העלאת המודעות לשלומם של הילדים בשכונה.
- צמצום הפערים בצריכת שירותים ושיפור התשקורת והיחסים בין הארגונים בשכונה לבין התושבים.

השנה התחילה היוזמה גם בשכונת חליסה בחיפה, בסיוע ובתמיכה של בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת חיפה ואגף מזרח בעיריית חיפה. מחקר ההערכה של ד"ר רות ברקוביץ וד"ר איריס לביא, ויישום היוזמה של העובדת הסוציאלית טל זיסו. בשנת 2017 ימופו צורכי השכונה לצד העלאת המודעות ויצירת הד תקשורת לקיומה של היוזמה.

“סייפקר” (Safecare)

בשיתוף אוניברסיטת ג'ורג'יה סטייט ועיריית אשדוד

תכנית סייפקר (Safecare) היא תכנית המופעלת בארצות הברית למניעת התעללות בילדים והזנחתם. מכון הרוב מבקש לבחון את התאמת התכנית לישראל. התכנית פותחה לשם מניעת הזנחה והתעללות בילדים עד גיל חמש והתמודדות עמה. התכנית נוסדה בארצות הברית על אוכלוסיות רחבות (במדינת אוקלהומה, בחלקים נרחבים במדינת ג'ורג'יה ועוד). התכנית נמצאה יעילה ביותר במניעת הזנחה חוזרת בקרב משפחות המוכרות לרשויות הרחוקה, או בקרב משפחות עניות בכלל. התכנית מורכבת משלוש יחידות: אינטראקציה הורה-ילד, בטיחות הילד ובריאות הילד. במסגרת התכנית נערכים מפגשים שבועיים עם מדריך בבית המשפחה. בכל מפגש נלמד נושא מסוים ובמהלכו מבצע המדריך תצפית שלאחריה הוא מסביר, מדגים ומתרגל עם ההורה את המיומנות הנלמדת.

קבלת תעודת טריינר מבקרי בתים, ינואר 2016

בשנת 2016, הוחל שלב הפיילוט של התכנית. מומחי סייפקייר באשקלון הכשירו כ־15 אנשים להיות מבקרי בית. הכשרתם נערכה ב־17-21 בינואר 2016. לאחר מכן הם התחילו להיפגש עם משפחות בביקורי בית. שלב הפיילוט, שאמור לכלול כ־50 משפחות ולבחון את היעילות של ההתערבות, נמשך במשך כל שנת 2016.

עיתון "נקודת מפגש"

העיתון **נקודת מפגש** מתפרסם פעמיים בשנה, גיליון אחד מוקדש למכלול נושאים הקשורים בהתעללות בילדים, והגיליון השני מוקדש כולו לסוגיה נבחרת.

תרומתו של העיתון ביצירת תשתית להידברות, לשיתוף פעולה ולתיאום בין המערכות השונות באמצעות הנגשת מידע באקדמיה ובשטח על נושאים חשובים המעסיקים את הקהילה המקצועית בהתמודדות עם תופעות ההתעללות. בעיתון כתבות על מכלול נושאים הקשורים בילדים נפגעי התעללות מן ההיבט החוקי, הטיפולי, המחקרי וכן סקירת פרויקטים מיוחדים.

בשנת 2016 הועבר העיתון לפורמט דיגיטלי במטרה להנגישו ולהפוך את הקריאה והחיפוש בו לנוחים. העיתון בפורמט הדיגיטלי מופץ בקרב רשימת תפוצה של המכון וסטודנטים בתחום, ואף זמין לקריאה באתר של המכון. העיתון גם מודפס ומופץ בקרב משתתפי הכשרות והשתלמויות של המכון.

העיתון מופץ בגרסה דיגיטלית ומודפסת לכ־10,000 אנשי מקצוע.

שער העיתון "נקודת מפגש": גיליון 11, ינואר 2016

בשנת 2016 יצאו לאור שני גיליונות: האחד בינואר 2016, גיליון 11, גיליון נושאי; השני ביולי 2016, גיליון רבי-נושאי.

את הגיליונות 11 ו-12 ניתן למצוא באתר האינטרנט של מכון חרוב לצד יתר הגיליונות. לגיליונות עיתון נקודת מפגש ליחצו כאן.

תקציב: 50,000 ש"ח

שער העיתון "נקודת מפגש": גיליון 12, יולי 2016

מחקר ופעילות בין-לאומית

•
מלגות בתר-דוקטורט

•
ילדים בסיכון בפרספקטיבה משווה

•
ילדים בסיכון: קורס משותף לישראל ולקוריאה הדרומית

•
משלחת בין-לאומית מאיטליה

•
סדנה בנושא מחקר בשיטות מעורבות
(Mixed Methods Research)

•
סמינר חרוב-ברוקדייל

•
סדנת דוקטורנטים בין-לאומית

•
מחקר על עמדות מטפלים באנשים עם מוגבלויות
שנפגעו מינית

מלגות בתר-דוקטורט

למחזור החמישי של תכנית מלגות בתר-דוקטורט נבחרו שלושה מלגאים: ד"ר דפנה גרוס מנוס (Case Western Reserve University, Cleveland, OH USA), ד"ר ערן מלקמן (Oxford University UK), וד"ר עדי שטרן (King's College, UK). בחירתם נעשתה לאחר הליך מיון קפדני בידי ועדה אקדמית, שחבריה היו פרופ' אשר בן-אריה, פרופ' ענת זעירא, פרופ' באדי חסייסי, פרופ' אריאל כנפו ופרופ' עדינה מאיר.

בדצמבר 2016 נערך עם המלגאים מפגש לימודי במכון לפסיכיאטריה, פסיכולוגיה ונוירוסיינס בקינגס קולג' שבלונדון (Institute of Psychiatry, Psychology & Neuroscience, at King's College London). במסגרת המפגש המשתלמים הרצו, ונערך סיור במרכז לפסיכיאטריה חברתית, גנטית והתפתחותית. מטעם מכון הרוב השתתפו בסיור פרופ' בן-אריה ופרופ' זעירא.

מתוך 12 בוגרי ארבעת המחזורים הראשונים של התכנית, 6 כבר נקלטו במשרות תקניות (באוניברסיטה העברית, באוניברסיטת חיפה, באוניברסיטת בראילן, באוניברסיטת בן-גוריון ובמכללת הגליל המערבי): ד"ר דפנה טנר, ד"ר איריס לביא, ד"ר עדי ברק, ד"ר פלורנה יוזובסקי, ד"ר יוחאי נדן וד"ר בני ביילי.

המכון שומר על קשר שוטף עם בוגרי התכנית במסגרת עמיתית חרוב, ותומך בדרכים שונות במחקרים שהם עורכים.

לקורות החיים של הפוסט-דוקטורנטים ראו באתר האינטרנט של מכון חרוב.

תקציב: 600,000 ש"ח

מפגש לימודי של מלגאי מכון חרוב, במכון לפסיכיאטריה, פסיכולוגיה ונוירוסיינס, קינגס קולג', לונדון, דצמבר 2016

ילדים בסיכון בפרספקטיבה משווה

קורס משותף למכון חרוב ולבתי הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית בירושלים
ובאוניברסיטת טולסה אוקלהומה

מאי 2016, נובמבר 2016

מחזור שלישי של הקורס האקדמי "ילדים בסיכון בפרספקטיבה משווה" – שהתמקד בסוגיות שונות של טיפול ישיר, מדיניות ותכנון שירותים לילדים בסיכון בפרספקטיבה משווה – התאפשר בנדיבותה של קרן משפחת שוסטרמן. במחזור השלישי של הקורס למדו 13 סטודנטים וסטודנטיות לתואר מוסמך מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית בירושלים ועוד 10 סטודנטים מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת טולסה. משתתפי הקורס עסקו בסוגיות שונות של פיתוח השירותים, מתוך הדגשת עבודה מקצועית רבת-תרבותית בכל אחת מהמדינות.

משתתפי הקורס המשותף, מכון חרוב, טולסה, ארצות הברית, מאי 2016

במאי 2016 נערך חלקו הראשון של הקורס. במסגרתו אירח מכון חרוב למשך שבוע משלחת של 10 סטודנטים ו־5 אנשי סגל מאוניברסיטת טולסה. חברי המשלחת, והסטודנטיות הישראליות שנלוו אליהם, שמעו סדרת הרצאות בנושאים שונים בתחום רווחת הילד ובפיתוח מדיניות וסוגיות של טיפול ישיר ורגיש תרבות בישראל. המשתתפים ביקרו במגוון של שירותים ייחודיים המיועדים לילדים בסיכון בירושלים ובסביבתה (מרכז חירום, פנימייה טיפולית, לשכת רווחה המטפלת באוכלוסייה החרדית של צפון ירושלים), וכן ביקרו בשוב הבדווי רהט ובישוב הבדווי הלא־מוכר אל־ערקיב. משתתפי הקורס גם סיירו באתרי תיירות מובהקים בירושלים: במוזיאון "ד"שם", ב"מוזיאון ישראל", בעיר העתיקה ובשוק מחנה יהודה.

חלקו השני של הקורס נערך בטולסה, אוקלהומה, בנובמבר 2016. במהלך שבוע ניתנו הרצאות בנושאים שונים: דמוגרפיה והמאפיינים של תושבי מדינת אוקלהומה; ההיסטוריה של המיעוטים השונים החיים במדינה, ובייחוד אפרו־אמריקניים ואינדיאנים-אמריקניים; הניסיון לתקן עוולות שנעשו למיעוטים אלה בעבר; האתגרים בעבודה מקצועית עם מיעוטים ובייחוד בייצוג היתר של ילדים בקבוצות אלה, המטופלים בידי הרשויות להגנת הילד.

המשתתפים ביקרו בשירותים לילדים בסיכון ומשפחותיהם (מרכז חירום, פנימיות, בית משפט לנוער, תכנית לשיקום נשים אסירות וילדיהן, שירותי אומנה ואימוץ ועוד). המשלחת ביקרה גם בקמפוס האוניברסיטה בנורמן, שם נערך רבישיח בהשתתפות קבוצה של צעירים בוגרים של מסגרות השמה חוץ-ביתית. משתתפי הקורס נחשפו שם גם לחוויה יוצאת דופן ביום הבחירות לנשיאות ארצות הברית (ב־8 בינואר 2016), ושמעו הרצאה על שיטת הבחירות מפרופ' סינדי רוזנטל מהמחלקה למדעי המדינה.

על אף המרחק הגאוגרפי, חברי המשלחת הישראלית והאמריקנית - סטודנטים וסגל כאחד - ממשיכים לשמור על קשרי חברות ועבודה אמיצים. הקורס מאפשר למשתתפיו התבוננות ורפלקציה על סוגיות הנוגעות לחברת המוצא, מבעד לעדשה של החברה האחרת, ובאמצעות זיהוי קווי הדמיון והשוני בין החברות. תובנות אלה באות לידי ביטוי גם בעבודות סיום הקורס שכותבים התלמידים בשני המוסדות.

מחזור רביעי של הקורס מתוכנן לשנת 2017.

 מפגשים: שבוע בארץ ושבוע בטולסה אוקלהומה

 משתתפים: משלחת של 15 סטודנטים מישראל ו-17 סטודנטים ואנשי סגל מאוניברסיטת טולסה

 תקציב: 80,000 ש"ח

ילדים בסיכון: קורס משותף לישראל ולקוריאה הדרומית 2016

קורס משותף למכון חרוב ולבתי הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת סיאול, דרום קוריאה

אפריל 2016

קוריאה הדרומית היא מדינה במזרח אסיה, וחיים בה כחמישים מיליון תושבים. קוריאה הדרומית הוקמה ב־1948, לאחר מלחמת העולם השנייה, על שטח הנאמנות האמריקני. מאז הקמתה התרחשו בה שינויים נרחבים - כלכליים, חברתיים ותרבותיים - והיא הפכה מחברה כפרית ומסורתית לאחת החברות המפותחות והמתועשות בעולם. עם זאת השירותים החברתיים במדינה טרם הצליחו לסגור את הפערים הנובעים מהתמורות המהירות שעברה חברה זו, בעיקר במעבר מחברה כפרית לחברה מתועשת, ולכן אין מצליחים לתת בה מענה מספק לצרכים הנובעים מהשינויים הללו. קוריאה הדרומית משקיעה היום משאבים רבים בפיתוח שירותי הרווחה.

שיתופי פעולה מחקריים נוצרו בין פרופ' אשר בן-אריה, מנכ"ל מכון חרוב וחבר סגל בבית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית ע"ש פאול ברוואלד באוניברסיטה העברית בירושלים, ובין פרופ' בונג לי, מאוניברסיטת סיאול. בעקבותיהם הוחלט על קורס משותף למכון חרוב ולבתי הספר לעבודה סוציאלית בשתי האוניברסיטאות. הסטודנטיות בקורס היו תלמידות לתואר שני ולתואר שלישי בעבודה סוציאלית משתי האוניברסיטאות. הרעיון מאחורי היוזמה היה לאפשר למידה והפריה הדדית דרך פרספקטיבה המשווה את מערכות הרווחה של שתי המדינות, ובעיקר בשירותים לילדים שנפגעו מהתעללות והזנחה.

באפריל 2016 יצאה מישראל משלחת של תשע סטודנטיות מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית, בליווי של פרופ' בן-אריה, לשבוע למידה באוניברסיטה הלאומית של סיאול. במהלך שהותם במקום

קורס משותף לישראל ולקוריאה הדרומית, אירוח הקבוצה מישראל בסיאול, אפריל 2016

נחשפו חברי המשלחת לבעיות הסוציאליות במדינה ולמערכת הרווחה הדרום-קוריאנית. הסטודנטיות למדו על המדיניות הדרום-קוריאנית לטיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה, ביקרו בשירותים המוצעים לילדים שנפגעו – ובהם מרכז חירום, מרכז הגנה ופנימיות – ואף שמעו על מהסטודנטים והסטודנטיות שפגשו על עבודה סוציאלית בקוריאה. כחודשיים לאחר הביקור של הסטודנטיות מישראל בקוריאה הדרומית, באו לישראל הסטודנטים והסטודנטיות הקוריאנים, ובמשך שבוע למדו על מערכת הרווחה של ישראל.

בין שתי הקבוצות נוצרו קשרים חברתיים, והשיחות הפתוחות ביניהם – על השוני והדמיון בין התרבויות ועל ההתמודדות עם התעללות בילדים והזנחתם – היו חשובות ביותר, הן ברמה האישית הן ברמה המקצועית. ההיכרות עם הסטודנטים והלמידה של המערכת הדרום-קוריאנית הייתה חוויה מעניינת ויצאת דופן לכולם, בשל ההבדלים התרבותיים בין שתי המדינות וההבדלים הגדולים בין מערכות הרווחה בהן. נקודת המבט המיוחדת גרמה לסטודנטים הישראלים לבחון תופעות מוכרות להם מזוויות שונות וחדשות.

משלחת בין-לאומית מאיטליה

ינואר 2016

במסגרת הרחבת הפעילות הבין-לאומית של מכון חרוב הוזמנה לביקור בארץ בינואר 2016 משלחת של שבעה אנשי מקצוע ממחוז פוליה (Puglia) בדרום איטליה. בראש המשלחת עמדה חוקרת בכירה ממכון זנקן (Zancan) בפדובה, שני אנשי אקדמיה בכירים מאוניברסיטת בארי, וארבעה נציגים בכירים מארגונים חברתיים וממערכת הרווחה במחוז. במהלך השבוע, שבו שהו האורחים בירושלים, הם ביקרו במגוון שירותים חברתיים לילדים בסיכון (ובהם מרכז חירום, מרכז הגנה, אגף חברה וקהילה בעיריית ירושלים), שמעו הרצאות מפי מיטב החוקרים בתחום, ופגשו אנשי אקדמיה מובילים וקובעי מדיניות במשרד הרווחה. חברי המשלחת גם סיירו ב"יד ושם" ובאתרים שונים בירושלים, ושמחו על ההזדמנות להכיר אנשים מרכזיים בתחום פיתוח השירותים לילדים בסיכון בישראל. ביקור גומלין באיטליה של משלחת של אנשי מקצוע מעיריית ירושלים וממכון חרוב יתקיים ב-2017.

משתתפים: 7 אנשי מקצוע

מפגשים: ביקור של 5 ימים

תקציב: 30,000 ש"ח

אירוח המשלחת מאיטליה בישראל, ינואר 2016.

סדנה בנושא מחקר בשיטות מעורבות (Mixed Methods Research)

7-5 בספטמבר 2016

מחקר בשיטות מעורבות (Mixed Methods Research) כולל בתוכו מודלים שונים של שילוב בין שיטות כמותיות לאיכותניות. שכיחותו וערכו של מחקר זה בתחום של מדעי החברה הולך וגובר מאוד בשנים האחרונות, ומדובר באחד מסוגי המחקר המקובלים ביותר בתחום. קהל היעד של סדנה מעשית זו היה חוקרים ותלמידי מחקר (לתואר שני ולתואר שלישי) בבית הספר לעבודה סוציאלית, ועמיתי מכון חרוב שיש להם מחקרים פעילים בתחום או שהם מעוניינים לבנות מחקר מסוג זה.

מכון חרוב יזם סדנה ייחודית שמטרתה להכיר את יסודותיו של המחקר בשיטות מחקר מעורבות ולתרגל את השימוש בו. את הסדנה הנחה פרופ' תום ויזנר, פרופ' לאנתרופולוגיה מאוניברסיטת קליפורניה, החוקר את תחום התרבות וההתפתחות

האנושית, שמחקריו ממוקדים בהיבטים רפואיים, פסיכולוגיים ותרבותיים של ילדים בסיכון. פרופ' ויזנר הוא מומחה בעל שם עולמי בשיטות מחקר מעורבות.

הסדנה התקיימה במכון חרוב בהר הצופים. במסגרת הסדנא, נלמדו עקרונות שיטת המחקר באמצעות הרצאות תרגול. המשתתפים הציגו את עבודתם בקבוצה, ונערכו דיונים קבוצתיים ומפגשים אישיים בין משתתפי הקורס. במהלך הסדנה הוצגה תכנת "דדוס" (Dedoose): תכנה לניתוח נתונים איכותניים וכמותניים שפרופ' ויזנר הוא אחד ממפתחיה. המשתתפים למדו על עקרונותיה ותרגלו את השימוש בה לצורכי ניתוח מחקרים בשיטות מחקר מעורבות.

סמינר חרוב-ברוקדייל

31 במאי 2016

סמינר זה הוא פרי שיתוף פעולה של מכון חרוב ומכון ברוקדייל. הוא מארח מומחים בעלי שם עולמי בתחום של התעללות והזנחה של ילדים. במסגרת הסמינר מוצגים מחקרים או תכניות התערבות מבוססות ראיות (evidence-based) בתחום זה ונערך דיון שמוזמנים אליו קובעי המדיניות וקהילת החוקרים.

ב־31 במאי 2016 הרצה פרופ' הווארד דובוביץ', פרופ' לרפואת ילדים ומנהל המרכז למשפחות בבית הספר לרפואה שבאוניברסיטת מרילנד בבולטימור.

הרצאתו של פרופ' דובוביץ' הייתה במסגרת יום עיון בנושא הזנחה. נושא ההרצאה היה "תפקיד הרופא במניעת התעללות" (Preventing Child Maltreatment: A Role for Child Health Professionals) ההרצאה הייתה באנגלית ולוותה בתרגום סימולטני.

לאחר ההרצאה הוצגו תכניות מניעה והתערבות, ובהן "הורות בטוחה" (safecare), ו"קהילות חזקות" - התכנית למניעת טלטול תינוקות (purple) ו"נושמים לרווחה".

כמו כן, נערך רב־שיח בנושא תכניות למניעת התעללות והזנחה בילדים בהשתתפות:

- פרופ' אשר בן־אריה, מנכ"ל מכון חרוב, וחבר סגל בכיר בבית הספר לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית בירושלים
- הגב' רונית צור, ראש מנהל שירותים חברתיים, אשדוד
- ד"ר מנואל כץ, יו"ר החברה הישראלית לרפואת הילדים בקהילה (חיפ"א) ונשיא עמותת "גושן"
- הגב' איריס מנדה בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולמניעת פגיעה והתעללות בילדים ובני נוער, שירות פסיכולוגי ייעוצי (שפ"י), משרד החינוך
- ד"ר טל ארזי, חוקרת בכירה, מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

 מפגשים: הרצאה ביום עיון באשדוד

 משתתפים: 80 אנשי מקצוע

 תקציב: 20,000 ש"ח

סדנת דוקטורנטים בין-לאומית

דצמבר 2016

הסדנה הבין-לאומית לדוקטורנטים נערכה זו הפעם הרביעית. הסדנה מפגישה בין מומחים ודוקטורנטים – מישראל ומחו"ל – שמחקרם עוסק בילדים שחוו התעללות והזנחה, ומזמנת אפשרות ייחודית למשתתפים לקבל משוב על עבודת הדוקטור שלהם בשלבים שונים של המחקר. במסגרת זו נבנות גם רשתות חברתיות, שמטרתן לקדם את השיח בין חוקרים צעירים מרחבי העולם, המתעניינים בסוגיות שונות הקשורות בחקר ילדים בסיכון.

את הדיונים בסדנה הנחו חוקרים מובילים בעולם בתחום של ילדים בסיכון וילדים נפגעי התעללות והזנחה, חוקרים מחו"ל: פרופ' דיוויד פינקלהור (University of New Hampshire, USA), פרופ' פראן קזאס (University of Girona, Spain), פרופ' פטרישיה קול (Washington University in St. Louis., USA), פרופ' פאולו דלגאדו (Instituto Politécnico do Porto, Portugal), וחוקרים מישראל: פרופ' אשר בן-אריה (מנכ"ל מכון חרוב, האוניברסיטה העברית); פרופ' ענת זעירא (ראש תחום מחקר והערכה במכון חרוב, האוניברסיטה העברית); ד"ר דפנה סנר (האוניברסיטה העברית). בסדנה השתתפו דוקטורנטים משמונה ארצות: אוסטרליה, ארצות הברית, ברזיל, גרמניה, הולנד, קנדה, רומניה וישראל. כשיחזרו המשתתפים לארצותיהם הם ישמשו שגרירים של רצון טוב מטעם המכון.

הדוקטורנטים הציגו את עבודתם, ובתום כל הצגה נערך דיון. משתתפי הסדנה דנו במגוון נושאים, תאורטיים ומתודולוגיים. המשתתפים נחשפו גם לתכניות השונות של המכון. המומחים מחו"ל סקרו את עבודות המחקר שלהם, ונערך רב-שיח שהתמקד בסוגיות הקשורות לפרסום ממצאי מחקרים בכתבי עת מובילים. משתתפי הסדנה סיירו בירושלים ובמוזיאון "יד ושם". הקשרים המקצועיים והחברתיים שנוקמו במסגרת הסדנה מהווים תשתית לרשת ענפה של חוקרים צעירים ברחבי תבל, המקדמים את החזון של מכון חרוב כמרכז עולמי מוביל לחקר התופעה של ילדים שחוו התעללות והזנחה.

 מפגשים: סדנה בת שלושה ימים

 משתתפים: 22 דוקטורנטים משמונה ארצות

 תקציב: 120,000 ש"ח

מצגות מסדנאות הדוקטורנטים, ניתן למצוא באתר האינטרנט של מכון חרוב בתוך "סדנת דוקטורנטים בין-לאומית"

מחקר על עמדות מטפלים באנשים עם מוגבלויות שנפגעו מינית

המרכז הטיפולי טוני אליֶּשֶׁר - שק"ל נותן מענה טיפולי לילדים, מתבגרים ובוגרים עם צרכים מיוחדים. המרכז מפעיל תכנית התערבות קוגניטיבית-התנהגותית ממוקדת טראומה (Trauma Focused, CBT) באנשים עם מוגבלויות שנפגעו מינית. את הפעלת התכנית מלווה מחקר מטעם מכון חרוב, בשיתוף ד"ר דפנה טנר, מבית הספר לעבודה סוציאלית של האוניברסיטה העברית, ושק"ל. במחקר נבחנות עמדות המטפלים במרכז כלפי שיטת טיפול זו. בשלב זה מתבצעים ראיונות עומק עם המטפלים. ניתוח הראיונות יאפשר להבין כיצד חווים המטפלים את השיטה, באיזו מידה לדעתם היא מועילה ומיטיבה עם המטופלים, אם הכלים שרכשו משמשים אותם בעבודתם השוטפת, ואם לדעתם השיטה תורמת לשיפור איכות הטיפול.

חרוב ארצות הברית

מרכז בין-לאומי חדש ומוביל של מצוינות בתחום הטיפול
בילדים נפגעי התעללות והזנחה

•
על חרוב ארצות הברית

•
ביקור והרצאות מומחים בין-לאומיים

•
מרכז טנדי (Tandy) לחינוך ולסימולציה

•
קורסים

•
ימי עיון

על חרוב ארצות הברית

חרוב-ארצות הברית (HARUV-USA, OU TULSA) באוניברסיטת אוקלהומה בטולסה הוא מיזם חדש המשלב את המיטב משני עולמות: את המומחיות הייחודית וההנהגה הבין-לאומית של מכון חרוב ישראל ואת הידע והמומחיות החינוכיים מבוססי המחקר של אוניברסיטת אוקלהומה טולסה ושל הפקולטה לעבודה סוציאלית ע"ש אן והנרי זארו.

"חרוב ארצות הברית" הוא מיזם של הקרן המשפחתית ע"ש צ'רלס ולין שוסטרמן. המכון מתמקד בחינוך ובהכשרה מקיפים, רבת-חומיים, לסטודנטים ולאנשי מקצוע, הנוגעים בחיי ילדים נפגעי התעללות, וחותר להכשיר אנשי מקצוע לזיהוי, למניעה ולטיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה.

חרוב ארצות הברית שוכן באגף הסימולציה החדשני על שם שוסטרמן, הנמצא במרכז החינוך החדש ע"ש טנדי (Tandy) באוניברסיטת אוקלהומה בטולסה.

במרכז החינוך ע"ש טנדי נערכות סימולציות חברתיות ורפואיות חדשניות המספקות שיטת הכשרה ייחודית וקבלת משוב מעמיתים ומומחים בתחום. בשיטה זו הסטודנטים ואנשי המקצוע יכולים לתרגל מיומנויות ופרקטיקה מקצועית בסביבה בטוחה, הקרובה למציאות. במרכז הסימולציה יש דירה המאפשרת לתרגל ביקורי בית או התערבות אחרת בבית המשפחה, חדרי ייעוץ, חדרי מיון, חדרי אבחון, יחידה לטיפול נמרץ וחדרי תחקיר, שבהם נערכים דיונים לאחר הסימולציות.

הסימולציות מוקלטות ומצלמות, והמשתתפים צופים בעצמם במהלך התהליך ומקבלים משוב מהפונה המדומה (שחקן, המשחק את הפונה), מעמיתים וממדריכים. למידה באמצעות סימולציה היא חוויה משמעותית ועוצמתית, המגשרת בין התאוריה ובין הפרקטיקה.

מרכז החינוך החדש ע"ש טנדי (Tandy) באוניברסיטת אוקלהומה בטולסה

חרוב ארצות הברית, כמכון חרוב בירושלים, משתמש באסטרטגיה מגוונת לקידום מטרותיו:

- פיתוח תכניות חינוך חדשניות המציידות את אנשי המקצוע בידע ובכלים מקצועיים עדכניים, תאורטיים ואמפיריים, שיאפשרו להם לתפקד ברמה המקצועית הגבוהה ביותר.
- טיפוח קהילת אנשי מקצוע, הפועלים ברמה הגבוהה ביותר, על מנת לקדם את רווחתם ושלומם של הילדים, וקידום אנשי המקצוע, שאתם עובד המכון, שהם בעצם אותם אנשי המקצוע המקיפים את הילד נפגע ההתעללות וההזנחה, דהיינו עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, רופאים, אחיות, שופטים, פרקליטים, יועצים חינוכיים ועוד.
- העלאת המודעות הציבורית לחובת הדיווח ולתופעת ההתעללות באמצעות חינוך ציבורי והשפעה על מדיניות וחקיקה הנוגעות להתעללות בילדים והזנחתם.

הכנסים והקורסים בחרוב ארצות הברית מיועדים לאנשי מקצוע במגוון תחומים

- רופאי ילדים בבתי חולים
- רופאים ואחיות בבתי חולים ובהילה
- עובדים סוציאליים משפחתיים וקהילתיים
- אנשי חוק ומשפט
- תובעים ציבוריים
- פסיכיאטרים בקהילה ובבתי חולים
- אנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש
- עובדים להגנת הילד
- פסיכולוגים ויועצים בבתי ספר
- קלינאים ומטפלים אחרים

חרוב ארצות הברית משתמש בניסיון הנרחב שנצבר בישראל, בהכשרת אנשי מקצוע ובעבודתם עם אוכלוסיות מיוחדות, וכן בניסיון ובמומחיות בהכשרות מבוססות סימולציה, בהתאמה מיוחדת לצורכי אנשי המקצוע המקומיים.

משתתפים: בשנת 2016 השתתפו בהכשרות ובימי עיון כ-1,800 אנשי מקצוע וסטודנטים.

תקציב: 1,500,000 ש"ח

פרטים נוספים חומרים מהפעילויות בשנת 2016 והרחבה ראו באתר האינטרנט של מכון חרוב בחלק על פעילות בין לאומית ובאתר של חרוב-ארה"ב

קישור לאתר של חרוב ארצות הברית

<http://www.ou.edu/tulsa/haruvusa.html>

קישור לדף הפייסבוק של חרוב ארצות הברית

<https://www.facebook.com/HaruvUSA/>

הרצאות וביקור מומחים בין-לאומיים

כחלק ממאמצנו לבסס את חרוב ארצות הברית, כמכון מוביל להכשרה ולידע, אירחנו בטולסה מרצים ידועי שם בתחום התעללות בילדים. במהלך ביקוריהם פגשו המומחים אנשי מקצוע מהקהילה והאוניברסיטאות השונות וחלקו בידע ובניסיון הרב שרכשו.

במסגרת תכנית זו, בשנת 2016 התארחו בארץ חמישה מומחי חרוב ארצות הברית. הם הרצו ואף נפגשו עם כ-700 אנשי מקצוע וסטודנטים:

פרופ' אליסיה ליברמן

הרצאה בנושא: "מסלול ישיר מהעריסה אל הכלא - הערך המניעתי של חינוך מוקדם ושל בריאות רגשית בינקות" (Cradle to prison pipeline: The preventive value of early education & infant mental health)

2 בפברואר 2016

פרופ' אליסיה ליברמן, מהמרכז לחקר טראומה בילדות באוניברסיטת קליפורניה, סן פרנסיסקו, היא מומחית בתחומה.

במהלך ביקורה של פרופ' ליברמן נערכו הפעילויות הבאות:

- שיחה עם מטפלים ב"פסיכותרפיה ילד-הורה" (Child Parent Psychotherapy, cpp).
- ארוחת צהריים עם אנשי חינוך אקדמי.

הרצאה של ד"ר אליסיה ליברמן בנושא: "מסלול ישיר מהעריסה אל הכלא: הערך המניעתי של חינוך מוקדם ושל בריאות רגשית בינקות", חרוב ארצות הברית, 2 בפברואר 2016

- הרצאה לציבור בנושא הערך המניעתי של חינוך מוקדם ושל בריאות רגשית בינקות.
- ביקור ושיחה במרכז הורים ילדים.
- פגישה עם צוות בית המשפט להגנה על תינוקות (Safe Baby Court).

משתתפים: 350 אנשי טיפול העוסקים ב־CPP ובעבודה עם ילדים נפגעי התעללות, אנשי חינוך העוסקים בהכשרת סטודנטים והציבור הרחב.

ד"ר דיק קרוגמן

הרצאה בנושא: "המלחמה נגד התעללות בילדים" (The war on child abuse)

31 באפריל 2016

- ד"ר דיק קרוגמן הוא מומחה לרפואת ילדים, בעל ניסיון רב בתחום של התעללות בילדים והזנחתם. במהלך ביקורו של ד"ר קרוגמן נערכו שלוש פעילויות שונות:
- ביקור באוניברסיטת טולסה. ד"ר קרוגמן נפגש עם דיקן הפקולטה לרפואה והם שוחחו על הכשרת סטודנטים לרפואה לאבחון, לטיפול ולדיווח על ילדים נפגעי התעללות.
 - ארוחת צהריים עם אנשי אקדמיה העוסקים בהכשרת סטודנטים בתחום הרפואי – אחיות ורופאים.
 - הרצאה ציבורית על ההיסטוריה של תחום ההתעללות בילדים בארצות הברית.

משתתפים: 100 אנשי חינוך אקדמי רפואי והציבור הרחב.

פרופ' דיוויד פינקלהור

הרצאה בנושא: "מיתוסים ומציאות בהקשר של פשעים נגד ילדים ברשת (Myths and realities: About internet crimes against children)

11 במאי 2016

פרופ' פינקלהור, פרופסור לסוציולוגיה באוניברסיטת ניו המפשייר, הוא מהחוקרים המובילים בעולם. פרופ' פינקלהור מתמחה בנושאים הקשורים לוויקטמיזציה של ילדים, התעללות מינית בילדים ואלימות במשפחה, ומנהל את המרכז לחקר פשעים נגד ילדים.

ד"ר לארי אייבר

הרצאה בנושא: "האם יש דבר כזה טראומה נורמלית? – ראייה היסטורית ובין לאומית על השפעת אלימות על התפתחותם של ילדים" (normal) "Is there trauma"? Historical and international perspectives on the effect of (violence on child development)

6 ביוני 2016

ד"ר לארי אייבר הוא מומחה בעל שם בהשפעת חיים בעוני על התפתחותם של ילדים. הרצאתו של ד"ר אייבר ניתנה במסגרת סדרת ההרצאות הציבוריות של חרוב ארצות הברית במטרה להעלות את המודעות ורמת הידע בתחומים שונים הקשורים לילדים נפגעי התעללות והזנחה. ההרצאה עסקה בטרומות שחווים ילדים במעגלי החיים השונים - במשפחה, בקהילה, בחברה ובמדינה. ד"ר אייבר התמקד בטרומה של ילדים באזורי לחימה ובעת אסונות גדולים והדגיש את חשיבות הגשת העזרה הנפשית והחינוכית המתאימה. ד"ר אייבר נפגש עם צוות רווחת הילד ושוחח עמו על השפעת עוני וטרומה על התפתחותם של ילדים וכן על השפעת הטרומה המשנית של אנשי המקצוע המסייעים לילדים אלה.

שיחה וארוחת צהריים של ד"ר לארי אייבר עם מנהלים של שירותים בקהילה - "כיכד משפיע עוני על התפתחותם של ילדים"

מחקרים מלמדים כי עוני משפיע על חיי המשפחה באופן עמוק ובעיקר על חיי הילדים בהן, מאחר שהם חשופים יותר להשלכות הלחץ הקיומי הכבד שחווים הוריהם. ישנה חשיבות עליונה בהבנת האופן שבו עוני משפיע על החברה ועל משפחות החיות בה, ולראות בילדים החיים בעוני אוכלוסיית יעד חשובה שיש להשקיע בה משאבים טיפוליים, קהילתיים ואחרים. ד"ר אייבר נפגש עם אנשי מפתח בקהילה העוסקים בסיוע לאוכלוסיות מוחלשות, וכן עם מנהלים של שירותים בקהילה והרצה לפנייהם.

הרצאה ציבורית של ד"ר לארי אייבר, יוני 2016

שיחה של ד"ר לארי אייבר עם צוות רווחת הילד באוקלהומה סיטי

DHS director-Ed Lake בשיתוף

יוני 2016

ד"ר אייבר נפגש עם צוות רווחת הילד ושוחח עמם על השפעת עוני וטראומה על התפתחותם של ילדים וכן על השפעת הטראומה המשנית של אנשי המקצוע המסייעים לילדים אלה.

ד"ר בריאן ברייד

11-9 בנובמבר 2016

במסגרת פרויקט ההרצאות הציבוריות של חרוב ארצות הברית אירח המרכז במשך שלושה ימים את ד"ר בריאן ברייד – מומחה בטראומה משנית של אנשי מקצוע. במהלך ימים אלה נפגש ד"ר ברייד עם 6 חברי פקולטה בית הספר לעבודה סוציאלית ועם 15 אנשי מקצוע מהמרכז לטיפול באלימות במשפחה.

לאחר מכן נתן הרצאה ציבורית בנושא: "טראומה משנית בקרב אנשי מקצוע". טראומה משנית היא תופעה מוכרת בקרב העוסקים בהתעללות בילדים. יש חשיבות רבה לעסוק בנושא, לסייע לאנשי המקצוע לזהות את הסימנים המעידים על התפתחותה של טראומה משנית, ולהכיר דרכי התמודדות שונות.

משתתפים: 120 אנשי מקצוע

פגישה נוספת של ד"ר ברייד נערכה עם 25 אנשי צוות היחידה לטראומה והתעללות בילדים בשירות לילד ומשפחה, ואנשי מקצוע משירותי הרווחה (DHS (The Oklahoma Department of Human Services), מטרת הפגישות הייתה שיחה חופשית עם ד"ר ברייד על הקשיים והחוויות הקשורות בטראומה משנית שחווים אנשי המקצוע.

ד"ר בריאן ברייד, שיחה על הקשיים והחוויות הקשורות בטראומה משנית שחווים אנשי המקצוע, 11-9 בנובמבר 2016

ביקור של קבוצת חוקרים החברים ב־ Kempe-Haruv Fellows (חברי קמפ-חרוב)

3-1 באפריל 2016

חברי הקבוצה ביקרו במקומות שונים בטולסה – הרופאים בקבוצה ביקרו בבית החולים לילדים, אנשי "קהילות חזקות" בקבוצה ביקרו בבית ספר קהילתי, ואילו חברי הרבישיח הבין-לאומי ביקרו בארגון העובד עם מהגרים ופליטים. כולם יחד השתתפו בארוחת צהריים עם אנשי מקצוע מהקהילה ומהאוניברסיטה ולאחר מכן ערכו רבי שיח באוניברסיטה.

משתתפים: 10 משתתפים – סטודנטים, אנשי סגל ואנשי מקצוע בקהילה

מרשמי המשתתפים

« רציתי להודות למי שאמונים על ארגון סדרת האירועים הללו, ועל כך שהוזמנתי אליהם. האירועים היו מעניינים ורלוונטיים, וכולי תקווה שאנשי מקצוע נוספים מתחום הבריאות ישתתפו בהם על מנת שייחשפו לדיונים החשובים האלה. השתתפתי בהרצאתו של גארי מלטון. ההרצאה מרתקת שהציתה בי מחדש את התשוקה שלי לעסוק בתפקיד הקהילה במניעת התעללות בילדים והזנחתם. הייתי צריך לצאת מיד אחרי ההרצאה, אבל אם יהיו דיונים או הרצאות נוספות לגבי הטמעת "קהילות חזקות" אשמח להשתתף בהם.

הרצאותיה של פולה דוד

אפריל 2016

במסגרת מאמצינו להפוך את חרוב לגוף מרכזי ומשמעותי בקהילה המקצועית בטולסה, ביקרה גב' פולה דוד - מנהלת אגף תכניות לימוד במכון חרוב ישראל - בחרוב ארצות הברית.

לפולה דוד ידע רב בטיפול ממוקד טראומה ובהכשרה של אנשי מקצוע לטיפול כזה. בקהילה המקצועית בטולסה יש צמא לידע בתחום. פולה דוד נפגשה עם אנשי מקצוע בקהילה, שוחחה עמם והרצתה להם על יישום פסיכותרפיה ילד-הורה (Child Parent Psychotherapy, CPP) בטולסה ובישראל, על טראומה משנית, איך מדברים עם ילדים על אירועים טראומטיים ואיך מלמדים "התערבות מבוססת עקרונות טיפול בטרומה" (Trauma Informed intervention). פולה דוד גם ביקרה בבית מעצר לקטינים ובפנימייה לבנים.

משתתפים: כ־100 אנשי מקצוע, העובדים עם ילדים נפגעי התעללות ובני משפחותיהם, וסטודנטים לעבודה סוציאלית

מרשמי המשתתפים

« בעקבות ההרצאות התקבלו משובים מצוינים. אנשי המקצוע הרגישו שהמידע רלוונטי להם וסייע להם בעבודתם.

גב' פולה דוד בהרצאה על טראומה, המרכז לטיפול בילדים הורים, טולסה

הרצאותיה של פרופ' ענת זעירא

מאי 2016

פרופ' ענת זעירא היא מומחית בתחום הערכת תכניות התערבות. לתחום ידע ייחודי זה תרומה אפשרית לשירותים בטולסה. במהלך ביקורה הרצתה שתי הרצאות לאנשי מקצוע.

הרצאה אחת עסקה בהערכת תכנית סייפקיייר (SafeCare) ויישומה בישראל, ויועדה לאנשי המקצוע המפעילים את התכנית בטולסה. התכנית פועלת מזה כמה שנים בטולסה, ולאחרונה יובאה לארץ על ידי מכון חרוב. השיחה המשותפת על יישום תכנית סייפקיייר בטולסה וישראל ועל האתגרים הכרוכים בכך - הן בתחום מרכיבי ההתערבות עצמה הן בהערכת תוצאותיה - חשובה ומועילה לשני הצדדים. מאחר שלפרופ' זעירא ידע נרחב בהערכת תכניות התערבות. הפגישה נוצלה גם לשיחה על נושא זה בכללו וגם על התערבויות מסוג אחר. ההרצאה השנייה עסקה בנושא "מעבר לבגרות ולחיים עצמאיים של ילדים שגדלו במערכת מוסדית או במשפחות אומנה" והשתתפו בה אנשי צוות של השירות לנוער. כל הצעירים מתמודדים עם אתגרי המעבר לבגרות. אך האתגר גדול עשרות מונים כאשר מדובר במי שגדלו מחוץ לבית. בהגיעם לגיל 18, עם עזיבתם את המסגרת החוץ ביתית, נאלצים הצעירים להתמודד לבדם עם המעבר לחיים עצמאיים. פרופ' זעירא, החוקרת את הנושא, הציגה את ממצאי מחקרה לאנשי המקצוע העובדים עם נערים ונערות אלה.

מרכז טנדי (Tandy) לחינוך וסימולציה

סימולציות חברתיות הן תרחישים מציאותיים שמגלמים שחקנים מאומנים (פונים מדומים) ונוגעים למקצועות מגוונים. סימולציות אלה משולבות בתכנית הלימודים של הסטודנטים במטרה לספק סביבה בטוחה, מובנית למחצה, שבה אפשר ללמוד ולשפר מיומנויות חיוניות לאנשי מקצוע. נוסף על כך, עבור אנשי מקצוע שכבר עובדים בשדה, סימולציות חברתיות מסייעות בחידוד ובשיפור כישוריהם הקיימים. סימולציות חברתיות אלה נערכות במרכז החינוך ע"ש טנדי בקמפוס אוניברסיטת אוקלהומה בטולסה.

הכשרת מתחקרים

אוניברסיטת אוקלהומה בטולסה בשיתוף בית הספר לעבודה סוציאלית

22 בינואר 2016

השימוש בסימולציות חברתיות נמצא יעיל ביותר בהכשרת אנשי מקצוע בתחום של התעללות בילדים. כדי לחבר את אנשי הקהילה המקצועית בטולסה לתהליך הסימולציות וכדי להרחיב את מאגר המתחקרים שלנו, ערכנו יום הכשרה ועסקנו בו ביתרונות הסימולציה ובתהליך התחקיר. מטרת הפעילות הייתה להכשיר אנשי מקצוע מתחומים שונים לשמש מתחקרים בימי הפעילות הנערכים במרכז הסימולציה. בהכשרת המתחקרים היו עשרה משתתפים, מטפלים מהקהילה וחברי סגל ההוראה בבית הספר לעבודה סוציאלית ובית הספר לאחיות באוניברסיטת אוקלהומה בטולסה.

הכשרת מתחקרים במרכז טנדי, פברואר 2016

ההכשרה כללה ידע על למידת מבוגרים, על היתרונות של הכשרה מבוססת סימולציה, על מבנה התחקיר וכיצד רצוי לערוך אותו. המשתתפים התנסו בסימולציות ועברו תחקיר כדי שיכירו את התהליך על צדדיו השונים, כלומר יחוו את החוויה שעוברים המתנסים, מה שיסייע להם בהנחיית התחקיר.

נראה שיש התעניינות רבה מאוד בהכשרה המבוססת על סימולציה הן בקרב אנשי מקצוע בקהילה הן בקרב סטודנטים.

משתתפים: 10 אנשי מקצוע

מרשמי המשתתפים

« המשתתפים ציינו שההכשרה הייתה משמעותית עבורם, בייחוד משום שהשתתפו בסימולציות בעצמם וחוו בעצמם את ההרגשה הנלווית לתחקיר ואת התהליך כולו.

”בית פתוח” במרכז טנדי לסימולציה לאנשי מקצוע

10 בפברואר 2016

על מנת לחשוף את אנשי המקצוע בשירותים השונים, העובדים עם ילדים נפגעי התעללות ובני משפחותיהם, למרכז הסימולציה החדשני ולאפשרויות ההכשרה הרבות הגלומות בו, נערך בית פתוח במרכז הסימולציה. במסגרת אירוע זה ערכנו סיור במרכז, הוצגו אפשרויות ההכשרה השונות וכן הודגמה סימולציה על מנת שהמשתתפים יוכלו להכיר את התהליך ולחוות את חשיבותו ועוצמתו.

פעילות בית פתוח, חרוב ארצות הברית, 2016

סימולציות לסטודנטים לתואר שני בעבודה סוציאלית – פגיעה מינית בילדות

השימוש בסימולציות חברתיות בהכשרת אנשי מקצוע בתחום של התעללות בילדים נמצא יעיל ביותר. שילוב של סימולציות חברתיות המאפשרות אימון וקבלת משוב עוד בשלב הלימודים יכול לסייע לסטודנטים בהרגשת המסוגלות והמוכנות להתמודדות בשטח.

במהלך הפעילות הופעלו סימולציות ב"מודל אודיטוריום" בשתי קבוצות. בכל קבוצה נערכה סימולציה של סטודנט אחד, כששאר הקבוצה יושבת מסביב וצופה. לאחר מכן נערך תחקיר.

משתתפים: שתי קבוצות, בכל אחת 25 סטודנטים לתואר שני בעבודה סוציאלית

מפגשים: כל קבוצה השתתפה במפגש אחד

מרשמי המשתתפים

« הסטודנטיות ציינו שהסימולציות מסייעות להן להבין את חשיבות השיחה על טראומה בילדות והן תורמות לתהליך הכשרתן כעובדות סוציאליות.

שני ימי פעילות במרכז הסימולציה למדריכים בקמפ הופ YMCA (Camp Hope)

בשיתוף YMCA-Tulsa

מאי 2016

קמפ הופ הוא מחנה קיץ המיועד לילדים הסובלים מאלימות במשפחה והתעללות. חשוב מאוד שהצוות יבין כיצד טראומה עלולה להשפיע על התנהגותם של הילדים וכיצד יש להגיב כאשר ילד מתנהג בצורה שאינה מקובלת. ילדים נוטים לעיתים לבטא את רגשותיהם במעשים ולא במילים. כך שכעס יכול להיות מבוטא באלימות למשל. במידה והמדריך מבין את המנגנון הזה, ומבין את האופן בו טראומה משפיעה על עולמם הרגשי של ילדים, הוא יוכל להגיב באופן שיסייע לילד ולא יחמיר את המצב.

בכל יום של פעילות ניתנה הרצאה שעסקה בטרומה ובהשפעתה על ילדים, ונערכו סימולציות שעסקו בסוגי התמודדות שונים עם ילדים נפגעי טראומה.

משתתפים: 25 מדריכים

מפגשים: שני ימי פעילות, מפגש אחד לכל קבוצה

מרשמי המשתתפים

« המשתתפים ציינו שהתנסות זו תרמה להם רבות וסייעה להם להתכונן להתמודדות "האמתית".

סימולציות למתמחים ברפואת ילדים בנושא התעללות בילדים

בשיתוף הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת אוקלהומה בטולסה

יוני 2016 - מאי 2017

הפאי ילדים הם גורם חשוב ביותר באיתור ובטיפול בילדים נפגעי התעללות. בעזרת הסימולציות, המתמחים לומדים מיומנויות לשיחה עם הורים החשודים בהתעללות ולהתמודדות הצוות עם נושא מורכב זה. מיוני 2016 עד מאי 2017, ייערכו 9 ימי סימולציה שנועדו למתמחים ברפואת ילדים. בכל יום סימולציה כזה משתתפים 6 מתמחים ובסך הכול ישתתפו בסימולציה כזו 54 מתמחים

מרשמי המשתתפים שהשתתפו בסימולציה

« רופאים שעברו את יום הפעילות הדגישו שהשימוש בסימולציות היה חשוב מאוד עבורם וחשף בפניהם את הנושא ואת הדרכים השונות להתמודד עמו.

סימולציות השירות לנוער ליחידת ריצ'ינג אוט - Reach Out Unit

בשיתוף YST- Youth Services Tulsa

יוני 2016

אנשי הצוות בשירות לנוער מתמודדים עם סוגיות מורכבות בעבודה עם בני נוער הסובלים מטראומות עבר ומצמיאות חיים קשה. פעילות הסימולציה מאפשרת לאנשי הצוות להתאמן ולהתנסות בתקשורת עם המטופלים בסביבה בטוחה. לאחר הסימולציות נערך דיון שהתבסס על סרטי הווידאו של ההתנסויות השונות.

יום סימולציה למפקחים במחלקה לבריאות הנפש ושימוש בחומרים ממכרים, אוקלהומה

ספטמבר 2017

המפקחים, במחלקה לבריאות הנפש ושימוש בחומרים ממכרים, מסייעים ואף מדריכים עובדי משפחות הנכנסים לבתי המטופלים ומסייעים להם בסוגיות של בריאות וטיפול הולם בילדים. ההתערבות מתרחשת כשהילדים סובלים מבעיה רפואית והמערכת הסובבת את הילד (כגון בית הספר, הגן, שירותי הרווחה וכיו"ב) מרגישות שהילד לא מקבל בבית את הטיפול המיטבי. פעמים רבות נתקלים העובדים בהזנחה ובהתעללות. יום הפעילות תוכנן על מנת לאפשר למפקחים להתנסות בסימולציות ובכוחן לסייע בהכשרה של אנשי הצוות. בעתיד הקרוב מתוכננים ימי פעילות נוספים, הפעם לעובדים עצמם. הפעילות כללה חמישה תרחישים שונים, שעסקו בהתעללות בילדים, ובעיקר בהזנחה. המשתתפים התנסו בתרחישים, קיבלו משוב מהשחקן ועברו תחקיר ובו צפו בקטעים קצרים מהסימולציות שעשו ודנו בסוגיות שונות הקשורות להתמודדות עם המשפחות.

משתתפים: 12 מפקחים במחלקה לבריאות הנפש ושימוש בחומרים ממכרים

קורסים

הכשרה לשירותים לנוער - Youth Services Tulsa

השירות לנוער בטולסה מאגד בתוכו תכניות רבות לנוער. נוצר שיתוף פעולה עם מכון חרוב ארצות הברית, ובמסגרתו הועלה הצורך בהכשרה לנוער בגישת ההתפתחות החיובית של בני נוער (Youth Positive Development)

בהכשרה היו שלושה מפגשים:

המפגש הראשון עסק בהיכרות עם שיטה העבודה; המפגש השני היה הכשרה בת יומיים בשיטה זו; במפגש השלישי נערך יום סימולציה ליחידת ריצ'נג אאוט (Reaching Out)

משתתפים: 60 משתתפים במפגש הראשון; 25 משתתפים במפגש השני; 25 משתתפים במפגש השלישי

מפגשים: שלושה מפגשים

הכשרה לשירותים לנוער, אפריל 2016 - Youth Services Tulsa

בשנת 2017 יפתחו עוד ארבעה קורסי הכשרה לשירותים שונים בטולסה:

- מרכז הורים וילדים
 - המרכז לשלום המשפחה
 - מרכז ההגנה
 - ארגון חינוכי המפעיל מסגרות חינוכיות לגיל הרך בשכונות
- הקורסים יכללו 5-8 מפגשים בנושאים שונים הקשורים להתעללות בילדים ואלימות במשפחה, ויום סימולציה לתרגול.
- במאי 2017 יתקיים יום הכשרה לאנשי מקצוע מהקהילה היהודית בבולטימור.

ימי עיון – חרוב ארצות הברית

ימי עיון בנושא: טראומה משנית ודרכים להתמודדות

יום עיון לעובדים ב"שירות להגנת הילד" בשירותי הרווחה 2016

יום העיון נערך במרכז כנסים. ניתנה בו הרצאה בנושא טראומה משנית, ארוחת צהריים חגיגית וסדנאות שעסקו בהתמודדות עם טראומה משנית בעזרת הצוות והעמיתים לעבודה.

סיום היום היה בפעילות של "טיפול עצמי" (Self-Care) – דרכים שבעזרתן אפשר להירגע ולטעון מצברים, בסדנת יוגה, וכן הוצע למשתתפים מסד' מקצועי.

משתתפים: 65 עובדי השירות

יום עיון לעובדי "היחידה לטיפול בטרומה והתעללות בילדים" בשירות לילד ולמשפחה

30 בנובמבר 2016

יום העיון נערך במרכז כנסים. היום נפתח בהרצאה בנושא טראומה משנית, ארוחת צהריים חגיגית וסדנאות שעסקו בהתמודדות עם טראומה משנית בעזרת הצוות והעמיתים לעבודה. סיום היום היה בפעילות של "טיפול עצמי" (Self-Care) – דרכים שבעזרתן אפשר להירגע ולטעון מצברים, בסדנת יוגה, וכן הוצע למשתתפים מסד' מקצועי.

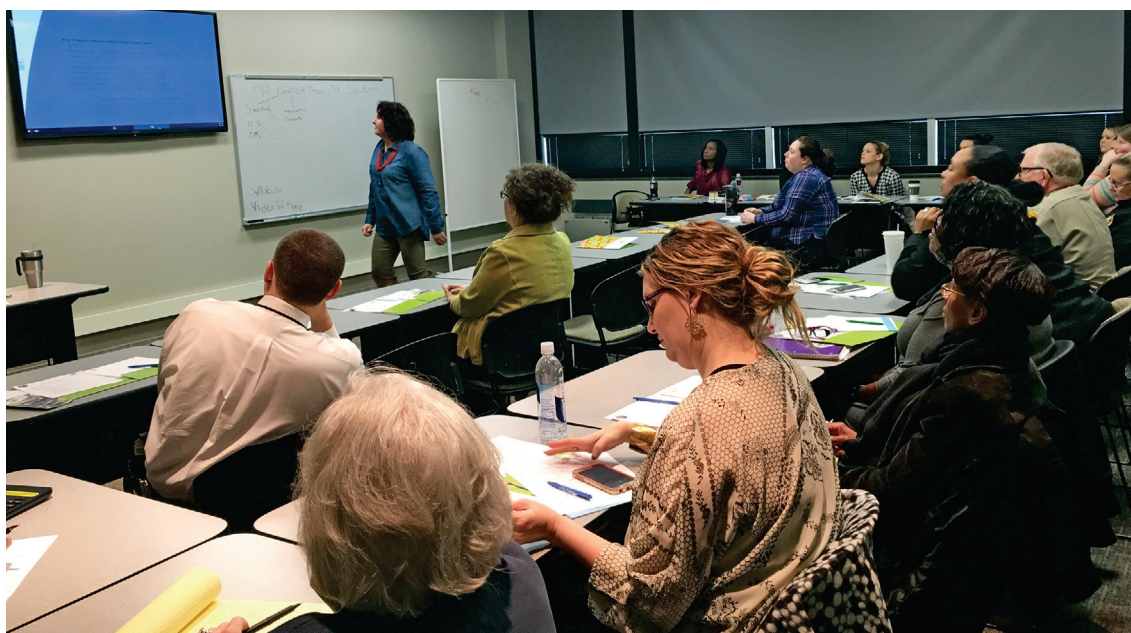
משתתפים: 40 עובדי היחידה

יום עיון לעובדים ב"שירות להגנת הילד בשירותי הרווחה"

12 בדצמבר 2016

יום העיון נערך במרכז הכנסים. היום נפתח בהרצאה בנושא טראומה משנית, ארוחת צהריים חגיגית וסדנאות שעסקו בהתמודדות עם טראומה משנית בעזרת הצוות והעמיתים לעבודה. סיום היום היה בפעילות של "טיפול עצמי" (Self-Care) – דרכים שבעזרתן אפשר להירגע ולטעון מצברים, בסדנת יוגה, וכן הוצע למשתתפים מסד' מקצועי.

משתתפים: 85 עובדי השירות

יום עיון לעובדים בשירות להגנת הילד, שירותי הרווחה

חרוב בתקשורת ובמדיה החברתית

בשנת 2016 סוקרה פעילות מכון חרוב וזכתה לחשיפה באמצעי התקשורת השונים. קישור לכל הכתבות ראו באתר האינטרנט של מכון חרוב בתוך "חרוב בתקשורת"

כתבות על מכון חרוב בתקשורת ראו בקישור הבא:

<http://haruv.org.il/?CategoryID=190>

בשנת 2016 החל לפעול דף הפייסבוק של המכון, שנועד להביא מידע מקצועי ופעילויות של המכון בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה לידיעת אנשי מקצוע העובדים בתחום. הפייסבוק מאפשר קשר מתמיד ובלתי אמצעי עם אנשי המקצוע ומטרתו לאפשר שיח מקצועי ובמה לדיון בנושאים העולים על הפרק. היעד הראשוני של דף הפייסבוק - 500 "אוהדים" - הושג לאחרונה, וב"פוסט" מוצלח ביותר, שעסק בקמפוס חרוב לילדים, צפו קרוב ל-8,000 איש.

קישור לדף הפייסבוק של מכון חרוב:

<https://www.facebook.com/haruvinstitute/>

רשימת פרסומים

את הפרסומים ניתן למצוא באתר האינטרנט של מכון חרוב haruv.org.il

"נקודת מפגש", גיליונות 1-12

עירית אייזיק, שרית אלנבוגן-פרנקוביץ', עקרונות לעבודה מיטבית ומותאמת תרבות עם ילדים נפגעי התעללות והזנחה בני הקהילה האתיופית באמצעות המתודה "למידה מהצלחות" (דצמבר 2016), לקישור לפרסום

ראו: <https://cld.bz/n9OPp6i/I>

בן־מאיר עופרה וקושר חניתה (דצמבר 2012), פדופיליה: לא אהבת ילדים. ירושלים: מכון חרוב והמועצה לשלום הילד.

שמיד הלל ובנבנישתי רמי (2010). סקר עמדות הציבור בישראל כלפי פגיעה בילדים וכלפי הדיווח על התופעה. ירושלים: מכון חרוב.

מכון חרוב ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים (2009). פניות לפקידי סעד והטיפול בהם: סיכום ממצאים לשנת 2008 - דוח מחקר. ירושלים: מכון חרוב.

מכון חרוב ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים (2010). פניות לפקידי סעד והטיפול בהן: סיכום ממצאים לשנת 2009 - דוח מחקר. ירושלים: מכון חרוב.

מכון חרוב ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים (2011). פניות לפקידי סעד והטיפול בהן: סיכום ממצאים לשנת 2010 - דוח מחקר, ירושלים: מכון חרוב.

מכון חרוב ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים (נובמבר 2013). פניות לעובדים סוציאליים לחוק נוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים שנת 2012, ירושלים: מכון חרוב.

פבר מרים (2009). התעללות בילדים: ההכרה בתופעה, התפתחות החקיקה ופיתוח דרכי טיפול והגנה. ירושלים: מכון חרוב.

ליברמן אליסיה, פדריאן אלנה, ואן-הורן פטרישיה והאריס ויליאם ו' (2010). מלאכים בחדר הילדים: העברה בין־דורית של השפעות הוריות מיטיבות (תרגום לעברית), ירושלים: מכון חרוב.

יצחקי חיה וזנבר לאה (דצמבר 2010), "בכו הראשון": תפקודם של רופאי בתי החולים שסיימו הכשרה בתחום איתור וטיפול במצבי הזנחה והתעללות בילדים. סיכום מחקר.

בנבנישתי רמי וידוב מירב (אפריל 2011). ניסיון, עמדות וצרכי הכשרה של רופאי ילדים בסוגיות של איתור, טיפול ודיווח על ילדים נפגעי הזנחה והתעללות, ירושלים: מכון חרוב.

שמעוני עדנה ובנבנישתי רמי (אפריל 2011). ילדים נפגעי התעללות והזנחה ובמצבי סיכון ומצוקה השוהים במסגרות חוץ-ביתיות והמטופלים בקהילה: רקע, מצב ותוצאות דוח מחקר. ירושלים: מכון חרוב.

שורץ אלה (2014). ממצאים מתכנית המורים של פרויקט המוגנות בבית־ר עילית. ירושלים: מכון חרוב.

רסנר נטע וזעירא ענת (ינואר 2014). נערות במצבי מצוקה קשים: סקירת ספרות, ירושלים: מכון חרוב.

רסנר נטע (נובמבר 2014). נעלמות מתחת לרדאר: תפיסות הסיוע של נערות במצבי מצוקה קשים. עבודת מוסמך, האוניברסיטה העברית בירושלים.

רוזנטל איילת (נובמבר 2014) טיפול בילדים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית שחוו פגיעה מינית: סקירת ספרות, ירושלים: מכון חרוב.

Ben Yehuda Yoram, Attar-schwartz Shalhevet, Ziv Amitay, Jedwab Merav, and Benbenishty Rami (October 2010). Child Abuse and Neglect: Reporting by Health Professionals and their Need for Training. *Original Articles*, 12, 598–602.